POUSTEVNÍK

LOBSANG RAMPA

Vydalo nakladatelství Trigon v roce 1996

Překlad © Jitka Badoučková, 1996

ISBN 80-85320-63-0

O této knize

já, její autor, prohlašuji, že je naprosto pravdivá. Někteří lidé zabředlí v materialismu se možná rozhodnou považovat ji raději za fikci. Volba je na vás - věřte či nevěřte, každý podle vlastního dosaženého stupně vývoje. Nehodlám na toto téma vést diskuse ani odpovídat na dotazy k němu se vztahující. Tato kniha, jako ostatně všechny mé knihy, je pravdivá.

Lobsang Rampa

1. KAPITOLA

Venku zářilo slunce. Jeho svit halil stromy do svěžího jasu, vrhal temné stíny za čnějící skály a vysílal nesčíslné množství světelných bodů z jezera modrého jako šmolka. Ale sem do chladného zákoutí poustevníkovy jeskyně světlo pronikalo přes závoj převislého rostlinstva a nazelenalým, tlumeným přísvitem laskalo unavené oči, podrážděné náporem slunečních paprsků žhnoucích tam venku.

Mladý muž se uctivě poklonil vyzáblému poustevníkovi, sedícímu zpříma na balvanu ohlazeném časem. „Přišel jsem k tobě pro poučení, ctihodný," promluvil tiše.

„Posaď se," odvětil stařec. Mladý muž v cihlově červeném rouchu se uklonil znovu a se zkříženýma nohama usedl na udusanou zem poblíž svého učitele.

Starý poustevník se odmlčel, jako by prázdnými očními důlky nahlížel do hlubiny dávných časů. Před mnoha lety, když ještě ve Lhase býval mladičkým lámou, stal se obětí čínských úředníků. Ti mu s nelidskou krutostí vyloupali oči za to, že jim nevyzradil státní tajemství, která ostatně ani neznal. Ztýraný, zmrzačený a osleplý, v šoku zahořkle bloudil sem tam, až se dostal ven z města. Téměř šílený bolestí a zděšením se pohyboval jen v noci vyhýbaje se lidem. Bez přestání však stále jen přemýšlel a přemýšlel.

Šplhal výš a výš a živil ze sporou trávou a jinými rostlinami, které dokázal najít. Pil vodu z horských potoků, které nacházel podle jejich zurčení a ze všech sil v sobě udržoval jiskřičku života. Zvolna se mu zahojily nejhorší rány, a také prázdné oční důlky mu přestaly mokvat. Stále však stoupal výš a výš, pryč od lidstva, které dokáže tak nesmyslně a bezdůvodně týrat. Vzduch se stával řidším. Kolem se nevyskytovaly už ani stromy, jejichž větvičky by se daly oloupat a žvýkat jako náhražka jídla, stejně tak, jako se už nedala nahmatat a natrhat tráva.

Už musel šplhat po čtyřech. Vrávoral a napínal veškeré síly v naději, že se mu nějak podaří překonat bolestivé křeče z hladu.

Vzduch byl čím dál tím chladnější a vítr ostřejší, ale on se plahočil stále kupředu a stále vzhůru, jako kdyby byl veden nějakým niterným popudem. Když se před týdny na tuto cestu vydal, našel náhodou silnou větev, kterou si vzal jako slepeckou hůl a oťukával jí cestu. Tímto klackem teď narazil do jakési pevné překážky, kterou nebylo možné překonat, ať se o to pokoušel jakkoliv.

Mladý mnich se pozorně zahleděl na kmeta. Ani náznak pohybu...

Mladík si pomyslel, zdali mu něco není, ale pak usoudil, že ctihodní stařešinové často žijí ve vlastním světě minulosti a nikdy kvůli nikomu nepospíchají. Zvědavě se začal rozhlížet po holé jeskyni. Holá - to tedy byla, na mou věru. Na jedné straně hromada zežloutlé slámy - poustevníkovo lože. Vedle miska a nad ní na skalním výčnělku zavěšené odrané roucho šafránové barvy, žalostně zplihlé, jako kdyby si bylo vědomo, jak beznadějně je vybledlé od slunce. Víc tam už nebylo nic. Nic víc.

Stařec vzpomínal na minulost, na bolest mučení, zmrzačení a oslepení, kterou přestál, když byl ve věku mládence sedícího před ním.

Z bezmocnosti začal zběsile bušit do té podivné bariéry, kterou měl před sebou a marně se namáhal prázdnými očními důlky cokoliv uvidět. Nakonec vysílen rozčilením se sesul před záhadnou překážkou. Řídký vzduch mu profukoval chatrný oděv a postupně připravoval vysílené tělo o teplo života.

Minula dlouhá chvíle, když se najednou ozvalo skřípění bot kráčejících po kamenité zemi a mumlání slov v jakémsi nesrozumitelném jazyce. Pak někdo zvedl jeho vetché tělo a nesl je pryč. Ozvalo se kovové zařinčení, a čekající sup, zjevně připravený o hostinu, zas neohrabaně vzlétl.

Stařec se probral ze zadumání. Všechno to už patřilo dávné minulosti. Nyní měl předat své vědění mladíkovi sedícímu před ním, který mu tolik připomínal sebe sama před... kolika vlastně lety? Šedesáti? Sedmdesáti? Či ještě více? Už na tom nezáleželo, bylo to dávno pryč, zapadlé v závěji času. Co pro něj znamenal věk jednoho lidského života, když znal věk světa?

Vypadalo to, jako kdyby se zastavil čas. Dokonce i větřík, ševelící v listí, utichl. Jak mladý mnich čekal, až starý poustevník promluví, rozhostila se téměř přízračná atmosféra očekávání. Nakonec, když vzrůstající napětí připadlo mladšímu z obou už nesnesitelné, ctihodný promluvil.

„Byls za mnou vyslán," řekl, „neboť máš veliké životní poslání a já ti mám předat své vědění, aby sis pokud možno začal být vědom svého osudu." Obrátil se tváří k mladému mnichovi, který se rozpačitě zavrtěl. Jednat se slepci, je opravdu těžké, říkal si v duchu. Hledí, aniž by se dívali, a přesto má člověk pocit, že vidí všechno! Taková zapeklitá věc...

Suchý, hovoru odvyklý hlas, znovu promluvil. „V mládí jsem zažil spoustu věcí a byly to bolestné zkušenosti. Odešel jsem z naší velké Lhasy a slepý se potloukal divočinou. Vyhladovělý, chorý a v bezvědomí jsem byl dopraven nevím kam, a v očekávání tohoto dne se mi dostalo poučení. Jakmile ti ho předám, můj životní úkol dojde naplnění a budu moci v poklidu odejít do nebeských krajin." Při těch slovech se mu po propadlé

pergamenovité tváři rozlila blažená záře a mimoděk roztočil svůj modlitební mlýnek o něco rychleji.

Po zemi před jeskyní se zvolna plížily stíny. Vítr sílil a z přeschlého prachu tvořil drobné víry. Odkudsi na poplach zakřičel pták. Denní svit nepostřehnutelně pohasínal. Stíny se prodlužovaly víc a víc. V jeskyni, kde nyní už houstlo šero, si mladý mnich tiskl útroby ve snaze utišit sílící kručení v břiše. Hlad! Bez přestání se učit a hladovět, říkal si v duchu, tak to jde v mém životě stále dokola. Učení a hlad. Poustevníkovi přelétl po tváři letmý úsměv. „Ach, tak se přece jen nemýlím, že chlapec má hlad. Vždyť on tu duní jak dutý buben. Můj zpravodaj mě upozornil, že to tak bude a zajistil i východisko." Pomalu a namáhavě až mu kosti zapraštěly věkem se zvedl a odbelhal do skryté zadní části jeskyně, jíž si mladík doposud nevšiml. Když se pak znovu objevil, podal mu malý balíček. „Od tvého ctihodného učitele," dodal na vysvětlenou. „Tohle ti prý učení trochu zpříjemní."

Sladkosti, sladkosti z Indie — jaká to úleva od věčného ječmene neboli campy. Byla tu i trocha kozího mléka pro změnu oproti vodě a zas jenom vodě. „Ne, ne!" zvolal starý mnich, když se s ním chtěl mladík rozdělit. „Vím dobře, jaké má potřeby mládí, zvláště pak ten, kdo se má vydat do širého světa daleko za horami. Jenom jez a nech si chutnat. Já nehodný se po svém snažím pokorně následovat dobrotivého Pána, našeho Buddhu, a žít z příslovečného hořčičného semínka. Ale ty se najez a vyspi. Cítím, že nadchází noc." Při těch slovech se otočil a zamířil do zadní části jeskyně.

Mládenec vyšel ven. Vchod do jeskyně se rýsoval jako šedavý ovál s černým středem. Temné vysokohorské štíty se ostře rýsovaly proti fialovému obzoru. Náhle se krajinou rozlila stříbřitá zář měsíčního úplňku, která postupně sílila, jak ho osamocený černý mrak odkrýval, jako by boží ruka roztáhla záclony noci, aby upracované lidstvo spatřilo »královnu oblohy«. Mladý mnich tam však nepostál dlouho. Jeho večeře byla skutečně chudá a pro stejně starého hocha ze Západu by byla zcela nemyslitelná. Brzy se tedy vrátil zpět do jeskyně, v jemňoučkém písku si vyhrabal důlek, uložil se do něj bokem a tvrdě usnul.

Při prvním slaboučkém náznaku úsvitu se začal neklidně vrtět. Vzápětí nato se rychle probudil, vyskočil na nohy a provinile se rozhlížel kolem. Starý poustevník právě tápavě vcházel do hlavní části jeskyně. „Ach, ctihodný," zvolal mladý mnich vylekaně: „zaspal jsem půlnoční bohoslužbu!" V tu chvíli si teprve uvědomil, kde vlastně je a zrozpačitěl.

„Žádný strach, chlapče," usmál se poustevník, „tady žádné bohoslužby nemáme. Člověk, když už je vyvinutý, může vlastní »bohoslužbu« konat ve svém nitru, ať se nachází kdekoliv a kdykoliv, aniž by se musel sdružovat

do stáda jako prostoduší jakové. Teď ale připrav campu a nasnídej se, protože dnes ti toho budu muset povědět hodně, a ty si to všechno musíš zapamatovat." Při těch slovech pomalu vyšel do ranního rozbřesku.

Hodinu poté už mladý muž seděl před starcem a naslouchal příběhu natolik strhujícímu, nakolik podivnému. Příběhu stojícímu v pozadí veškerých náboženství, pohádek i legend o původu světa. Příběhu, který začal být mocichtivými kněžími a »vědci« překrucován už od samého počátku vzniku kmenů.

Pátravé sluneční prstíky se jemně dotkly zeleně, lemující vchod do jeskyně, až jejich dotek třpytivě zazářil na rudných žilách, jimiž byly stěny jeskyně protkány. Vzduch se poněkud oteplil a na jezeře se utvořil lehounký opar. Několik ptáků se s hlasitým štěbetáním chystalo chopit věčného úkolu opatřit si v této nehostinné končině dostatek potravy. Vysoko ve výšce kroužil osamělý sup nadnášen vzestupným vzdušným proudem. Stoupal a klesal s nehybně rozepjatými křídly, a bystrozrakým pohledem zkoumal pustý terén, jestli se tu dá najít něco mrtvého nebo umírajícího. Když se přesvědčil, že tady mu tentokrát nic nekyne, střemhlav zabočil a se skřehotavým zakrákoráním vyrazil k slibnějším místům.

Starý poustevník seděl zpříma a nehnutě, vyzáblé tělo jen tak tak zahalené tím, co zbývalo z jeho zlatého roucha. Už ani nebylo »zlaté«, ale vybledlé sluncem na nevábnou nahnědlou žluť s jasnějšími žlutými pruhy v místech, kde záhyby částečně zmírnily účinek slunce. Pokožku na ostře vystupujících lícních kostech měl napjatou a bělavě voskově bledou, jak to tak často bývá u slepců. Byl bos a vlastnil toho skutečně nadmíru málo: misku, modlitební mlýnek a náhradní roucho, rozedrané stejně tak jako to, co měl na sobě. Nic víc. Z celého světa mu už víc nepatřilo.

Mladý mnich, sedící proti němu, se nad tím zamyslel. Čím vyšší duchovní úrovně člověk dosáhne, tím méně světského majetku mívá. Leda slovutní opati ve zlatém odění se svým bohatstvím a hojnými pokrmy, Ti stále bojovali o politickou moc a vyžívali se v košatém rozpitvávání svatého Písma.

„Chlapče, můj čas se skoro naplnil," vpadl mu do myšlenek stařičký hlas. „Musím ti odevzdat celé své vědění, a pak se můj duch bude smět odebrat do nebeských krajin. Ty zase předáš toto vědění dalším, a proto poslouchej, všechno si řádně zapamatuj a NESELŽI!"

„Nauč se tohle, nastuduj tamto!" reptal si pro sebe mladičký mnich. „Teď už je můj život jen tvrdá práce. Už žádné pouštění draků ani běhání na chůdách, nic." Ale poustevník pokračoval: „Už víš, jak se mnou Číňané naložili, a jak jsem se protloukal divočinou, až jsem nakonec narazil na

něco neuvěřitelného. Jako zázrakem mě vnitřní nutkání dovedlo až k místu, kde jsem upadl do bezvědomí. Bylo to u samotné svatyně moudrosti. Povím ti o tom. Podělím se s tebou o svoje vědění přesně tak, jak bylo předáno mně, protože já, ačkoliv slepec, jsem viděl všechno."

Mladý mnich přikývl hlavou, protože v tu chvíli zapomněl, že stařec ho nevidí. Hned si to ale uvědomil a ozval se: „Poslouchám, ctihodný učiteli, byl jsem vycvičen, abych si dokázal zapamatovat všechno." Při těchto slovech se uklonil, znovu se napřímil a čekal.

Stařec se spokojeně pousmál a pokračoval: „První, na co si vzpomínám, bylo, že jsem velice pohodlně ležel na měkkém lůžku. Byl jsem tehdy mladý, asi jako jsi ty dnes, ale přesto mě napadlo, že jsem se dostal do nebeských krajin. Avšak stále jsem ještě byl nevidomý, a věděl jsem, že kdybych už byl na druhé straně života, musel bych opět vidět. Tak jsem jen ležel a čekal. Zakrátko se ke mně přiblížily tichoučké kroky a zastavily se u mě. Bez hnutí jsem ležel dál, nevěda co mám očekávat."

„Heleďme se!" pronesl hlas, který mi připadal poněkud jiný než naše hlasy. „Tak vida, ty ses probral. Cítíš se dobře?"

To je ale hloupá otázka, pomyslel jsem si. Jak jen se mohu cítit dobře, když jsem vyhladovělý k smrti. Vyhladovělý? Ale jak to, vždyť já už vlastně žádný hlad nemám... Opravdu, bylo mi dobře, náramně dobře. Opatrně jsem zahýbal prsty a pažemi, a skutečně, už jsem je neměl ztuhlé. Zmizela i vyzáblost a byl jsem zkrátka normální až na slepotu, která mi zůstávala. „Ach ano, je mi opravdu výtečně, děkuji za optání," odpověděl jsem. Hlas pronesl: „Byli bychom ti i vrátili zrak, ale to nešlo, protože máš oči vypíchané. Chvilečku posečkej a důkladně si s tebou promluvíme."

Pochopitelně že jsem posečkal. Co jsem taky jiného mohl dělat. Za okamžik jsem ale usnul. Jak dlouho jsem spal, nemám tušení. Nakonec jsem se však probudil za zvuku zvonkohry líbeznější a něžnější než jsou ty nejjemnější chrámové gongy a nejstarobylejší stříbrné zvonky, zvučnější nežli chrámové trouby. Posadil jsem se a začal se rozhlížet kolem sebe, jako bych mohl svým prázdným očním důlkům nějak navrátit zrak. Po rameni mi přejel laskavý dotek a kdosi promluvil: „Vstaň a pojď se mnou. Povedu tě."

Mladý mnich s úžasem naslouchal a litoval, že jemu se nikdy nic takového nestane, aniž by tušil, že by se to případně klidně i stát MOHLO! „A co bylo dál, ctihodný mistře, co bylo dál?" zvolal. Starý poustevník se opět pousmál potěšen zájmem svého posluchače a pokračoval.

„Byl jsem odveden do místnosti, která musela být rozlehlá a kde bylo hodně lidí. Slyšel jsem totiž šelest jejich dechu a šustění oděvů. Můj průvodce řekl: »Posaď se tady,« a podstrčili pode mě zvláštní zařízení.

Myslel jsem, že se mám posadit na zem, jak by to udělal každý normální člověk, do toho zařízení jsem narazil, div jsem si nesrazil vaz."

Starý poustevník se na okamžik odmlčel a při vzpomínce na onu dávnou scénu se suše zasmál. „Pečlivě jsem to sedadlo ohmatal. Zdálo se měkké a přesto pevné. Stálo na čtyřech nohách a vzadu to mělo jakousi opěru, která mi držela záda. Nejdřív mě napadlo, že se jim zdám příliš slabý, než abych dokázal sedět bez opory. Pak jsem zachytil zvuky potlačovaného veselí a dospěl jsem k závěru, že tito lidé mají tenhle způsob sezení zřejmě ve zvyku. Připadal jsem si divně a nanejvýš vratce a bez mučení přiznávám, že jsem se té vycpané plošinky držel jak klíště."

Mladý mnich si zkusil představit onu sedací plošinku. K čemu musely existovat takové věci? Na co lidé vynalézají takové zbytečnosti? Kdepak - rozhodl se - podlaha je pro něj dobrá až dost. Je bezpečnější, není z ní kam spadnout a řekněte sami, kdo je tak slabý, aby musel sedět s podepřenými zády? Stařec však už ale znovu pokračoval ve vyprávění. Ten má ale plíce - napadlo mladíka.

»Zřejmě se divíš, viď,« řekl mi hlas. »Říkáš si, kdo asi jsme a proč se cítíš tak dobře. Usaď se pohodlněji, protože ti toho máme hodně co povědět a hodně co ukázat.«

»Velectěný,« postěžoval jsem si: »Jsem slepec, vydloubali mi oči, a vy přesto tvrdíte, že mi toho chcete hodně ukázat. Jakpak to chcete udělat?“ »Jen vydrž v klidu,« odvětil hlas, »a časem všechno při trošce trpělivosti pochopíš.« Jak jsem klátil nohama v oné podivné poloze, začínala mě už bolet lýtka, a tak jsem si je vytáhl vzhůru a pokusil se navzdory dřevěné opěrce za zády usednout do pozice lotosu. Když se mi to povedlo, začal jsem se cítit o něco líp, přestože jsem se stále ještě trochu bál, že jako slepec bych mohl spadnout nevěda ani kam.

»Jsme Zahradníci Země,« řekl hlas. »Cestujeme po různých končinách vesmíru a vnášíme lidské bytosti i zvířata do mnoha rozličných světů. Vy pozemšťané o nás vyprávíte rozličné legendy, nazýváte nás bohy nebes a mluvíte o našich «ohnivých vozech«. Teď se ti chystáme předat informace o původu života na Zemi, abys toto vědění mohl zas odevzdat tomu, kdo přijde později s úkolem vydat se do světa a o těchto věcech psát. Nazrává totiž čas, aby se lidé začali o svých bozích dozvídat pravdu dřív, než zahájíme další stádium."

»Ale to je nějaký omyl,« zvolal jsem zděšeně. »Já jsem jen ubohý mnich, který vyšplhal až do téhle výšiny nevěda ani proč.«

»Poslali jsme si pro tebe prostřednictvím naší techniky,« zamumlal hlas. »Byl jsi pro tento úkol vybrán díky své výjimečné paměti, kterou ti ještě posílíme. Víme o tobě všechno, a proto jsi tady.«

Před jeskyní, nyní už v plném denním světle, pronikavě na poplach vypískl pták. Následoval zběsilý hvizd, který proťal vzduch, načež se pták střemhlav vzdálil a všechno utichlo. Stařičký poustevník na okamžik zvedl hlavu a řekl: »To nic, to zřejmě nějaký dravý pták uchvátil kořist!« Mladému mnichu se příčilo přerušení tohoto vyprávění o minulosti, kterou si kupodivu dokázal docela snadno představit. Kolem tichých jezerních vod ospale pokyvovaly větvemi smuteční vrby, rušené jenom toulavým vánkem povlávajícím jejich listím. Ševelily, jako by tichounce reptaly, že jsou rušeny z klidu. Teď už se první paprsky slunce posunuly od vchodu do jeskyně, ve které panoval chlad a nazelenalý přísvit. Starý poustevník si trochu poposedl, srovnal si na sobě rozedrané roucho a pokračoval.

„Byl jsem vylekaný, pořádně vylekaný. Co jsem vůbec o těchto Zahradnících Země věděl? Já sám jsem žádný zahradník nebyl a neměl jsem ponětí ani o rostlinách ani o končinách vesmíru. A nechtěl jsem s tím mít vůbec nic společného. S těmito myšlenkami jsem se nohama vzepřel o okraj sedací plošinky a postavil se. Laskavé leč velmi rozhodné ruce mě vrátily zpátky, až jsem se znovu usadil do té nemožné původní polohy s nohama visícíma přímo dolů a se zády natlačenými na cosi za mnou. »Rostlina nebude poučovat zahradníka,“ zamumlal hlas. »Sem jsi byl přiveden a tady se budeš učit!«

Jak jsem tak seděl rozmrzelý a zmatený, rozvinula se kolem mě živá debata v neznámém jazyce. Hlasy a zase hlasy. Některé byly tenké a vysoké, jako by vycházely z hrdel nějakých skřítků. Jiné zas byly hluboké, zvučné a vibrující, nebo se podobaly hlasům jačích samců bučících krajinou v období páření. Ať už patřily komukoliv, nevěštilo to nic dobrého pro mne, nedobrovolného vězně, zdráhajícího se spolupracovat. Ustrašeně jsem poslouchal, jak nesrozumitelný hovor pokračuje. Tenoučký pískot i burácení jako hluboký rachot trubky rozléhající se kaňonem. Co jen je to za lidi, ptal jsem se v duchu. Cožpak lidské hrdlo dokáže obsáhnout takovou škálu tónů a půltónů? A kde to vlastně jsem? Třeba jsem na tom hůř, než když mě zajali Číňané. Bože, ty oči! Kdybych tak jen mohl uvidět to, co je mi odepřeno. Rozplynula by se ta záhada ve světle zraku? Kdepak, jak jsem měl pochopit později, byla by se naopak jen prohloubila. A tak jsem zaraženě a v obavách seděl a čekal. Mučení, které jsem zakusil v čínských rukou mě těžce zdeptalo, až jsem měl pocit, že bych už víc, byť jen o trochu, nepřestál. To ať raději přiletí devět draků a spořádají mě na místě, než takhle čelit neznámu. A tak jsem seděl a čekal. Ostatně nic jiného se tak jako tak dělat nedalo.

Hlasy zesílily natolik, že jsem se vážně začal bát o svoje bezpečí. Kdybych měl býval zrak, mohl jsem alespoň učinit zoufalý pokus o útěk,

ale slepec je naprosto bezbranný. Je zcela vydán na pospas druhým, na pospas čemukoliv. Kameni, o který zakopne, zavřeným dveřím, nečekaným nástrahám bez přestání hrozícím - ošidným a deprimujícím. Vřava sílila. Hlásky pištěly v nejvyšším rejstříku a další zas hřímaly, jako když bojují býci. Bál jsem se násilí, ran, které na mě mohly dopadnout skrz moji věčnou temnotu. Chytil jsem se pevněji okraje plošinky, ale hned jsem se zase pustil, protože jsem si uvědomil, že kdyby mě udeřili, rána mi ublíží mnohem méně, když se jí poddám, než budu-li se tak křečovitě držet.

»Neboj se,« ozval se nyní už známý hlas. »To je jen zasedání rady. Nic se ti nestane. Domlouváme se jen o tom, jak nejlíp ti vědění předat.«

»Vznešenosti,« odpověděl jsem poněkud zmateně. »Překvapuje mě, že takové význačné osobnosti se dohadují stejně, jako na našich kopcích ti nejubožejší pastevci jaků« Moje poznámka se setkala s pobaveným smíchem. Zdálo se, že posluchače má, zřejmě nemístná upřímnost nenaladila nepřátelsky.

»Měj vždycky na paměti,“ odpověděl mi hlas, »že bez ohledu na výši postavení, na každém stupni trvá diskuse i nesoulad. Pokaždé se najde někdo, jehož názor se od stanoviska ostatních liší. A tehdy je nutné debatovat a třeba se i přít a energicky svůj názor vysvětlovat, jinak se člověk stává pouhým nevolníkem, automatem, vždy svolným podrobit se nátlaku jiných. Svobodná diskuse bývá přihlížejícím, který jí nerozumí, považována za předehru fyzického násilí.« Ubezpečujícím gestem mě poplácal po rameni a pokračoval: »Nemáme tu jen lidi mnoha odlišných ras, ale i z různých světů. Někteří pocházejí ze tvé sluneční soustavy, zatímco jiní jsou ze vzdálených galaxií. Někteří by ti připadali jako drobní skřítkové, zatímco další jsou skuteční obři, více než šestkrát větší nežli ti nejmenší.“ Slyšel jsem jeho kroky, jak se vzdalují, když přecházel k hlavní skupině.

Jiné galaxie? Co to má znamenat? CO to jsou jiné galaxie? Obři, no o těch jsem jako většina lidí slýchával v pohádkách. Trpaslíci, ti se zase čas od času objevovali ve všelijakých představeních. Potřásl jsem hlavou, neboť to všechno bylo nad moje chápání. Hlas řekl, že se mi nic nestane, že se tu jedná o pouhou debatu. Ale ani indičtí obchodníci přijíždějící do Lhasy netropili takový povyk, troubení a vřavu jako tyhle bytosti. Rozhodl jsem se posedět v klidu a vyčkat, co se bude dít. Koneckonců, co jsem měl jiného dělat!"

V chladivém šeru poustevníkovy jeskyně seděl mladý mnich v soustředění fascinován tímto příběhem o divných bytostech. Nebyl však do něj zas ponořen natolik, aby mu uniklo vnitřní burácení v břiše. Jídlo, honem jídlo, o to tu nyní šlo. Poustevník najednou přestal vyprávět a jenom

zamumlal: „Ano, musíme udělat přestávku. Připrav si jídlo. Já se vrátím." Při těch slovech vstal a pomalu poodešel do nitra jeskyně.

Mladý mnich vyběhl ven. Na okamžik se zastavil a zahleděl na okolní panoráma, ale pak vykročil ke břehu jezera, kde se vábivě leskl jemňoučký písek hnědý jak zem. Z přední části roucha vytáhl dřevěnou misku a vnořil ji do vody. Letmo ji opláchl a již byla umytá. Vyňal z roucha sáček mletého ječmene, odsypal ho skromné množství do misky a opatrně spojenými dlaněmi přilil jezerní vodu. Poté se smutně zahleděl na vzniklou kaši. Nebylo žádné máslo, ba ani čaj. Jen mletý ječmen smíchaný s vodou na tuhou hmotu. Jídlo! Vnořil prst do misky a míchal tak dlouho, dokud směs dostatečně nezhoustla a pak, dvěma prsty pravé ruky si jako lžící začal tu kaši nabírat a pozvolna a bez nadšení se do ní pustil.

Když posléze dojedl, vypláchl misku jezerní vodou a nabral hrst jemného písku. Rázně ji vydrhl zevnitř i z vnějšku, načež ji znovu opláchl a ještě mokrou si ji zasunul zpátky do přední části roucha. Potom si klekl na zem, rozprostřel po ní spodní část roucha a nahrnul do něj tolik písku, kolik jen dokázal uzvednout. Potácivě pak vstal a nejistým krokem se trmácel zpátky k jeskyni. Jakmile vešel, písek vysypal a vrátil se znovu ven pro spadlou větev obrostlou množstvím malinkých proutků. V jeskyni pečlivě zametl dotvrda sešlapanou hliněnou podlahu, načež po ní poházel a rozmetl silnou vrstvu čerstvého písku. Jediný náklad písku ovšem nestačil. Musel jít sedmkrát. Teprve pak byl spokojen a s čistým svědomím se usadil zpátky na svoji přehnutou, rozedranou pokrývku z jačí vlny.

Mladík by určitě nebyl nikde vzorem elegance. Jeho jediným oděvem bylo červené roucho. Ošumělé a místy prodřením téměř průsvitné, neskýtalo ochranu proti bodavému větru. Žádné sandály ba ani spodní prádlo. Nic než tento jediný háv, který odkládal pouze na noc, když se zachumlal do svojí jediné přikrývky. Co se dalšího vybavení týče, neměl než misku, nevelký sáček na ječmen a staré otlučené pouzdro na talismany, v němž uchovával jeden prostý talisman. Ba nevlastnil ani modlitební mlýnek. Ten příslušel majetnějším. On a jemu podobní museli vystačit s těmi veřejnými v chrámech. Lebku měl dohola a zjizvenou znaky mužnosti — stopami po spáleninách, jak mu na hlavu padalo žhavé kadidlo, když podstupoval zkoušku meditační oddanosti, na důkaz odolnosti vůči bolesti a zápachu spáleného masa.

Nyní, když byl vybrán pro zvláštní úkol, odebral se až sem do vzdálené poustevníkovy jeskyně. V této chvíli se ale den už chýlil ke konci, stíny se prodlužovaly a vzduch se kvapem ochlazoval. Mladík si sedl a čekal, až se starý poustevník objeví.

Konečně se ozvaly šoupavé kroky, klepání dlouhé hole a chraplavý

stařecký dech. Mladý mnich hleděl na poustevníka s rostoucí úctou. Co všechno ho v životě potkalo a jaké jen utrpení přestál! Jaká z něj vyzařuje moudrost! Stařec se přešoural kolem a usedl. V tom okamžiku vzduch proťal výkřik, při kterém tuhla krev a do vchodu jeskyně skočilo ohromné huňaté stvoření. Mladý mnich vyskočil na nohy odhodlán položit život na obranu starého poustevníka. Nahrábl plné hrsti písčité hlíny, kterou už už chtěl hodit do očí vetřelce, když vtom ho hlas příchozího zastavil a uklidnil.

„Buď pozdraven, buď pozdraven, svatý poustevníku," zařval, jako by oslovoval kohosi na míli vzdáleného. „O požehnání tě prosím, tvé požehnání na cestu i na noc. Tábořím tu u jezera. Tady," hulákal dál, „jsem ti přinesl ječmen a čaj. Tvé požehnání, svatý poustevníku, tvé požehnání!" S novou vervou, která mladého mnicha opět znepokojila, se vrhl k poustevníkovi a padl před něho na čerstvě rozsypaný písek. „Čaj, ječmen, tady-vezmi si." Napřáhl ruce a položil před poustevníka dva sáčky.

„Ach, kupče, kupče," bránil se poustevník mírně. „Proč jdeš na churavého starce tak zhurta? Mír s tebou. Nechť tě Gautamovo požehnání provází a dlí s tebou, abys cestoval rychle a bezpečně, a aby ti obchody vzkvétaly."

„A kdo jsi ty mladý bojovný kohoutku?" zahlaholil kupec. „Ach," zvolal vzápětí, „omlouvám se ti, mladý svatý otče. V šeru jeskyně jsem si hned nevšiml, že patříš k řádu."

„A jaké nám, kupče, přinášíš zprávy?" zeptal se poustevník svým suchým a křaplavým hlasem.

„Jaké mám zprávy?" zamyslel se obchodník. „Indický lichvář dostal na frak a ještě ho obrali, a když běžel naříkat k soudnímu dvoru, schytal tam ještě víc za to, že jim sprostě nadával. Cena jaků klesla, cena másla stoupla. Kněží u Brány zvyšují mýtné. Nejvyšší se odebral do Paláce Skvostů. Ach, svatý poustevníku, nic nového se neděje. Dnes v noci tábořím u jezera a zítra pokračujeme v cestě do Kalimpongu. Počasí je příznivé. Buddha nad námi bdí a démoni nás nechávají na pokoji. A nepotřebuješ nanosit vodu nebo snad čerstvý písek na podlahu? Nebo je o tebe dobře postaráno zásluhou tohoto mladého svatého otce?"

Stíny splývaly stále víc s nočními temnotami a poustevník s kupcem si povídali a vyměňovali zprávy o Lhase, o Tibetu i Indii, rozkládající se do dálky za himalájským pohořím. Konečně kupec vstal a ustaraně vyhlédl do houstnoucí tmy. „Ach, mladý svatý otče, takovou temnotou nemůžu přece jít sám. Vždyť se mě zmocní démoni! Doprovoď mě zpátky do tábora!" žadonil.

„Řídím se vůlí ctihodného poustevníka," odpověděl mladík. „Půjdu, pokud to dovolí. Kněžské roucho mě před nástrahami noci ochrání." Starý

poustevník se zasmál a dal svolení. Hubený mladý mnich vyšel z jeskyně a za ním kupec tyčící se jako obr a páchnoucí jačí vlnou a kdoví čím ještě horším. Hned u vchodu náhodou zavadil o listnatou větev. Ozvalo se prudké zapištění, jak vylekaný pták vzlétl ze své pozorovatelny. Obchodník vyjekl hrůzou a sesul se k nohám mladého mnicha.

„O, mladý svatý muži," štkal kupec, „už jsem si myslel, že mě démoni nakonec přece jen dostali. Už jsem se skoro rozhodl, ale ještě ne docela, že vrátím ty peníze, co jsem si vypůjčil od toho indického lichváře. Tys mě ochránil a démony zaplašil. Doveď mě v bezpečí do tábora a dám ti půl cihly čaje a celý sáček campy!" To byla nabídka přespříliš lákavá, než aby si ji nechal ujít, a tak mladý mnich udělal parádní přehlídku modliteb. Několik jich odrecitoval k zesnulým, hned nato zanotoval Výstrahu nepokojným duchům a navrch přidal ještě i Chvalozpěv strážců cest. Výsledný povyk (mladý mnich totiž výrazné postrádal hudební sluch) bezpečně zapudil veškeré bytosti těkající nocí, včetně všech druhů démonů.

Konečně dorazili k táborovému ohni, kde ostatní členové kupcovy karavany už zpívali a hráli na různé hudební nástroje, zatímco přítomné ženy drtily čajové cihly a rozmělněné kousky házely do kotle s bublající vodou. Pak do něj vmíchaly i celý sáček jemně mletého ječmene, načež jedna stařena hrábla rukou jak pařát do vaku a nabrala plnou hrst jačího másla. Přihodila ji do kotle, a pak přidávala další a další, dokud tuk na hladině neutvořil zpěněný škraloup.

Zář táborového ohně vábila a veselí kupecké výpravy bylo nakažlivé. Mladý mnich si způsobně založil roucho a rozšafně se usadil na zemi. Jedna letitá babizna s bradou, která jí sahala téměř až k nosu, pohostinně napřáhla ruku, mladý mnich jí plaše podal svou misku a ta mu byla naplněna štědrou porcí campy a čaje. V řídkém vysokohorském vzduchu »var« nepředstavuje sto stupňů Celsia, ani dvě stě dvanáct stupňů Fahrenheita, ale teplotu pro ústa snesitelnou. Celá skupina s chutí pojedla a brzy se její členové začali trousit ke břehu jezera, kde si každý omyl misku a vytřel ji čerstvým říčním pískem. Bystřina, která do jezera vtékala, přinášela z vysoko položených horských štítů ten nejčistší písek, v němž ještě navíc často probleskovalo zlato.

Společnost byla veselá, příběhy kupců početné — a to všechno spolu s jejich zpěvem a hudbou vnášelo do značně jednotvárného života mladého mnicha nebývalou pestrost. Měsíc však šplhal stále výš a zaléval pustou krajinu stříbřitým leskem, vrhajícím stíny ostré a tvrdě skutečné. Jiskry táborového ohně přestávaly vyletovat k oblakům a plameny se začínaly krátit a odumírat. Jen nerad se mladý mnich zvedl a za četných děkovných úklon přijal dary, které mu strkal kupec, přesvědčený, že ho mladý mnich

ochránil před zatracením.

Nakonec obtěžkán balíčky klopýtal mladík po břehu jezera a odsud doprava vrbovým hájkem až do míst, kde černě a nevábně čněl vchod do jeskyně. Zastavil se před ním a na okamžik pohlédl na nebe. Daleko, daleko ve výšce nad ním, jako kdyby se přibližoval k Bráně bohů, se oblohou tiše nesl jasný plamínek. Vozy bohů či co? Mladý mnich se nad tím na okamžik pozastavil, ale pak vešel do jeskyně.

2. KAPITOLA

Mladého mnicha vzbudilo bučení jaků a vzrušené pokřikování mužů i žen. Rozespale se postavil na nohy, přitáhl si roucho těsněji k sobě a zamířil k východu z jeskyně, rozhodnut nenechat si nic ujít. Muži u jezera se snažili sehnat dohromady stádo jaků, kteří stáli ve vodě a za žádnou cenu z ní nechtěli vylézt. Jeden mladý kupec nakonec ztratil trpělivost, vrhl se do vody a - zakopl o kořen ukrytý pod hladinou. Rozhodil paže a padl do jezera se zvučným plesknutím. Voda vystříkla do výšky, což jaky znepokojilo a konečně se jeden přes druhého začali hrnout ven. Mladý obchodník, pokrytý slizkým bahnem a dočista pitoreskního vzezření, se začal drápat ven provázen salvami smíchu svých druhů.

Kupecká výprava rychle složila stany, kuchyňské náčiní důkladně vycídila pískem, všechno sbalila a zvolna se vydala na další cestu za jednotvárného řinčení postrojů a pokřikování mužů, kteří se marně snažili popohnat těžkopádná zvířata. Mladý mnich smutně stál a rukama si zacláněl oči před září vycházejícího slunce. Truchlivě stál a hleděl do dálky ještě i dlouho poté, co hluk ustal. Proč jenom - přemýšlel - se nemohl stát kupcem i on a cestovat do vzdálených míst? Proč právě on se má pořád učit věci, které se zřejmě nikdo jiný učit nemusí? Chtěl se přece stát kupcem či převozníkem na Šťastné řece! Chtěl cestovat sem a tam, navštěvovat rozmanitá místa a vidět tam spoustu věcí. V té době si sotva dokázal představit, že cestovat sem a tam do těch nejrůznějších míst opravdu BUDE, a to tak hodně, až jeho tělo bude dychtit po spočinutí a duše bolestně toužit po klidu.

Nepomyslel tehdy, jak bude bloudit světem křížem krážem a zakoušet nepředstavitelné útrapy. Teď jenom toužil stát se převozníkem či kupcem - prostě čímkoliv jiným než tím, čím byl. Pomalu, se sklopenou hlavou, zvedl rozdvojenou větev a vrátil se do jeskyně zamést podlahu a posypat ji čerstvým pískem.

Zvolna se přišoural i stařičký poustevník. I nezkušené oko mladšího muže postřehlo, že viditelně chřadne. Těžce oddechuje se usadil a zasípal: „Můj čas se přibližuje, ale nemohu odejít, dokud ti nepředám všechno, co vím. Dám ti zvláštní, velice účinné bylinné kapky, které jsem dostal od tvého slovutného učitele, právě pro případ, že bych se zhroutil. Kdyby se to stalo, obával by ses o můj život, vprav mi šest kapek do úst a já se proberu. Mám zapovězeno odejít z těla dřív, nežli svůj úkol dovedu do konce." Začal se štrachat v rouchu, až vytáhl malou kamennou lahvičku, kterou mladší mnich přijal co nejopatrněji. „A teď budeme pokračovat," ohlásil

starý muž. Najez se ve chvílích, kdy budu muset udělat přestávku, abych si odpočinul. A teď už POSLOUCHEJ a usilovně se snaž všechno si zapamatovat. Nebuď roztěkaný, protože toto poselství má větší hodnotu než můj i tvůj život. Je to vědění, které musí být uchováno a až uzraje čas — předáno dál.

Ještě se na pár chvil odmlčel, načež se začalo zdát, že se mu vracejí síly i trochu barvy do tváře. Usadil se pohodlněji a pravil: „Jistě sis zapamatoval, co jsem až doposud řekl, takže můžeme pokračovat." Diskuse, o níž jsem se už zmínil, se protáhla a byla podle mého názoru velice živá. Nakonec však změt hlasů přece jen utichla. Provázelo ji šoupání četných nohou, některé kroky zněly, jako by patřily ptákům poskakujícím kolem krmítka, zatímco jiné, hřmotné a těžkopádné, připomínaly spíše dunivou chůzi těžce naloženého jaka. Ty kroky mě hluboce mátly, neboť některé jako by ani nepatřily lidem, jak jsem je znal. Ale mé přemýšlení o povaze těchto kroků bylo najednou přerušeno. Nějaká ruka mě chytila za rameno a ozval se hlas: „Pojď s námi!" Další ruka se mě chopila z druhé strany a byl jsem veden po čemsi, co mým bosým nohám připadalo jako kov. U slepců se totiž ostatní smysly posilují, a tak jsem vnímal, že procházím něčím jako kovový tunel, i když jsem si ani za mák nedovedl vysvětlit, jak je to možné.

Stařec se odmlčel, jako by si v představách vybavoval ten nezapomenutelný zážitek, načež pokračoval: „Brzy jsme došli do nějakého rozlehlejšího místa, jak jsem postřehl podle změněné ozvěny. Přede mnou se ozval zvuk, jako když se posouvá kov, a jeden z těch, kteří mě vedli, promluvil tónem, jakoby velice uctivým k někomu zjevně nadřazenějšímu. O čem byla řeč jsem nedokázal vyrozumět. Byla totiž vedena prapodivným jazykem podobajícím se pískotu a cvrlikání. V odpověď na zvuk, který zněl jako povel jsem byl postrčen kupředu a ta jakási kovová věc se za mnou zavřela s tlumeným zapadnutím. Stál jsem tam a měl dojem, že se na mě někdo upřeně dívá. Ozvalo se šustění látky a zaskřípění čehosi, co jsem si představoval jako sedadlo podobné tomu, kam jsem byl usazen i já. Pak se mé pravé ruky chopila hubená kostnatá paže a vedla mé dopředu."

Poustevník se na chvilku odmlčel a zasmál se: „Dokážeš se vžít do mých pocitů? Prožíval jsem cosi úplně neskutečného, netušil jsem, co mám před sebou a nezbývalo mi, než se spolehnout a svěřit se do rukou těch, kdo mě vedli. Tato osoba ke mně nakonec promluvila mým jazykem: »Posaď se tady,« řekla a zároveň mě jemné stlačila dolů. Sotva jsem hrůzou popadal dech, když jsem ucítil, že klesám jakoby na lůžko z peří. Pak jsem se do té pohovky, či co to vlastně bylo, pohroužil tak naprosto hluboko, že mě obklopila i v místech, kde jsem na to vůbec nebyl zvyklý. Po stranách byly

jakési výztuže nebo opěradla, určená zřejmě k tomu zabránit člověku z pohovky spadnout, pokud by v té podivné měkkosti usnul. Zdálo se, že můj protějšek se mým chováním náramně baví. Usuzoval jsem tak z jeho potlačovaného smíchu a říkal jsem si, že mnoho lidí se ostatně rádo baví na účet slepců.

»Připadá ti to všechno prapodivné a bojíš se, viď,« ozval se můj protějšek To rozhodně bylo ohodnocení mých pocitů ještě přespříliš mírné. »Neměj strach,“ pokračoval, »nikdo ti nijak neublíží. Průzkumy nám ukázaly, že právě ty máš velice vyvinutou paměť, a proto obdržíš informace, které už nikdy nezapomeneš, a které o mnoho později předáš tomu, kdo za tebou přijde.« Navzdory veškerému ujišťování to všechno vypadalo nadmíru záhadně a děsivě. Nic jsem však neříkal a jen tiše seděl a čekal na bližší vysvětlení. To také vzápětí skutečné přišlo.

»Brzy uvidíš,« pokračoval ten hlas, »veškerou minulost, zrození světa kde dlíš, původ bohů i to, proč se nebeské vozy k velkému úžasu vás lidí míhají oblohou.“ »Slovutný pane!« zvolal jsem. »Řekl jsi - uvidíš —, ale mě připravili o oči, jsem slepý a nevidím vůbec nic!« Ozvalo se přidušené zvolání vyjadřující podráždění a poněkud příkrá odpověď: »Víme o tobě úplně všechno. Víc než si dokážeš představit. Přišel jsi o oči, ale zrakové nervy ti zůstaly zachovány. Pomocí naší techniky se na ně můžeme napojit, a ty pak uvidíš všechno, co potřebujeme, abys uviděl.«

»Znamená to snad, že budu zase znovu a napořád vidět?« otázal jsem se.

»Ne, to nebudeš,“ zněla odpověď. »Sloužíš nám totiž k jistému účelu. Vrátit ti zrak natrvalo by znamenalo vypustit tě zpátky na tento svět se zařízením zdaleka přesahujícím stupeň technického rozvoje této planety, a to je nepřípustné. Tak a dost řečí, teď svolám své pomocníky.«

Zanedlouho se ozvalo zdvořilé zaklepání a po něm zase ten klouzavý kovový zvuk. Rozproudil se hovor. Zjevně vešli dva lidé. Uvědomil jsem si, že se má pohovka dává do pohybu a snažil jsem se z ní seskočit. Ke své hrůze jsem zjistil, že jsem v ní dočista uvězněn. Nemohl jsem se pohnout ani o píď. Zřetelně jsem si uvědomoval, jak mě vezou na tomto podivném sedadle, klouzavě se pohybujícím do všech směrů. Pohybovali jsme se průchody, kde mě ozvěny naplňovaly podivnou směsicí pocitů. Pak následovala prudká otočka a na moje chvějící se chřípí zaútočily ty nejpodivnější čichové vjemy. Na tichý povel jsme se zastavili a něčí ruce mě uchopily za nohy a za ramena. Lehce jsem byl zvednut kolmo do výšky, potom do strany a dolů. Byl jsem vylekán, ačkoliv přesnější výraz by byl spíš — vyděšen. Ta hrůza ještě vzrostla, když mi kolem pravé paže hned nad loktem utáhli jakousi pásku. Se vzrůstajícím tlakem se dostavil i pocit, jako kdyby mi paže otékala. Potom mě cosi píchlo v levém kotníku, načež

se mě zmocnil zvláštní dojem, jako by do mne něco vklouzávalo. Ozval se další povel a na spáncích jsem ucítil přiložené dva ledově studené kotouče. Rozeznělo se cosi jako vzdálený bzukot včel, a já jsem cítil, jak mě opouští vědomí.

Mým zorným polem se míhaly jasné záblesky, střídání všech možných barev, zelené, červené, purpurové a dalších. V tu chvíli jsem se dal do křiku: »Předtím jsem neviděl vůbec nic. Musím tedy být v nějaké zemi démonů, kteří mě budou mučit.« Ucítil jsem ostrou bodavou bolest, ale bylo to jenom jako když člověka píchne osten - a moje hrůza se rozplynula. Prostě mi to začalo být jedno. V mém vlastním jazyce ke mně promluvil nějaký hlas a pravil: »Nic se neboj, neublížíme ti. Musíme tu jen něco upravit, aby se ti obnovil zrak. Jakou barvu teď vidíš?« A jak jsem tak hlásil, že červenou, zelenou a všechny ostatní barvy, úplně jsem pozapomněl se bát. A tehdy jsem vykřikl úžasem. Začal jsem vidět, ale to co jsem viděl, bylo natolik neuvěřitelné, že jsem zhola nic z toho nechápal.

Jak popsat nepopsatelné? Jak se má člověk vůbec pokusit popsat někomu výjev, k němuž mu v jazyce chybějí příslušná slova, když pojmy takový vjem popisující vůbec neexistují. Tady u nás v Tibetu máme bohatý slovník a vyjadřovací prostředky týkající se božstev a démonů, ale dojde-li na to popsat jejich činnost, ať už jedněch či druhých, co jen má člověk říct, jak to vyjádřit, jak něco takového vysvětlit? Mohu jen vylíčit, co jsem viděl. Ale mé vidění nevycházelo z mého těla a mohl jsem se přitom dokonce i dívá sám na sebe. Byl to nervově naprosto vysilující zážitek. Nechtěl bych něco takového už nikdy znovu zažít. Začněme ale od začátku.

Jeden z těch hlasů mě totiž požádal, abych hlásil, až uvidím červenou zelenou a další barvy, když vtom došlo k té hrůze. Zaplavil mě úžasu bělostný záblesk, a já jsem shledal, že civím - jinak to nelze nazvat - na výjev dočista odlišný od všeho, co jsem kdy doposud spatřil. Napůl jsem ležel a napůl seděl opřený o cosi vyhlížejícího jako kovová plošina. Vypadalo to, že je nesena jediným sloupem, a já jsem se v prvním okamžiku velice lekl, že se to celé převrhne i se mnou. Celkový vzhled onoho prostředí vypovídal o takové čistotě, jakou jsem v životě nezažil. Stěny z jakéhosi lesklého materiálu byly bez poskvrnky a nazelenalého odstínu, nadmíru příjemného a líbezného. V této podivné místnosti, podle mých měřítek opravdu velice rozlehlé, byly rozestavěny kusy masivního zařízení, které prostě neumím popsat, neboť se svou neobyčejností vymykají jakémukoliv pokusu o slovní vyjádření jejich vzhledu.

Ale z těch lidí v místnosti shromážděných jsem měl takový šok, že jsem měl pocit, že z toho přijdu o rozum a začnu ječet a chovat se nepříčetně. Potom mě napadlo, že je to třeba jen pokřivení způsobené nějakou

úchylkou tohoto umělého vidění, které mi poskytli, lépe řečeno propůjčili. U jakéhosi zařízení tam stál nějaký člověk. Odhadl jsem, že může být asi tak dvojnásob vyšší, než je nejvyšší z úředníků našich církevních soudů. Řekl bych, že měřil přes čtyři metry a měl hlavu neuvěřitelně kuželovitou podobnou špičatějšímu konci vejce. Byl dočista holohlavý a vzrůstem jako hora. Na sobě měl jakési nazelenalé roucho, mimochodem - do zeleného oděvu byli oblečeni všichni, a sahal jim kupodivu od krku až po kotníky. Znovu se mě zmocnila panika, když jsem jim pohlédl na ruce a spatřil, že mají poněkud jinou kůži. Jak jsem tak těkal z jednoho na druhého všiml jsem si, že to je spíš nějaký povlak na ruce, a tak jsem přemýšlel, jaký náboženský význam by to mohlo mít, až mě napadlo, že mě považují za nečistého a bojí se, že ode mne něco chytnou.

Po obrovi jsem pohledem ulpěl na dalších postavách. Byly tam dvě, z jejichž obrysů se dalo usuzovat, že to jsou ženy. Jedna byla velice tmavá, druhá zas nadmíru světlá. Jedna měla vlasy svázané do uzlu, druhá je měla rovné a bílé. Nikdy jsem se však v ženských záležitostech nevyznal, takže to nebudu rozvádět. Ani by tě to nemělo ostatně zajímat.

Obě ty ženy na mě hleděly a jedna pak pohnula rukou směrem, kam jsem se doposud nepodíval. Spatřil jsem tam cosi neuvěřitelného – trpaslíka skřítka. Měl malinké tělíčko, řekl bych tak pětiletého dítěte. Ale hlavu, bože můj, tu měl ohromnou - lebku jak báň, holohlavou a nikde ani stopu vlasů nebo chlupů. Měl úplně malinkou bradičku a ústa se nepodobala našim, ale připomínala spíš jakýsi trojúhelníkovitý otvor. I nos měl nevýrazný. Nevyčníval tolik jako ten náš. Byl to spíš drobounký hrbolek. A právě on byl zjevně tou nejvýznamnější osobností v místnosti, protože ostatní k němu vzhlíželi s úctou.

Pak ale ona žena znovu pohnula rukou a ozval se hlas člověka, kterého jsem doposud neviděl, toho, který hovořil mojí řečí. »Podívej se před sebe! Vidíš se« Při těch slovech vkročil promlouvající do mého zorného pole a ten mi připadl úplně normální. Tedy zdál se tak. Kdyby byl normálně ustrojený, mohl klidně působit dojmem třeba indického kupce. Dokážeš si tedy představit, jak velice obyčejně vypadal. Vykročil vpřed a napřáhl ruku k něčemu velice lesklému. Civěl jsem na to, alespoň jsem měl ten dojem, ačkoliv můj zrak dlel mimo mé tělo — neměl jsem přece oči. Kam ale umístili to zařízení, jehož prostřednictvím jsem viděl? Poté jsem zahlédl na malé plošince připojené k podivné desce, na níž jsem v šikmé poloze ležel, jakousi krabici. Udivilo mě, jak jen je možné, že tu věc vidím, když je to právě jejím prostřednictvím, že vidím. Pak jsem si všiml, že ta lesklá věc přede mnou je jakési zrcadlo. Ten nejnormálnější z přítomných lidí jím lehce pohnul, posunul jeho sklon, a já jsem vykřikl hrůzou a ochromením,

protože jsem se uviděl ležet na plošince. Viděl jsem sám sebe naposled před tím, než mi vypíchli oči. Občas, když jsem se šel napít k vodě, jsem vídal svůj obraz na klidné hladině, a tak jsem věděl, jak vypadám. Ale tady na tomto zrcadlícím povrchu jsem spatřil vyzáblou postavu vyhlížející jako na prahu smrti. Měl jsem kolem paže a kotníku ovinutý pásek a od nich vedly někam, kam jsem neviděl, podivné trubice. Jedna taková mi čouhala i z nosní dírky a vedla do průhledné láhve připevněné ke kovové tyči stojící vedle mě.

A což teprve má hlava! Na to si dodnes sotva dokážu vzpomenout, aniž by mě to vyvedlo z míry. Z hlavy - z místa hned nad čelem mi vyčnívalo několik kusů kovu, z nichž vedla jakási vlákna především do skříňky, kterou jsem viděl stát na malé kovové plošince vedle sebe. Usoudil jsem, že je to prodloužení mého zrakového nervu ústící do oné černé krabice. Hleděl jsem na to všechno s rostoucím úděsem, a pokusil se i ty věci ze sebe strhat. Zjistil jsem ale, že se stále ještě nemohu pohnout, a to ani trošku, ba ani o píď. Nedalo se dělat nic víc než tam nehybně ležet a celé toto pozoruhodné dění sledovat.

Normálně vyhlížející muž napřáhl k té černé skříňce ruku, a kdybych se byl mohl hýbat, byl bych v tom okamžiku prudce uskočil. Bylo to, jako kdyby mi prsty zadloubal do očí, ten klam byl úplně dokonalý, zatím však skříňkou jen trochu pohnul a zorné pole se mi změnilo. Dohlédl jsem až za plošinu, na níž jsem ležel. Stáli tam další dva lidé a také vypadali úplně normálně. Jeden byl běloch a druhý byl žlutý asi tak jako Mongolci. Jen tam tak stáli a hleděli na mě bez hnutí. V podstatě si mě ani nevšímali. Tvářili se, jako když je to celé spíš nudí, a vzpomínám si, jak jsem si pomyslel, že kdyby byli na mém místě, nenudili by se v žádném případě. Ozval se znovu ten hlas: »Tak tohle bude na nějakou dobu tvůj zrak. Trubičky, které vidíš, ti budou dodávat výživu, odvádět z tebe odpad a zajišťovat ostatní tělesné funkce. Zatím se nebudeš moci hýbat, neboť se bojíme, že kdybychom ti to umožnili, ze zbrklosti by ses mohl sám poranit. Znehybnili jsme té proto v tvém vlastním zájmu. Ale neměj strach, nic zlého se ti tu nestane. Až skončíme, vrátíme tě zpátky do nějaké jiné části Tibetu s vylepšeným zdravím. Budeš úplně normální až na to, že ti bude dál scházet zrak. Sám jistě uznáš, že bys nemohl chodit sem tam s touhle černou skříňkou.« Lehce se pousmál mým směrem a o krok poodstoupil, čímž z mého zorného pole vyšel.

Kolem se pohybovali lidé a všelicos kontrolovali. Byla tu řada podivných kulatých věcí jako maličká okénka, pokrytá tím nejjemnějším sklem. Nevypadalo to ale, že ze nimi je něco důležitého kromě malých ukazovátek, která se hýbala anebo mířila na všelijaké podivné značky.

Ničemu z toho jsem nerozuměl ani za mák. Letmo jsem to přejel pohledem, ale všechno to bylo natolik nad moje chápání, že jsem se tím přestal zabývat, jako něčím, co se mému porozumění prostě vymyká.

Čas plynul a já jsem tam ležel a necítil jsem se ani odpočinutý ani unavený, jakoby spíše ve stavu netečnosti a zbavený veškerých pocitů. Každopádně jsem nijak nestrádal a nebyl už ani tak vylekaný. Jako bych cítil jemnou změnu v chemickém hospodaření těla. Pak jsem na kraji svého zorného pole uviděl, jak jeden člověk tam cosi dělá s různými výčnělky vystupujícími z mnoha skleněných rourek, jež všechny zapadaly do jakéhosi kovového rámu. Jak ten člověk výčnělky hýbal, maličké věci za skleněným okénkem začaly ukazovat různá znamení. Nejmenší človíček, o němž jsem se zmínil jako o trpaslíkovi, ale který tu musel být jedním z vůdců, něco poznamenal, načež do mého zorného pole vkročil ten, který hovořil mým jazykem a sdělil mi, že mě teď nějakou dobu nechají spát, abych si odpočinul, a až trochu nabudu sil, ukáží mi to, co si předsevzali mi ukázat.

Sotva domluvil, ztratil jsem vědomí, jako když mávne proutkem. Později jsem přišel na to, že je to opravdu tak, že mají zařízení, jehož pomocí dokáží navodit okamžité a neškodné bezvědomí, jako když luskne prsty.

Jak dlouho jsem spal nebo byl v bezvědomí, nemám tušení. Mohlo to být jen hodinu stejně tak jako celičký den. Probudil jsem se stejně tak bleskově, jako jsem usnul. Nevěděl jsem o sobě a v dalším okamžiku už jsem byl při plném vědomí. K mému hlubokému zklamání nebyl můj nový zrak v činnosti. Byl jsem zas slepý jako dřív. Doléhal ke mně však podivný hluk: cinkání kovu o kov, řinčení skla a potom vzdalující se hbité kroky. Nato se ozval onen klouzavý kovový zvuk a na chvíli zavládl klid. Ležel jsem a přemýšlel. Žasl jsem nad podivnými událostmi, které vnesly do mého života takovou smršť. Zrovna když se mě znovu začínaly zmocňovat obavy a úzkost, cosi rozptýlilo mou pozornost.

K mému sluchu dolehl klapot kroků, takové úsečné staccato. Ty kroky patřily dvěma lidem a provázela je vzdálená změť hlasů. Tento hluk sílil a přibližoval se k mojí místnosti. Pak opět kovový zvuk něčeho posouvaného a ty dvě ženy, jak jsem je alespoň odhadoval, ke mně přistoupily zabrané do hovoru tím jejich vysokým neklidným hlasem a stále hovořící jedna přes druhou, alespoň tak mi to připadalo. Každá ke mně přistoupila z jedné strany, a potom — hrůza všech hrůz -chňaply po tom jediném, čím jsem byl přikrytý a odhalily mě! Nemohl jsem proti tomu udělat zhola nic. Bezmocný jsem tam nehnutě ležel vydán oněm ženštinám napospas. Nahý, dočista nahý, jako v den, kdy jsem se narodil. Nahý — a před zraky cizích

žen. Já, mnich, žen naprosto neznalý a který (to klidně přiznávám) má z žen děs."

Starý poustevník se odmlčel. Mladý mnich na něho strnule civěl a s hrůzou si představoval tu příšernou potupu. Poustevníkovi vyrazil na čele lehounký závoj potu, jak si tu otřesnou příhodu znovu vybavil. Třesoucíma se rukama sáhl po misce s vodou. Upil pár doušků a odložil ji opatrně zpátky za sebe.

„Ale to nejhorší mělo teprve přijít," zajíkl se rozpaky. „Ty mladé ženy mě převrátily na bok a nacpaly mi trubici do nepojmenovatelné části těla. Začala do mě proudit tekutina a cítil jsem, že brzy už prasknu. Pak dočista bez okolků mě nadzvedly a podložily pode mne velice studivou nádobu. Upustím od popisu scény, která před jejich zraky následovala. Ale to ještě byl pořád jen začátek. Omyly mi celé nahé tělo, přičemž projevovaly tu nejnestydatější důvěrnou obeznámenost s intimními částmi mužského těla. Čím dál tím víc mě zalévalo horko po celém těle a propadal jsem naprostému zmatku. Vrážely do mne ostré tyčinky a z nosních dírek mi vytáhly trubičku, místo níž mi tam zase vrazily jinou. Potom přese mne přetáhly látku, která mě zakryla od krku až po nohy. Ale tím to pořád ještě nekončilo. Ucítil jsem bolestivé trhnutí na hlavě, a pak se stala ještě celá řada nevysvětlitelných věcí, načež mě potřely jakousi lepkavě dráždivou látkou. A přitom po celou dobu ty mladé ženštiny klábosily a hihňaly se jako kdyby je ďáblové připravili o rozum.

Po dlouhé době se znovu ozvalo známé kovové sklouznutí a přiblížily se kroky o něco těžší, přičemž hovor žen ustal. Ozval se hlas, který mě pozdravil v mé mateřštině: »Tak, jak se teď cítíš?« »Příšerně!« vyhrkl jsem »Vaše ženské mě právě vysvlékly donaha a zneužily mého těla způsobem natolik zvrhlým, až je to k nevíře.« Vypadalo to, že se mým rozhořčením od srdce baví. Ve skutečnosti, mám-li být úplně upřímný, musím přiznat, že úplně řičel smíchy, což mě pochopitelně nijak neuklidnilo.

»Museli jsme tě umýt« odvětil, »pročistit ti tělo od odpadních látek a stejným způsobem tě i nakrmit. Pak bylo třeba různé trubice a elektrické spoje vyměnit za nové, sterilizované. Řez do lebky jsme ti museli zkontrolovat a ošetřit. Až odsud odejdeš, zbudou ti po něm jen nepatrné jizvy.«"

Starý poustevník se naklonil k mladému mnichovi. „Podívej," ukázal „tadyhle na hlavě mám pět jizev." Mladý mnich vstal a s hlubokým zájmem si poustevníkovu lebku prohlížel. Ano, jizvy tam byly, každá asi tak pěticentimetrová se zřetelnou bílou prohlubní. Jak hrozné, pomyslel si mladík muset přestát takový úkon v rukou žen. Bezděčně se otřásl a prudce se posadil, jako kdyby se obával útoku zezadu.

Poustevník pokračoval: „Takové vysvětlení mě ale vůbec neuklidnilo spíš naopak a tak jsem se zeptal: »Proč jsem musel podstoupit takové zneužití právě z rukou žen? Když už tomuto zákroku nebylo vyhnutí, to tady nemáte žádné muže?«

Můj dozorce - neboť za takového jsem ho považoval — se znovu zasmál a odpověděl: »Můj milý, nebuď tak pošetile stydlivý. Tvé nahé tělo jako takové pro ně nic neznamená. My tady všichni chodíme nazí většinu času když nejsme ve službě. Tělo je chrám nadvědomí, a tudíž je čisté. Právě prudérní lidé mívají nečisté myšlenky. A co se týče žen, které o tebe pečuji, byla to jejich povinnost, jelikož jsou to ošetřovatelky a byly k takové práci vyškoleny.«

»Ale proč se nemůžu hýbat?« otázal jsem se, »a proč mi nedovolíte vidět! Tohle je UTRPENÍ.«

»Hýbat se nemůžeš,« odpověděl mi, »protože by sis mohl vytrhnout elektrody a ublížit si. Nebo bys nám naopak mohl poškodit zařízení. A nechceme ti rovněž dovolit příliš si zvyknout vidět, protože až odsud odejdeš, budeš zas nevidomý, a čím víc teď zraku používáš, tím méně pracují ostatní smysly, zvláště pak hmat, který se u slepců vyvine nejvíce. Bylo by pro tebe utrpením, kdybychom ti poskytli zrak na celou dobu tvého pobytu zde, protože až bys pak odešel, byl bys úplně bezmocný. Nejsi tu pro zábavu, ale abys uzřel a uslyšel, a posléze se stal schránkou vědění pro jiného, který přijde a převezme je od tebe. Za běžných okolností by toto vědění bylo sepsáno, ale nechceme rozpoutávat žádné fanatické honby za »posvátnou knihou« či »svatým Písmem». O vědění, které ty pojmeš a později předáš, napsáno BUDE. Pro tuhle chvíli si pamatuj, že jsi tu pro NÁŠ cíl a nikoliv pro sebe.«

V jeskyni zavládlo ticho. Starý poustevník se odmlčel. »Potřebuji si chvilenku odpočinout. Uděláme si malou přestávku. Ty nanos vodu a ukliď jeskyni. Je také potřeba nadrtit ječmen.«

»Mám nejdřív uklidit tvoji vnitřní část jeskyně, ctihodný?« optal se mladý mnich.

»Ne, udělám si to sám, jen co si odpočinu, jen mi sem nanos čerstvý písek a nech mi ho tu.« Roztržitě se začal štrachat v malém výklenku jedné ze skalních stěn. »Poté, co jím campu a nic víc než campu už déle než osmdesát let,« ozval se poněkud zamyšleně, »zakouším zvláštní touhu ochutnat alespoň jedinkrát v životě nějaké jiné jídlo, dříve než přestoupím tam, kde už žádné potřebovat nebudu.« Potřásl stařičkou bílou hlavou a dodal: »Možná, že mi šok odlišného jídla přivodí smrt.« Při těch slovech se vzdálil do své soukromé části jeskyně, kam mladík dosud nevkročil.

Mladý mnich se chopil silné odlomené větve, ležící u vchodu do

jeskyně, a rázně se pustil do zametání sešlapané podlahy. Odloupal zatvrdlou povrchovou vrstvu a odpad vymetl ven a odházel ho opodál, aby u vchodu nepřekážel. Pracně se mnohokrát za sebou doplahočil od jezera a zpět a nanosil do jeskyně tolik čerstvého písku, kolik jen dokázal do záhybu roucha pobrat. Pečlivě jím posypal podlahu a nohama ho udusal. Ještě dalších šest cest dolů k jezeru a měl písku dostatek i pro starého poustevníka.

Uvnitř, až na konci jeskyně, vyčníval ohlazený plochý kus skály, do nějž voda během nesčetných věků vyhloubila důlek. Do něj nasypal dvě hrsti ječmene. Těžký zaoblený kámen ležící poblíž byl zjevně příhodným nástrojem uchovávaným tam za tímto účelem. Když ho mladý mnich s jistým úsilím zvedl, podivil se, jak jen s ním může pracovat takový stařeček, jako je poustevník, který je navíc slepý a zesláblý strádáním. Ale ječmen - už opražený - bylo potřeba nadrtit. Pustil tedy kámen dolů s pořádným žuchnutím a zatočil jím do půlkruhu a zase zpět, načež ho zvedl znovu a nechal dopadnout. Jednotvárně tak drtil ječmen dál, a stále otáčel kamenem, aby zrnka rozemlel co nejjemněji. Mouku pak vybíral ven a na její místo vsypával další zrní. Žuch! Žuch! Žuch! Nakonec, když už ho bolely ruce i záda, byl se získaným množstvím mouky spokojen. Otřel skálu i kámen pískem, aby je očistil od nalepeného zrní, namleté zrní opatrně vsypal do staré krabice k tomuto účelu vyhrazené a unaveně popošel ke vchodu do jeskyně.

Podvečerní slunce doposud teple hřálo. Mladý mnich si lehl na skálu a bezděčně ukazováčkem míchal campu. Ptáček sedící na větvi to všechno pozoroval s bezprostřední důvěrností. Z tichých vod jezera se vymrštila ohromná ryba a podařilo se jí polapit nízko letící hmyz. Poblíž u paty stromu si nějaký hlodavec hloubil noru, aniž by se přítomností mladého mnicha nechal jakkoliv rušit. Pak teplo slunečních paprsků zaclonil mrak a mladík se otřásl náhlým chladem. Vyskočil na nohy, vymyl si misku a pěkně dočista ji vyleštil pískem. Pták s polekaným zaštěbetáním odletěl a hlodavec oběhl kmen stromu, přičemž se rozhlížel bystrýma, ostražitýma očima. Mladý mnich si zastrčil mi vpředu do roucha a pospíšil do jeskyně.

Starý poustevník seděl v jeskyni, ale už ne vzpřímeně, nýbrž opřený zády o stěnu. »Ještě jednou bych se rád potěšil teplem ohně,« pravil, »protože za uplynulých více než šedesát let jsem si ho nedokázal sám rozdělat. Zapal ho pro mě teď a posadíme se u vchodu do jeskyně."

»Zajisté,« odvětil mladý mnich, »ale máš tady, ctihodný, pazourek anebo troud?«

»Ne, nemám nic než misku, krabici na ječmen a dvě roucha. Ani přikrývku nemám.« A tak mladý mnich položil starci přes ramena svou

vlastní potrhanou přikrývku a vyšel ven.

Nedaleko od jeskyně zůstal po dávném sesuvu skály terén posetý úlomky kamene. Mladý muž opatrně vybral dva kulaté křemeny, které se mu pohodlně vešly do ruky. Na zkoušku jimi o sebe prudce křísl, a potěšilo ho, že hned na první pokus vyletěla drobounká sprška jisker. Schoval si oba křemeny do přední části roucha a poodešel k mrtvému dutému stromu, který byl zjevně kdysi dávno zasažený bleskem. V jeho dutině nahmatal, zkusmo odloupl a nakonec odlámal celé hrsti bílého, suchého, ztrouchnivělého a prášivého dřeva. Opatrně ho uložil do roucha, potom sebral ještě pár suchých a křehkých větviček roztroušených všude v okolí stromu. Naložen tak, že mu síly sotva stačily, se pomalu plahočil k jeskyni a s úlevou shodil náklad ke vchodu do závětří, aby do jeskyně později nevnikal kouř.

V písčité půdě vyhrabal mělký důlek, suché klacíky nalámané na příhodnou délku naskládal přes sebe, a na suché proutečky pokladl ztrouchnivělé dřevo, které nejprve v dlaních rozmělnil téměř na moučku. S ponurým výrazem ve tváři se sklonil, uchopil oba křemeny, každý do jedné ruky a začal jimi o sebe křesat tak, aby nepatrná sprška jisker dopadala na suchý troud. Zkoušel to znovu a znovu, dokud se neobjevil náznak plamínku. Sehnul se, až hrudníkem úplně přilehl k zemi a začal do drahocenných jiskřiček foukat. Zvolna se zjasňovaly. Ohnivý bod se postupně rozrůstal, až mohl mladík natáhnout ruku a přiložit pár suchých větviček a dalšími ohýnek ohraničit. Vytrvale foukal dál, až nakonec s radostí viděl, že plamen roste a šplhá po větvičkách vzhůru.

Ani matka se tolik nevěnuje svému prvorozenému, kolik péče věnoval mladík miminku svého ohně. Ten pozvolna rostl a jeho zář sílila. Nakonec začal mladý mnich vítězoslavně přikládat větve větší a větší, a oheň zaplápolal do výšky. Pak vešel do jeskyně za starým poustevníkem. »Ctihodný,« promluvil mladý muž, »oheň je už rozdělaný, mohu ti pomoci?« Vložil do starcových rukou silnou hůl, pomaloučku mu pomohl zvednout se na nohy, rukou objal vyhublé tělo a opatrně ho dovedl k ohni ze strany, kam nevanul kouř. »Dojdu ještě pro dříví, aby nám vystačilo i na noc,« ozval se mladý mnich, »ale nejdřív uložím tyhle křemeny a troud do jeskyně, aby nenavlhly.« Při těch slovech mu urovnal přikrývku okolo stařeckých ramen, postavil vedle něj vodu, vnesl do jeskyně křemeny s troudem a uložil je vedle krabice na ječmen.

Na odchodu mladý mnich ještě přiložil a ubezpečil se, že stařec je před plameny ohně v bezpečí. Potom zamířil k místu, kde předtím tábořili kupci. Napadlo ho, že tam třeba nechali nějaké dřevo. Ukázalo se ale, že ne. Nenechali tam ani kousíček, ale zapomněli tam plechovou nádobu a to bylo

ještě lepší než dřevo! Nejspíš nepozorovaně spadla z naloženého jačího hřbetu ve chvíli, kdy se výprava dávala do pohybu. Možná že jeden jak vrazil do druhého, nádoba se uvolnila a zapadla za kámen. Pro mladého mnicha ovšem znamenala skutečný poklad. Teď může ohřát vodu! Vedle nádoby ležel i tlustý bodec. Mladík si ani nedokázal představit, k čemu je určen, ale na něco se hodit bude, tím si byl jist.

Pečlivě prohledal lesík, až dal dohromady velice slušnou hromadu dřeva. Vykonal několik cest k jeskyni a zase zpátky, a přitom tahal větve a nosil klacky. Starému poustevníkovi o tom co našel, prozatím nepověděl. Chtěl mu to říci, až s ním bude moci zůstat a plně vychutnat radost z jeho potěšení, že bude mít horkou vodu. Měl totiž čaj, který mu daroval kupec, ale do této chvíle nebylo možné ohřát vodu.

Poslední náklad dřeva byl příliš lehký, než aby se taková cesta vyplatila. Mladý mnich se proto začal rozhlížet kolem po nějaké příhodné větvi. U křoví, v místech, kam až sahala voda, uviděl najednou změť starých hadrů. Bůhví, kde se tam vzaly... Neměl tušení. Údiv vystřídal zájem. Vykročil k hromadě, aby ji sebral, ale uskočil zděšením, když hromada zasténala. Jakmile se však nad »hadry« sklonil, zjistil, že to je člověk, a to až neskutečně vyzáblý. Kolem krku měl břevno - dřevěnou kládu z každé strany asi 75 centimetrů dlouhou. Byla složena ze dvou půlek, které po jedné straně spojoval pant a na druhé straně byla petlice s visacím zámkem. Prostředek dřevěného břevna byl vytvarován tak, aby dosedl na krk. Ten muž byl jako živoucí kostra.

Mladý mnich padl na kolena a rozhrnul křoví, ale hned zase vstal a běžel k jezeru naplnit misku vodou. Rychle se vrátil k ležícímu člověku a do lehce pootevřených úst mu vlil vodu. Muž se pohnul a otevřel oči. Když spatřil mnicha nad sebou se sklánějícího, vydechl úlevou. »Chtěl jsem se napít,« zamumlal, »a spadl jsem do vody. Břevno mě drželo na hladině, ale stejně jsem se málem utopil. Zůstal jsem ve vodě po celé dny, až teprve teď se mi z ní podařilo vylézt.« Z vyčerpání se odmlčel. Mladý mnich mu dal znovu napít a do další dávky vody přimíchal dobře rozmělněnou ječnou mouku. »Můžeš to ze mě sundat?« zeptal se muž. »Když do zámku udeříš ze stran dvěma kameny, povolí a otevře se.«

Mladý mnich vstal a šel k jezeru pro pořádné kameny. Když se vrátil, položil širší z obou z jedné strany pod zámek a druhým do něj vší silou udeřil. »Zkus druhou stranu,« radil muž, »a uhoď do místa, kde petlice zapadá dovnitř. Pak zámek vší silou odtrhni.« Mladý mnich opatrně otočili zámek na druhou stranu, a uhodil, jak mu ten člověk radil. Potom na zámelu shora přitlačil a byl odměněn rezavým zachřestěním. Zámek se otevřel; Jemně rozevřel břevno, a uvolnil muži krk sedřený natolik, že

krvácel.

»To dřevo spálíme,« prohlásil mladík, »bylo by škoda ho zahodit.«"

3. KAPITOLA

Mladý mnich zůstal nějakou chvíli sedět na zemi, v náručí houpal hlavu chorého muže a snažil se ho krmit malými sousty campy. Nakonec vstal a prohlásil: „Budu tě muset odnést do poustevníkovy jeskyně." Při těch slovech ho zvedl a položil si ho přes rameno tváří dolů a ohnutého tak, že vypadal jako srolovaná přikrývka. Potáceje se pod jeho vahou, vyšel z lesíka a zamířil vzhůru po kamenité pěšince k jeskyni. Nakonec, po chvíli, která mu připadala nekonečná, dorazil k ohništi. Opatrně položil muže na zem. „Ctihodný," promluvil, „mám tady muže, kterého jsem našel ve křoví u jezera. Měl kolem krku břevno a je velice nemocný. To břevno jsem mu sňal a přinesl muže sem."

Mladík prohrábl větví oheň, až z něj vylétly jiskry a vzduchem příjemně zavonělo hořící dřevo. Jenom přihodil dříví a hned se zas vrátil k poustevníkovi. „Říkáš břevno...?" zabručel stařec. „To znamená, že je to trestanec, ale kde se tu trestanec bere? Bez ohledu na to, čeho se dopustil, pokud je nemocný, musíme pro něho udělat, co jen je v našich silách. Kdo ví, jestli je schopen mluvit?"

„Ano, ctihodný," zašeptal muž slabým hlasem. „Už jsem však na tom přespříliš zle, než aby se ještě dalo pomoci mému tělu. Potřebuji už jenom pomoc duchovní, abych mohl umřít v pokoji. Mohl bych s vámi mluvit?" „Zajisté," ozval se starý poustevník. „Povídej a my budeme naslouchat."

Chorý muž si svlažil rty vodou, kterou mu mladý mnich podal, odkašlal si a začal vyprávět: „Byl jsem úspěšný lhaský stříbrotepec. Obchody šly dobře a přicházely zakázky i z lámaserií. A pak — ó neštěstí všech neštěstí -se objevili obchodníci z Indie a zaplavili trh laciným zbožím z indických bazarů. Nazývali to »průmyslové výrobky«, ale byly to nehodnotné, hotové šmejdy. Svinstvo, kterého bych se ani nedotkl. Já jsem nakonec zkrachoval a peněz se začalo nedostávat. Má žena nedokázala tomuto protivenství čelit a přešla do postele k jinému. Do postele jednoho bohatého kupce, který se jí dvořil ještě dřív, než jsem si ji vzal. Byl to kupec, jehož se indická konkurence doposud nedotkla. Neměl jsem nikoho, kdo by mi pomohl a nikoho, o koho bych mohl pečovat."

Umlkl, přemožen hořkými vzpomínkami. Starý poustevník i mladý mnich tiše čekali, až se vzpamatuje. Po chvíli se znovu rozvyprávěl. „Konkurence rostla, až se nakonec objevil jeden Číňan, který na hřbetech jaků přivezl zboží ještě levnější. Můj obchod zkrachoval úplně. Nezůstalo mi nic než trocha zbylého zboží, jež nikdo nechtěl. Nakonec ke mně přišel jistý indický obchodník a nabídl mi nestoudně nízkou cenu za můj příbytek

a za všechno, co bylo v něm. Odmítl jsem a on se mi začal posmívat a tvrdit, že brzy to celé získá tak jako tak zadarmo. Vyhladovělý a hluboce zarmoucený jsem ztratil trpělivost a vyhodil ho ze dveří. Padl hlavou na silnici a rozbil si skráň o špičatý kámen."

Nemocný muž se znovu odmlčel přemožen vzpomínkami. Opět oba naslouchající tiše čekali, až bude schopen pokračovat. „Okamžitě mě obklopil dav," promluvil posléze, „někteří mě začali obviňovat a jiní se mě zas zastávali. Hned mě dovlekli před soudce a vylíčili mu, co se stalo. Opět někteří vypovídali v můj prospěch a jiní zas proti mně. Po velice krátké úvaze vynesl soudce rozsudek: jednoroční nošení břevna. Vzali tedy břevno a nasadili mi ho na krk. Od té chvíle jsem se už nedokázal sám najíst ani napít a byl jsem naprosto odkázán na milosrdenství ostatních. Nemohl jsem pochopitelně vůbec pracovat a musel se toulat a žebrat, a to nejenom o jídlo ale i o to, aby mě někdo nakrmil. Nemohl jsem si ani lehnout. Pořád jsem musel jen stát nebo sedět."

Muž zbledl ještě víc a vypadal, že se každým okamžikem zhroutí. Mladý mnich promluvil: „Ctihodný, na místě, kde tábořili kupci, jsem našel nádobu. Dojdu pro ni a budeme si moci uvařit čaj." Vyskočil na nohy a seběhl pěšinkou dolů až tam, kde nechal nádobu, bodec a břevno. Chvíli chodil sem tam a v podrostu obklopujícím tábořiště nakonec našel hák, který zjevně k nádobě patřil. Nádobu vycídil pískem a naplnil vodou, načež se vydal zpět pěšinou s nádobou plnou vody, s hákem, bodcem a břevnem. Brzy došel až k jeskyni a s radostnou úlevou odhodil těžké břevno rovnou do ohně. Jiskřičky vylétly do výšky a spolu s nimi se zvedla i oblaka dýmu, zatímco z míst, v nichž prve vězel mužův krk, vyšlehly mohutné plameny.

Mladý mnich vběhl do jeskyně a vynesl uzlík, který nedávno dostal od kupce. Obsahoval balíček čaje a velkou, velice tuhou hroudu jačího másla, zaprášenou a trochu žluklou, ale pořád ještě definovatelnou jako máslo. Byla tam i vzácná pochoutka - nevelký sáček hnědého cukru. Venku u ohně opatrně protáhl hladký klacek držadlem nádoby a umístil ji doprostřed nad jasný oheň. Klacek pak opatrně položil stranou. Čajová kostka už byla rozlomená na kusy, vybral tedy pár menších a hodil je do vody, která se už začínala ohřívat. Pomocí ostrého plochého kamene oddělil čtvrtinu tuhého másla a přihodil ho do vody nyní už bublající, rozpustilo se a na jejím povrchu vytvořilo tlustý žlutavý škraloup. Pro zlepšení chuti pak přišel na řadu ještě i malý kousíček boraxu odlomený z většího kusu přiloženého k čaji. A pak, ach, jaká to lahůdka, plná hrst hnědého cukru. Čerstvě oloupanou větévkou pak mladý mnich celou směs pořádně zamíchal. Když se celý povrch směsi zatemnil párou, pomocí klacku mladík odtáhl nádobu z ohně.

Starý poustevník sledoval celé toto dění s velikým zájmem. Naslouchaním zvukům vnímal jednotlivé fáze tohoto postupu. Nyní, aniž by ho kdo vyzval, nastavil svou misku. Mladý mnich ji od něj vzal, sebral z povrchu nápoje pěnu a nečistoty, do poloviny starci misku naplnil, a pak mu ji opatrně vrátil. Trestanec zašeptal, že i on má v hadrech schovanou misku. Když ji vytáhl, dostal ji plnou, neboť vzhledem k tomu, že on slepý nebyl, nehrozilo, že z ní rozlije. Mladý mnich naplnil misku i sobě a s úlevným vydechnutím, vlastním těm, kdo něčeho s námahou dosáhli, se ponořil do vychutnávání čaje. Nějakou chvíli panoval klid, jak každý seděl zabrán do vlastních myšlenek. Čas od času mladý mnich vstal, aby doplnil misky svých druhů nebo svou vlastní.

Podvečer stále víc temněl, zvedl se studený vítr, který vál skrze stromy, až listí šeptem protestovalo. Jezerní vody se zvedly do vln a jako by vzdychaly, začaly šplíchat mezi oblázky u břehů. Mladý mnich uchopil starého poustevníka jemně za ruku, a odvedl ho zpět do nyní už temného nitra jeskyně, načež se vrátil pro nemocného. Jak ho mladý mnich zvedl, probral se ze spánku a pronesl: „chci něco říci a zbývá ve mně už jenom pramálo života..." Mladý muž ho vnesl do jeskyně, vyhloubil v písku důlek, a bokem ho do něj položil, zatímco pod hlavu mu naopak písek přihrábl. Pak vyšel ke vchodu navršit kolem ohýnku písčitou hlínu, aby ho přitlumil a zároveň ochránil a udržel po celou noc. Tak popel vydrží žhnout až do rána a oheň se snadno rozhoří do původní síly.

A tak ti tři muži - jeden starý, druhý středního věku a třetí teprve na prahu dospělosti, usedli nebo ulehli těsně u sebe a trestanec opět promluvil, „Můj čas se krátí a cítím, jak moji předkové už čekají, aby mě přivítal a doprovodili zpátky domů. Celý rok jsem strádal a hladověl. Celý rok jsem se potloukal mezi Lhasou a Phari a hledal jídlo a pomoc. Na té pouti jsem zažil vysoké lámy, kteří mi dávali najevo opovržení, kdežto jiní zas byli laskaví. Potkal jsem chudáky, kteří mě obdarovali jídlem, bez něhož sami trpěli hladem. Celý rok jsem se toulal hůř než ten nejpodřadnější kočovník. Bojoval jsem i se psy o jejich žrádlo - a pak jsem si uvědomil, že si ho nemůžu donést k ústům." Odmlčel se a usrkl čaje už vystydlého a zhoustlého ztuhlým máslem.

„Ale jak ses dostal až k nám?" zeptal se poustevník třaslavým hlasem.

„Sehnul jsem se k vodě zrovna na tom nejvzdálenějším konci jezera protože jsem se chtěl napít, ale břevno se převážilo a strhlo mě do vody. Silný vítr mě odehnal daleko od břehu, takže jsem tam zůstal přes noc a celý příští den a ještě i další noc a další den. Na břevno usedali ptáci a snažili se mi vyklovat oči, ale odehnal jsem je křikem. Pak se mě zmocnil proud a unášel mě, dokud jsem neztratil vědomí a nepřestal vnímat čas. Až

dneska ráno jsem se nohama dotkl dna jezera, a to mě přivedlo zpátky k vědomí. Nad hlavou jsem uviděl kroužit supa, a tak jsem začal bojovat a ze všech sil se pokoušel vyhrabat na břeh, až jsem se hlavou napřed zhroutil v křovinách, kde mě tady mladý otec našel. Jsem naprosto vyčerpaný a zbavený sil. Už brzy se ocitnu v Nebeských krajinách."

„Přes noc si odpočiň," ozval se starý poustevník. „Duchové noci jsou vzhůru a my se musíme vypravit na astrální cesty dřív, než se připozdí." Za pomoci silné hole se postavil na nohy a odbelhal se do vnitřní části jeskyně. Mladý mnich dal churavému muži ještě trochu campy, co nejpohodlněji ho uložil, a potom zalehl i on, aby se při usínání ještě zamyslel nad událostmi dne. Měsíc na obloze dospěl do nejvyššího bodu své dráhy a majestátně se přesunul na její druhou stranu. Zvuky noci se měnily z hodiny na hodinu. Poblíž se ozývalo bzučení a jakýsi vířivý drnkot hmyzu, zatímco zdálky sem dolehlo zděšené zavřeštění nočního ptáka. Z horského hřebene bylo slyšet praskání skal, jak se v nočním vzduchu ochlazovaly a stahovaly. Někde poblíž se sesula skála, jako když zahřmí, a kusy kamenů a úlomky skal letěly dolů, a s rachotem dopadaly na pevnou zem. Noční hlodavec volal naléhavě svou družku a neurčití tvorové ševelili a šustili v písku plném šepotání

Hvězdy začaly postupně blednout a první sluneční paprsky ohlašující den, prolétly oblohou. Náhle, jako by dostal ránu proudem, se mladý mnich bleskově posadil. Nadobro probuzený se seděl a upřeně hleděl před sebe ve snaze prohlédnout skrz hustou tmu jeskyně. Zadržel dech a nastražil uši. Sem žádní zloději nepřijdou, říkal si v duchu, protože kdekdo ví, že starý poustevník nic nemá. Ach, ano, starý poustevník, neudělalo se mu špatně? napadlo mladého mnicha. Vstal a opatrně vykročil do nitra jeskyně. „Ctihodný! Jste v pořádku?" zavolal.

Třaslavým hlasem starý muž odpověděl: „Já ano, ale copak náš host?" Mladý mnich se cítil zaskočen, protože na trestance dočista zapomněl. Otočil se tedy zpět a pospíchal k jeskynnímu vchodu, který se rýsoval jako nejasná šedavá skvrna. Ano, dobře zabezpečený oheň byl stále ještě živý. Mladý mnich popadl klacek, prohrábl jím žhavý střed ohýnku a stejnoměrně do něj foukal. Objevil se plamínek, a tak na rozhořelý oheň navršil nově větve. Mezitím se první větev na jednom konci už dobře rozhořela. Uchopil ji, otočil se a vkročil zpět do jeskyně.

Plápolající oharek vysílal po stěnách strašidelné stíny, které divoce tančily. Mladý mnich sebou škubl, když v slabém světle této své pochodně zahlédl postavu. Byl to starý poustevník. U nohou mladého mnicha celý schoulený ležel trestanec s nohama přitisknutýma k hrudi. Světlo se mu odráželo v široce rozevřených očích, které vzbuzovaly dojem, že jiskří.

Ústa měl bezvládně otevřená a z koutků dolů mu po tvářích stékaly dva tenké pramínky srážející se krve, které v blízkosti uší tvořily loužičky. Náhle se ozvalo hlasité zachrčení, tělo se křečovitě zkroutilo a prohnulo do výšky jako napjatý luk, načež se zhroutilo v posledním vydechnutí. Začaly se z něj ozývat zvuky podobné vrzání spolu s bubláním tekutin. Svalstvo ochablo a uvolnil se výraz tváře.

Starý poustevník spolu s mladým mnichem zanotovali žalm Za osvobození zesnulých duchů a vyslali zemřelému telepatické pokyny k přechodu do nebeských krajin. Venku začalo svítat. Před jeskyní se s nástupem nového dne rozezpívali ptáci, ale uvnitř dlela smrt.

„Budeš muset odstranit tělo," ozval se stařičký poustevník. „Musíš ho rozřezat na kusy a vytáhnout vnitřnosti, aby mu supi mohli uspořádat ten správný vzdušný pohřeb."

„Nemáme žádný nůž, ctihodný," zaprotestoval mladý mnich. Já jeden mám," odvětil poustevník. „Schovávám si ho, aby má vlastní smrt mohla být dovršena tak, jak má být. Tady ho máš. Vykonej svoji povinnost a pak mi nůž vrať." Mladý muž váhavě zvedl mrtvolu a vynesl ji z jeskyně. Poblíž sesutých skal ležel široký plochý kamenný blok. S velkou námahou vysunul tělo až na hladký povrch skály a stáhl z něj špinavé rozedrané cáry. Vysoko nad sebou uslyšel pleskání těžkých křídel: zápas smrti přivábil první supy. Otřásaje se odporem, vnořil mladý mnich nůž do břicha a začal ho párat. Z otevřené rány vyhřezly vnitřnosti. Rychlým pohybem tu slizkou změť vytáhl ven. Po skále rozložil srdce, játra, ledviny a žaludek. Postupně odřezával a porcoval kusy rukou a nohou. Nahý a celý zakrvácený se nakonec odvrátil od té příšerné scény a běžel k jezeru. Vrhl ho do vody a dlouho se drhl hrstmi jemného mokrého písku. Potom pečlivě umyl nůž starého poustevníka a pískem ho vyleštil.

Nyní se roztřásl zimou i přestálým šokem. Nahé tělo mu ovanul 1edový vítr. Kapičky vody stékající po jeho kůži vyvolávaly dojem, jako by si sama smrt po jeho třesoucím se těle kreslila čáry. Rychle vyběhl z vody a otřepal se jako pes. Během k jeskyni se mu podařilo znovu se trochu zahřát. U vchodu si opět navlékl roucho, které si tu předtím odložil, aby si ho při čtvrcení mrtvoly neznečistil. Chtěl už vejít do jeskyně, když tu si uvědomil, že úkol ještě nesplnil. Pomalu se tedy vrátil odkud přišel, až ke skále, kde se supi stále ještě rvali o to, kdo ukořistí chutnější sousto. Mladý mnich užasl nad tím, jak málo z těla už zbývalo. Někteří supi posedávali spokojeně po okolních skalách a zobáky si bohorovně probírali peří, zatímco ostatní doposud klovali sem tam po obnažených žebrech mrtvoly. Už stihli obrat z hlavy veškerou pokožku až na holou lebku.

Mladý mnich uchopil těžký kámen, a ač vnitřně otřesen, silou jím uhodil

do lebky, až praskla jako vaječná skořápka, načež učinil to, co přišel dokonat - předložil mozek nenasytným supům. Pak hrábl po hadrech a jídelní misce mrtvého a odběhl zpátky k ohni, do jehož žhavého žároviště obojí hodil. Na jedné straně ohně, ještě do ruda rozpálené, ležely kovové části břevna - všechno, co zbývalo po člověku, který byl před časem bohatým řemeslníkem, měl ženu, nemovitosti a velkou zručnost. Přemýšleje o tom mladý mnich se obrátil a vešel do jeskyně.

Starý poustevník seděl pohroužený do meditace, ale při příchodu mladíka pozvedl hlavu: „Člověk je pomíjivý, člověk je křehký," pronesl „pozemský život je pouhou iluzí a vyšší skutečnost dlí až za jeho hranicemi. Přeruším teď půst a potom budeme pokračovat v předávání vědění, protože dokud ti nesdělím VŠE, nemohu z tohoto života odejít, a rád bych, abys pak pro mě udělal totéž, cos právě vykonal pro našeho přítele trestance. Nyní se ale najezme, protože se musíme udržet při síle, jak nejlépe dokážeme.

Teď dojdi pro vodu a ohřej ji. Nyní, když už se můj konec přibližuje, mohu si dovolit být k svému tělu maličko shovívavý."

Mladý mnich uchopil nádobu, vyšel z jeskyně a zamířil k jezeru, přičemž se opatrně vyhnul místu, kde předtím ze sebe smyl krev mrtvého muže. Pečlivě vycídil nádobu zvenčí i zevnitř, a stejně tak vyčistil i misku starého poustevníka a svoji vlastní. Naplnil nádobu vodou a v levé ruce ji nesl zpět, zatímco v pravé za sebou táhl pořádnou větev. Z výšky se střemhlav spustil osamělý sup, aby se přesvědčil, co se děje. Ztěžka dosedl, popoběhl pár kroků, načež se znovu odlepil od země se zlostným pokřikem, že byl oklamán. Kousek opodál nalevo se jeden přežraný sup marně pokoušel vzlétnout. Pobíhal, poskakoval a rozevřenými křídly energicky tloukl do vzduchu, ale byl prostě příliš přežraný. Pak to nakonec vzdal a strčil si hlavu pod křídlo, jako kdyby se styděl a rozhodl se prospat v očekávaní, že příroda mu opět váhu sníží. Mladý mnich se zasmál při pomyšlení, že i supi se mohou přežrat, a v duchu se hloubavě sám sebe ptal, jaké to asi je, moci se oddat přejídání. On sám se v životě nenajedl dosyta, a jako většina mnichů se věčně cítil poněkud vyhladovělý.

Bylo však potřeba uvařit čaj. Čas nestál. Postavil nádobu na oheň, aby se voda hřála, a vešel do jeskyně pro čaj, máslo, borax a cukr. Starý poustevník seděl v tichém očekávání.

Ale člověk nemůže jenom tak sedět a popíjet čaj příliš dlouho, když oheň života dohořívá a vitalita starého muže pozvolna ochabuje. Brzy se starý poustevník zase vzchopil: mladý mnich ještě ošetřoval oheň - ten vzácný oheň předků, bez něhož prožil poustevník více než šedesát let: roky zimy, roky toho nejvyššího sebezapření, roky hladu a nedostatku, které

mohla ukončit pouze smrt. Roky, kdy pocit naprosté zbytečnosti žití poustevníkovi zmírňovalo jedině vědomí, že přece jenom je tady ÚKOL! Mladý mnich vkročil znovu do jeskyně a voněl kouřem čerstvého dřeva. Rychle se usadil před starcem.

„Na onom vzdáleném místě jsem tedy před dávnými časy odpočíval na divné kovové plošince. Ten muž — můj dozorce — mi bez obalu vysvětlil, že tam nejsem pro zábavu, ale pro jejich účel, tedy abych se stal uchovavatelem vědění," vysvětlil stařec.

„Namítl jsem: jak mám se zaujetím spolupracovat, když jsem tu držen jako pouhý zajatec proti své vůli, a tudíž spolupráce neschopen, a navíc nemám ani nejmenší tušení, co se vlastně se mnou děje a kde vůbec jsem? Jak se toho všeho mám se zájmem účastnit, když jsem pro vás míň než prach? Naložili jste se mnou hůř, než my nakládáme s mrtvolou určenou za potravu supům. My prokazujeme úctu jak živým tak mrtvým, ale vy se mnou zacházíte jako s výkaly, jež patří bez velkých cavyků rozhodit po poli. A to se ještě prohlašujete za civilizované, ať už tím myslíte cokoliv."

Toho muže můj výstup očividně šokoval a vyvedl z míry. Slyšel jsem ho chodit po místnosti. Dopředu, potom zvuk otočení a znovu kroky vracející se nazpátek. Tam a zas nazpátek. Náhle se u mě zastavil a pronesl „Poradím se s nadřízeným." Rychle se odvrátil a zjevně vzal do ruky nějaký tvrdý předmět. Ozvalo se z něj takové vhrrr, vhrrr, vhrrr a hned nato zas hrr, hrr, pak ostré kovové klapnutí a odsekávané zvuky. Usoudil jsem, že to je řeč. Muž, který byl se mnou, něco obšírně vysvětloval, vydávaje tytéž prazvláštní zvuky. Bylo jasné, že tu probíhá diskuse, která trvala několik málo minut. Potom se z přístroje ozvalo: cink, cink a ten muž se zas vrátil ke mně.

„Nejdřív ti ukážu tenhle pokoj," oznámil. „Povím ti o nás, kdo jsme a co děláme, a pokusím se získat tě ke spolupráci tím, že ti pomohu vše pochopit. Nejdřív ze všeho ti ale obnovím vidění." Vrátilo se ke mně světlo a zrak. Co jsem však viděl, bylo podivné. Hleděl jsem vzhůru z pozice pod mužovou bradou, nahlížeje mu do nosních dírek. Pohled na chloupky v těch nosních dírkách mě z nějakého důvodu nadmíru pobavil, až jsem se začal smát. Sklonil se nade mnou a jeho oko zaplnilo celé mé zorné pole. „Ach!" zvolal. „Někdo převrátil skříňku!" Zatočil se se mnou svět a obrátil se mi žaludek. Zmocnila se mě nevolnost a závrať. „Ach, promiň," omluvil se ten muž. „Měl jsem skříňku před otočením vypnout. Ale to nevadí, budeš se co nevidět cítit zas líp. Tohle se prostě stává."

Teď jsem se uviděl. Byl to otřesný pohled vidět se tam tak ležet s tělem bledým a bezkrevným a jak ze mě vychází tolik trubiček a vývodů. Bylo to skutečně šokující vidět sám sebe, vidět svá oční víčka pevně zavřená. Ležel

jsem na něčem, co vypadalo jako tenká kovová deska držená jenom jedinou podpěrkou. Ze spodní části tohoto podstavce vyčnívaly všelijaké pedály, zatímco vedle mě stála tyč s připevněnými skleněnými lahvemi naplněnými barevnými tekutinami. Ty byly se mnou nějakým způsobem propojené. Muž promluvil: „Ležíš na operačním stole. Těmito pedály" a sáhl na ně, „tě můžeme posunout do jakékoliv polohy." Sešlápl jeden z nich a stůl se začal otáčet. Dotkl se jiného a stůl se naklonil natolik, že jsem se lekl, že spadnu. Další pedál a stůl se zvedl do takové výšky, že jsem viděl až přímo pod něj! Byl to nanejvýš znepokojující pocit, z něhož se mi dělalo velice podivně od žaludku.

Stěny byly pochopitelně také kovové a měly velice lahodný zelenkavý odstín. Dosud nikdy jsem neviděl tak jemný materiál, hlaďoučký a bez jakékoliv stopy nerovnosti; určitě tu byl použit nějaký zvláštní druh spojů, protože nebylo vůbec patrno, kde končí strop, podlaha a stěny a jak na sebe navazují. Žádné ostré kouty, ani jediná vyčnívající hrana. Pak se jeden úsek stěny odsunul ke straně s oním kovovým zvukem, který jsem už znal. Dovnitř nakoukla podivná hlava, krátce se rozhlédla kolem a hned nato zas rychle zmizela. Stěna se klouzavě zavřela.

Na stěně před sebou jsem viděl řadu malých okének, z nichž některá nebyla větší než široká dlaň. Za nimi ukazovaly ručičky na určité černé či červené značky. Moji pozornost upoutalo několik větších obdélníkových okének. Vyzařovalo z nich téměř mysticky modravé světlo. Podivné světelné body se tam pohupovaly a tančily v nesrozumitelném vzorci, zatímco v dalším okénku se vlnila hnědočervená čára nahoru a dolů v pozoruhodně rytmických vlnách, až mě napadlo, že to vypadá jako nějaký hadí tanec. Ten muž - nazývejme ho i nadále dozorce - se mému zaujetí pousmál. „Všechny ty přístroje vypovídají o tobě," řekl „tady je vyznačeno tvých devět mozkových vln. Devět odlišných sinusových vln tvořených elektrickou činností tvého mozku. Ukazují, že máš vyšší mozkový potenciál, že máš skutečně pozoruhodnou pamatovací schopnost, a tudíž jsi pro tento úkol vhodný"

Velice opatrně posunul zrakový přístroj a ukázal na jakési podivné skleněné nádoby, které doposud stály mimo mé zorné pole. „Tyhle," vysvětlil, „ti žilami nepřetržitě dodávají výživu a odvádějí z tvé krve odpadní látky. A tyhle další odstraňují odpadní produkty tvého těla. Nyní pracujeme na všeobecném zlepšení tvého zdravotního stavu, abys dokázal bez úhony přestát nevyhnutelný šok z toho všeho, co se ti chystáme ukázat. Ten šok se dostaví, protože navzdory tomu, že se považuješ za vzdělaného kněze, ve srovnání s námi jsi ten nejnižší a nejprimitivnější divoch, a to, co je nám naprosto běžné, bude ti připadat jako téměř neuvěřitelný zázrak, a

proto první tvoje seznámení s naší vědou ti způsobí vážný psychický otřes. Přesto je ale potřeba toto riziko podstoupit, a toto riziko existuje, ačkoliv se všemožně snažíme ho snížit co nejvíce."

Zasmál se a dodal: „Při bohoslužbách ve vašich chrámech přikládáte nemalý význam tělesným zvukům, já vím. Vím o vašich bohoslužbách úplně všechno, ale slyšel jsi někdy ty zvuky doopravdy? Poslouchej!" Otočil se a poodešel ke zdi, kde stiskl zářící bílý knoflík. Okamžitě se z množství drobounkých otvorů ozvaly zvuky, v nichž jsem rozpoznal činnost těla. S úsměvem stiskl jiný knoflík a zvuky zesílily, až zaplnily celičkou místnost.

Buch, buch, buch, ozývalo se srdce, a to tak nahlas, až se skleněná nádoba za mnou rozdrnčela. Další sáhnutí na knoflík a srdeční tep odezněl, a místo něj se ozval klokot tělesných tekutin, ale burácel natolik silně, jako kdyby se řítila horská bystřina kamenitým řečištěm a dravě si razila cestu ke vzdálenému moři. Poté nastoupily zvuky tělesných plynů, jako když bouře útočí na listí a větve mohutných stromů. K tomu žbluňkot a šplouchání jako by někdo pouštěl ohromné balvany až na dno přehlubokého jezera „Vida - tvé tělo," prohlásil. „Tvoje tělesné zvuky. Víme o tvém těle úplně VŠECHNO."

„Ale, nehodný dozorče," ozval jsem se, „TOHLE není nic úžasného, to není žádný zázrak. Tohle my ubozí nevědomí tibetští divoši umíme také. I my dokážeme zesílit zvuk. Uznávám, že ne do této míry, ale přesto toho jsme schopni. Víme také jak uvolnit duši z těla - a vrátit ji nazpátek."

„Opravdu?" Podíval se na mě s poněkud posměšným výrazem ve tváři a dodal: „Ty se hned tak ničeho nelekneš, viď? A považuješ nás za nepřátele, za dozorce, viď?"

„Pane," odpověděl jsem, „vždyť jste mi dosud neprojevili žádné přátelství, nedali mi pražádný důvod, bych vám důvěřoval a spolupracoval s vámi. Držíte mě tu jak ochrnutého vězně, jako některé vosy přechovávají své zajatce. Jsou mezi vámi i takoví, kteří mi připomínají ďábly. My máme jejich vyobrazení a považujeme je za bytosti z děsivých nočních snů, přicházejících z nějakého pekelného světa. A přesto tady jsou vašimi druhy."

„Vzhled může klamat," odpověděl mi. „Někteří jsou ti nejlaskavější z lidí, na rozdíl od jiných, kteří navzdory vzezření světců se sníží k jakémukoliv mrzkému činu, který jejich zvrácená mysl dokáže vymyslet. A přesto ty jako všichni divoši, se necháváš ovlivnit vnějším vzhledem člověka."

„Pane," zněla má odpověď, „stále jsem ještě neposoudil, na které straně leží váš zájem, zdali na straně dobra či zla. Ukáží-li se vaše úmysly dobré a

přesvědčím-li se o tom, potom teprve a jedině tehdy, budu spolupracovat. V opačném případě použiji všech mně dostupných prostředků, abych se za každou cenu pokusil vám zabránit ve vašich úmyslech."

„Ale bezpochyby," ozval se poněkud podrážděně, „musíš připustit, že jsme ti zachránili život, když jsi byl vyhladovělý a chorý."

S tím nejpochmurnějším výrazem ve tváři jsem odpověděl: „Zachránili jste mi život? A K ČEMU? Už jsem byl na cestě do Nebeských krajin a vy jste mě přitáhli zpět. Nic z toho, co se mnou dál uděláte, nemůže být tolik kruté. Vždyť čím je život slepci? Jak se má slepec dál učit? A co jídlo, jak si teď obstarám jídlo? Kdepak! To od vás vůbec nebylo milosrdné prodlužovat mi život. Navíc jste dokonce prohlásil, že tady nejsem pro vlastní potěšení, ale pro jakýsi VÁŠ cíl. V čem tedy spočívá ta vaše laskavost? Znehybněli jste mě tu a vydali napospas těm vašim ženským. To že je dobro? A v čem tedy tohle dobro podle vás spočívá?"

Muž stál s rukama v bok a hleděl na mne. „Ano," ozval se nakonec, „z tvého hlediska jsme se laskavě nezachovali, viď? Možná, že se mi tě však podaří přesvědčit, a pak se staneš opravdu užitečným." Otočil se a poodešel ke stěně. Tentokrát jsem viděl, co dělá. Stál tváří v tvář čtverci plnému maličkých dírek, načež stiskl jakýsi černý bod. Nad děrovaným čtvercem se objevilo světlo a zesílilo do světelné mlhy. V ní se k mému úžasu vytvarovala do živých barev tvář a celá hlava. Můj dozorce obšírně promluvil v onom podivném exotickém jazyce, a pak se odmlčel. Údivem jsem dočista ztuhl, když se hlava pootočila mým směrem a pozdvihla husté obočí. Pak se jí v koutcích úst zableskl drobný a přísný úsměv. Ozval se strohý a úsečný povel a světlo pohaslo, totiž světelná mlha začala vířit a stěna jako kdyby ji pohltila. Můj dozorce se ke mně obrátil a tvář mu zářila uspokojením.

„Tak dobře, kamaráde," prohlásil, „ukázal jsi, že máš silnou povahu a že máme co do činění s velice nepoddajným člověkem. Dostal jsem povolení ti ukázat, co dosud nespatřil žádný příslušník tvého světa."

Znovu se obrátil ke stěně a zmáčkl ten černý bod. Opět se objevila světelná mlha a v ní tentokrát tvář mladé ženy. Můj dozorce na ni promluvil a zjevně jí udělil nějaké příkazy. Přikývla, zvědavě se zahleděla mým směrem a zvolna zmizela.

„Teď budeme muset okamžik posečkat," vysvětlil můj dozorce. „Nesou sem zvláštní zařízení, jehož pomocí ti ukážu místa na tvojí planetě. Města tohoto světa. Přeješ si vidět nějaké určité místo?"

Já nic ze světa neznám," namítl jsem. „Nikdy jsem nikde nebyl."

„No dobře, ale jistě jsi o nějakém místě alespoň slyšel vyprávět," trval na svém.

„To ano," souhlasil jsem, „slyšel jsem o Kalimpongu."

„Tak Kalimpong, říkáš. Malá pohraniční indická osada. Nemůžeš si vybrat nějaké lepší místo? Což takhle Berlín, Londýn, Paříž či Káhira? Určitě bys raději viděl něco lepšího než Kalimpong."

„Ba ne, pane," odpověděl jsem. „Ta místa, která jmenujete, mě vůbec nezajímají. Jejich názvy mi nic neříkají až na to, že jsem o nich slyšel zmiňovat se kupce, ale nic pro mne neznamenají ani mě nezajímají. Ani kdybych obrazy těchto měst viděl, nedokázal bych posoudit, jsou-li pravdivé anebo ne. Pokud tato vaše důmyslná věcička skutečně dokáže to, co vy tvrdíte, ukaž mi tedy, pane, Lhasu. Ukaž mi Phari. Ukaž mi Západní bránu, Katedrálu a Potalu. Ty já znám a přesvědčím se, jestli je vaše zařízení skutečné či je to nějaký mazaný trik."

Zahleděl se na mě se zvláštním výrazem ve tváři, výrazem naprostého úžasu. Pak se s viditelným škubnutím rázem vzpamatoval a zvolal: „No to se podívejme, nevzdělaný divoch mě tady bude učit mé práci! A ještě ke všemu ten chlapík má pravdu. V tomhle domorodci bude nakonec ještě něco náramně bystrého. Musí mít v každé situaci nějaký opěrný bod, jinak na něj nic nezapůsobí. No dobře, dobře."

Posuvný panel se prudce pohnul ke straně a objevili se čtyři muži dopravující objemnou skříň, která jako by plula vzduchem. Musela být pořádně těžká, protože navzdory tomu, že vypadala jako kdyby se vznášela v beztížném stavu, vyžadovalo značné úsilí uvést ji do pohybu, pozměnit její směr nebo ji zastavit. Postupně byla skříň vsunuta do místnosti, kde jsem ležel. Chvíli jsem se bál, aby nepřevrhli stůl, na němž jsem ležel, jak s ním hýbali a posouvali ho,. Jeden muž vrazil do přístroje zprostředkujícího mi viděni, a z víření, které to vyvolalo, se mi na chvíli udělalo špatně a obestřely mě mrákoty. Ale nakonec po mnoha dohadech byla skříň umístěna ke stěně v přímé linii se směrem, kam jsem se díval. Tři z mužů se vzdálili a panel se za nimi zavřel.

Čtvrtý muž a můj dozorce se pustili do zanícené diskuse provázené četným máváním rukama a živou gestikulací. Konečně se ke mně můj dozorce obrátil a pravil: „Říká, že Lhasu ti ukázat nemůžeme, protože jsme přespříliš blízko, a abychom se na ni dokázali zaostřit, potřebujeme být od ní o něco dál."

Nic jsem neřekl, nijak jsem nereagoval, až se mě po krátkém očekávání dozorce zeptal: „Chtěl by ses tedy podívat na Berlín, Bombaj anebo Kalkatu?"

Odpověděl jsem: „Ne, nechtěl, to je pro mě moc daleko."

Obrátil se tedy znovu k druhému muži a následovala poměrně prudká výměna názorů. Ten druhý muž vypadal, že se snad rozpláče. Přemožen

frustrací rozhazoval rukama, až v zoufalství padl na kolena před onu skříň. Odsunul její přední část a já uzřel jakoby pouhé rozměrné okno, nic víc.

Pak ten muž vytáhl z oděvu nějaké kusy kovu a přelezl k zadní straně té podivné skříně. V okně se rozsvítila podivná světla a barevné víry, které nedávaly žádný význam. Obraz se začal chvět, kroužit a vlnit se. V jednom okamžiku se zdálo, že stíny dostaly takovou podobu, že to klidně MOHLA být i Potala, ale stejně tak to mohl být i pouhý dým.

Muž se přihrabal od zadní strany skříně, něco zahuhlal a odspěchal z místnosti. Můj dozorce s velice nespokojeným výrazem vysvětlil: „Jsme tak těsně nad Lhasou, že se na ni nedokážeme zaostřit. Je to jako pokoušet se vidět dalekohledem a stát přitom blíž než na kolik se přístroj dokáže zaostřit. Na dálku to funguje dobře, ale na těsnou blízkost žádný dalekohled nezaostří. A tady jde o totéž. Je ti to jasné?"

„Pane, mluvíš o věcech, jimž nerozumím. Co je to vůbec ten dalekohled, o němž se zmiňuješ? Nikdy jsem se s žádným nesetkal. Tvrdíš, že Lhasa je příliš blízko, ale já říkám, že je to pořádný kus cesty a trvá to pěkně dlouho. Jak může být příliš blízko?"

Tváří mého dozorce probleskl výraz mučednického utrpení. Chytil se za hlavu a na okamžik jsem si myslel, že začne tancovat po podlaze. S vypětím sil se uklidnil a zeptal se: „Dokud jsi ještě měl zrak, nestalo se ti někdy, že sis něco přiblížil k očím natolik, žes ten předmět nakonec už neviděl zřetelně? Tak těsně blízko, že se ti oči na tu věc nedokázaly zaostřit? Tak to je právě to, co mám na mysli: NA TAKTO KRÁTKÝ ÚSEK SE NEDOKÁŽEME ZAOSTŘIT!!!"

4. KAPITOLA

Podíval jsem se na něj, lépe řečeno jsem měl pocit, jako bych na něj pohlédl, protože je to naprosto neobvyklý zážitek, aby měl člověk hlavu na jednom místě a zrak o několik kroků dál, který by k němu z této vzdálenosti přicházel. Takže jsem se na něj zkrátka podíval a v duchu si pomyslel: „Co asi tohle bude za div? Ten člověk tvrdí, že mi ukáže města na druhém konci světa a přitom není ani schopen ukázat mi mou vlastní zem." A tak jsem mu řekl: „Můžeš mi, pane, postavit něco před zrakovou skříňku, abych se mohl o té záležitosti zaostřování přesvědčit sám?"

Okamžitě přikývl souhlasně hlavou a začal se rozhlížet okolo sebe, jako by zvažoval, co udělat. Pak vyňal ze spodní části mého stolu průhledný arch čehosi, co bylo popsáno náramně podivnými znaky, jaké jsem v životě neviděl. Pochopitelně to měl být druh písma, ale on otočil takových archů několik, až vzápětí musel narazit na něco, co ho nadmíru uspokojilo, neboť se s potěšením pousmál. Držel tu věc za zády a nesl ji k mojí zrakové skříni.

„Tak, milý příteli," zvolal, „teď uvidíme, co pro tebe můžeme udělat, aby ses přesvědčil." Přisunul cosi k mé zrakové skříňce, a sice před ni, a do tak těsné blízkosti, že k mému podivu všechno, co jsem viděl, byly jen bílé skvrny a všechny rozmazané. Byl tam však rozdíl - jedna část byla skvrna bílá a druhá tmavá, ale nic mi to neříkalo, zhola nic. Usmál se mému výrazu. Neviděl jsem ho sice se usmívat, ale usmívat se jsem ho slyšel. Když je člověk slepý, vnímá odlišným způsobem. A já jsem slyšel, jak mu tvář a svaly zašelestily, a jelikož se takhle usmál už předtím častokrát, věděl jsem, že toto šelestění znamená úsměv.

„Nuže," ozval se, „tak už jsi to konečně pochopil? A teď se pozorně dívej a ohlaš mi, až uvidíš, co je tohle!" Velice pomalu posouval nejasný arch dozadu, čímž jsem viděl stále zřetelněji a za stále většího úžasu, že to je obraz mne samého. Přiznávám, že nemám nejmenší tušení, jak tento obrázek vznikl, ale skutečně představoval mě osobně, jak ležím na stole a hledím na skupinku mužů, vnášejících černou skříň. V hlubokém úžasu mi poklesla čelist. Musel jsem vypadat jako skutečný venkovský balík, každopádně jsem si tak připadal, a cítil jsem, jak mě zalévá horko a tváře mi hoří rozpaky. Byl jsem tam, ležel, a vyčnívaly ze mě všechny ty věci, jež do mne vedly, a hleděl na ony čtyři muže postrkující skříň, a ten výraz úžasu ve tváři na tomto obrázku mi skutečně připadal povědomý.

„Výborně," prohlásil můj dozorce, „je vidět, že začínáš chápat. Aby to bylo úplně jasné, zkusíme si to ještě jednou." Pomalu vzal znovu ten obraz,

abych si ho mohl prohlédnout, a pak ho zvolna přibližoval ke zrakové skříňce. Ten se postupně stále víc rozostřoval, až jsem nakonec viděl jen černobílou skvrnu a nic víc. Pak obrázek jedním pohybem odložil a já jsem zas viděl zbytek místnosti. Poodešel pár kroků a řekl: „Tohle pochopitelně nepřečteš, ale podívej se. Tady jsou vytištěná slova. Vidíš je zřetelně?" „Ano, pane, vidím je zřetelně," odpověděl jsem. „Vidím je opravdu velice zřetelně."

Poté začal přibližovat tu věc k mé zrakové skříňce a opět nastalo ono rozostření obrazu. „Nyní si dokážeš konečně uvědomit náš problém. Máme tu zařízení či přístroj - nazvi si ho jak chceš, který je mnohonásobně zvětšenou variantou této zrakové skříňky, na níž jsme napojili tebe a jejíž funkční princip je naprosto mimo možnosti tvého chápání. Je nicméně takový, že nám umožňuje vidět všude po tomto světě, avšak nic z toho, co je pod hranicí vzdálenosti osmdesáti kilometrů. Ta je pro nás přespříliš blízká, stejně jako když jsi měl tuhle věc umístěnou pouhých pár centimetrů před zrakovou skříní, a neviděl jsi to. Teď ti ukážu Kalimpong." Při těch slovech poodstoupil stranou a něco udělal s několika tlačítky na zdi.

Světla v místnosti se ztlumila, totiž nepohasla docela, jenom zeslábla natolik, že se to podobalo okamžiku, který následuje hned po západu slunce nad Himalájí. Je to takové svěží přítmí, chvíle, kdy měsíc ještě nevyšel a slunce si s sebou ještě neodneslo všechno své světlo. Můj dozorce přistoupil k zadní části té veliké skříně a rukama se dotkl něčeho, co jsem neviděl. Skříň se v mžiku rozzářila světlem a pomalounku se v ní utvořila krajina: vysoké vrcholky Himaláje a po stezce kráčející karavana kupců. Právě přešli přes malý dřevěný můstek, pod nímž - při pouhém uklouznutí - je hrozila pohltit prudce se ženoucí horská říčka. Dorazili na druhý břeh a pokračovali dál cestou vinoucí se přes divoké pastviny.

Několik minut jsme na ně hleděli, a bylo to, jako bychom se dívali z pozice ptáka. Byl to pohled, jako kdyby tu zrakovou skříň byl uchopil nějaký bůh oblohy a zvolna se s ní vznášel nad nehybnou pustou pláni. Můj dozorce opět pohnul rukama, načež se objevila úplná pohybující se změť, cosi se v mém zorném poli objevilo, ale okamžitě to zase zmizelo. Můj dozorce pohnul rukama v opačném směru a obraz se zastavil, ačkoliv ne, on to vlastně ani obraz nebyl, byla to skutečnost — pravda. Dívali jsme se dolů dírou v obloze.

Pod sebou jsem spatřil obydlí Kalimpongu. Viděl jsem ulice hemžící se kupci, lámaserie s lámy ve žlutém oděvu a kolem se pohybující mnichy v červeném. Bylo to všechno velice divné. Trochu mi dělalo potíže určit některá místa, protože jsem Kalimpong navštívil pouze jednou, a sice když

jsem ještě byl malý kluk, a tím pádem jsem tehdy shlédl Kalimpong z úrovně nohou, odkud se dívá malý chlapec. A teď jsem ho viděl — řekněme ze vzduchu, tak jak ho vidí ptáci.

Můj dozorce mě pozorně sledoval. Potom zas čímsi pohnul a ten obraz či krajina či jakkoliv tento div nazveme, se opět překotně rozmazal, načež se opět ustálil. „Podívej," promluvil muž, „tohle je Ganga, která jak víš, je posvátnou řekou Indie."

O řece Ganze jsem toho věděl mnoho. Kupci z Indie občas přiváželi obrázkové časopisy. Nerozuměli jsme ani jedinému slovu z toho, co tam bylo psáno, ale ty obrázky, to bylo něco jiného. Tady přede mnou bez jakýchkoliv pochyb tekla skutečně řeka Ganga. Potom mi k mému naprostému úžasu svitlo, že stejně tak dobře jak vidím, i slyším. Slyšel jsem hinduistické žalmy a hned jsem pochopil proč. Na terase u břehu měli položené tělo a kropili je posvátnou vodou řeky Gangy, dřív než ho přenesou na hořící hranici. Reka byla plná lidí a mne se zmocnil naprostý úžas při pomyšlení, že na světě může existovat tolik lidí a ještě ke všemu v řece. Ženy tam na břehu odkládaly oděvy tím nejnestydatějším způsobem, avšak muži taktéž. Nad touto podívanou mě celého zalilo horko. Pak jsem se ale soustředil na jejich chrámy, terasovité svatostánky, jeskyně a kolonády a ohromeně jsem hleděl. Tohle byla přece opravdová skutečnost a to mě mátlo.

Můj dozorce - protože je přece jenom třeba mít na paměti, že mým dozorcem byl - takže můj dozorce pak na cosi sáhl, čímž se obraz zrněni na pohybující se změť. Pozorně se zahleděl do toho okénka, načež trhnutím obraz zastavil. „Berlín," prohlásil. Inu, věděl jsem, že Berlín je nějaké veliké město kdesi v západním světě, ale všechno to bylo tak podivné, že mi to skoro nic neříkalo. Pohlédl jsem dolů a napadlo mě, že se třeba teď dívám z jiného úhlu, který vše zkresluje. Hleděl jsem totiž na vysoké budovy co do velikosti a tvaru pozoruhodně stejné. V životě jsem neviděl tolik skla. Byla tam skleněná okna úplně všude. A pak po čemsi, co vypadalo jako velice tvrdá vozovka, se táhly dvě kovové tyče právě na tuto silnici umístěné. Leskly se a jejich vzájemná vzdálenost byla po celé délce naprosto stejná. Vůbec jsem tomu nerozuměl.

Za rohem, ale stále ještě v mém zorném poli, kráčeli dva koně jeden za druhým, a ani nečekám, že mi uvěříš, ale táhli cosi podobného kovové krabici na kolech. Koně šli uvnitř kovových tyčí, a kola té kovové krabice se po nich otáčela. Ta krabice měla okna ze všech stran a uvnitř se dalo zahlédnout lidi, prostě lidi v té krabici, kterou ti koně táhli. Přímo před mým zrakem (málem jsem řekl „přímo před mýma očima", natolik jsem si už na svou zrakovou skříňku zvykl), se ten podivný vynález zastavil. Lidé z

krabice vystoupili a jiní zas nastoupili. Dopředu, až před prvního koně, popošel nějaký muž a tyčí v ruce šťoural do něčeho u země. Potom se vrátil do kovové krabice a znovu ji rozjel, přičemž krabice vzápětí zahnula doleva mimo hlavní pár tyčí a pokračovala po jiných.

Vyvedlo mě to natolik z míry, že jsem se nedokázal dívat na nic jiného. Ale dívat se jinam jsem ani neměl čas, neboť jsem civěl na tu podivnou krabici na kolech vezoucí lidi. Až posléze jsem pohlédl k okrajům silnice, kde se pohybovali lidé. Muži byli oblečeni do značně přiléhavých oděvů. I na nohou měli odění vyhlížející nadmíru těsně, že až zvýrazňovalo přesný tvar nohou. A na hlavě měl každý ten muž divnou věc tvaru převrácené jídelní misky olemované uzoučkým okrajem. To mě docela pobavilo, protože vypadali skutečně pozoruhodně, ale potom jsem pohlédl na ženy.

V životě jsem něco takového nespatřil. Některé z těchto ženštin měly horní část těla téměř obnaženou, zatímco dolní měly úplně zamotanou do čehosi jako černý závěs. Vypadaly, jako by vůbec neměly nohy, a nebyla jim vidět ani chodidla. Jednou rukou si ze strany přidržovaly tento jakýsi tmavý závěs, zjevně ve snaze ochránit spodek, aby se jim necoural v prachu.

Rozhlédl jsem se pozorněji a zadíval se na budovy, z nichž některé byly opravdu vznešeného stylu. Na spodním konci této velice široké ulice se objevil průvod mužů. Od první skupiny jdoucí v čele se ozývala hudba. Šel z nich takový lesk, že jsem se sám sebe ptal, zda mají hudební nástroje zlaté či stříbrné, že se tak blyští. Když ale přišli blíž, jsem viděl, že jsou mosazné a některé dokonce jenom plechové. Všichni ti muži byli urostlí a rudolící a měli na sobě vojenské stejnokroje. Dal jsem se do smíchu, když jsem viděl, jak pyšně si vykračují. Zvedali kolena do takové výšky, že se jim stehna dostávala do téměř vodorovné polohy.

Můj dozorce se pousmál a řekl: „Ano, je to skutečně divný způsob pochodu, ale jedná se o německý vojenský přehlídkový krok, který německá armáda používá při slavnostních příležitostech." Můj dozorce zas pohnul rukama a znovu se všechno rozmazalo. Obraz v okně skříně se rozplynul v mlze, načež se ustálil do pevného tvaru. „Rusko," prohlásil dozorce. „Zem carů. Moskva."

Podíval jsem se a uviděl zasněženou zem. I tady měli podivné dopravní prostředky, o jejichž existenci jsem neměl to nejmenší tušení. Spatřil jsem koně zapřaženého k čemusi, co vypadalo jako plošina plná sedadel. Tahle široká plošina byla umístěná kus nad zemí a spočívala na čemsi, co vyhlíželo jako ploché kovové pásky. Kůň tenhle bizarní vynález táhl, a jak se pohyboval, ta věc za sebou ve sněhu nechávala vtlačené stopy.

Všichni lidé na sobě měli kožichy a z chřípí a úst jim vycházel dech v

podobě zmrzlé páry. Byli zimou úplně promodralí. Pak jsem se trochu rozhlédl po okolních budovách a všiml si, jak velice se liší od těch, které jsem spatřil předtím. Vypadaly podivně. Byly to takové veliké strmící zdi, a za nimi se tyčily špičky střech cibulovitého tvaru, jako by skutečně obrátili cibuli hlavou dolů a kořeny vzhůru k nebi. „Carský palác," poznamenal dozorce.

Poté jsem zahlédl záblesk vodní hladiny a vzpomněl si na naši Šťastnou řeku, kterou jsem už neviděl tak dlouho. „Tohle je řeka Moskva," ozval se dozorce. „Je to opravdu významná řeka." Brázdila ji podivná dřevěná plavidla s velkými plachtami visícími na stěžních. Vítr foukal jen slabě, takže plachty visely zplihle, ale byli tam muži s tyčemi o plochých koncích, kterými hýbali tak, že je těmito zploštělými konci ponořovali do vody a odrážením se plavidlo posouvalo.

Ale co s tím vším? Nechápal jsem prostě účel celého tohoto dění, a tak jsem se dozorce optal. „Pane, viděl jsem nepochybně hotové divy, které by určitě kdekoho zaujaly, ale k čemu to má v mém případě sloužit? Co se mi snažíte dokázat?"

A tu mě něco napadlo. Už několik hodin se mi z hloubi mysli klubalo co si, co se teď najednou prodralo do vědomí zřetelně a jasně. „Pane dozorče, zvolal jsem. „Kdo vlastně jsi? Nejsi ty nějaký bůh?"

Pohlédl na mě poněkud zamyšleně, jakoby zaskočen otázkou zjevně nečekanou. Sáhl si na bradu, prohrábl si vlasy a lehce protáhl záda. Pak odpověděl: „Tomu bys nerozuměl. Jsou určité věci, jež nelze pochopit, pokud člověk nedosáhne jistého vývojového stupně. Dovol, abych ti odpověděl tím, že položím otázku já tobě. Kdybys byl v lámaserii a jednou z tvých povinností by bylo dohlížet na stádo jaků, jak bys odpověděl jakovi, kdyby se tě zeptal, kdo jsi?"

Zamyslel jsem se nad tím a pak jsem odpověděl: „Tedy, pane, já bych určitě neočekával, že se mě jak na něco vůbec zeptá, ale kdyby to opravdu udělal, pokládal bych to za důkaz jeho inteligence, a činilo by mi trochu potíže mu vysvětlit, kdo vlastně jsem. Ale ptáš se mě, pane, jak bych se zachoval, kdyby mi tu otázku položil, a tak ti říkám, že bych mu odpověděl, jak nejlépe bych dovedl. Za daných okolností bych mu vysvětlil, že jsem mnich, jemuž byl přidělen úkol pečovat o jaky, a že se o ně starám, jak nejlépe umím, a považuji je za svoje bratry a sestry, přestože máme odlišný vzhled. Vysvětlil bych tomu jakovi, že my mniši věříme v převtělování, a také bych dodal, že každý z nás sestoupil na tento svět, aby vykonal jemu svěřený úkol, a naučil se stanovené životní lekce tak, aby se po odchodu do nebeských krajin mohl posunout do úrovní ještě vyšších."

„Pěkně řečeno, mnichu, pěkně řečeno," přitakal můj dozorce. „Je mi jen

velíce líto, že je to právě představitel jednoho z nejnižších řádů, kdo mi tu přináší smysl perspektivy. Ano, máš pravdu, a velice mě udivuješ, mnichu, intuicí, kterou prokazuješ, a musím říci i neústupností. Jednáš totiž mnohem rozhodněji, než bych dokázal já, kdyby mě postihlo takové neštěstí, že bych se ocitl v podobné situaci jako ty."

To mi dodalo odvahy, a tak jsem se ozval: „Mluvíš o mně jako o příslušníku nižšího řádu. Ještě předtím ses o mně zmiňoval jako o necivilizovaném a nekulturním divochu, který nic nezná. Smál ses mi, když jsem po pravdě přiznal, že nevím nic o světových velkoměstech. Ale já jsem ti, pane, pověděl pravdu a přiznal svou nevědomost. Snažím se ji ale osvítit poznáním a ty mi vůbec nepomáháš. A ptám se tě dál, pane: zadrželi jste mě naprosto proti mé vůli, vůči mému tělu - chrámu duše - jste se odvážili mnoho, a dovolili jste si některé neuvěřitelné věci, nejspíš se záměrem udělat na mne dojem. Větší dojem by na mne však, pane, udělalo, kdybys odpověděl na moji otázku. Já přece vím, co chci vědět, a tak se tě ptám znovu - kdo jsi!"

Nějakou chvíli tam jenom tak stál a tvářil se rozpačitě. Pak odpověděl: „Ve tvém jazyce neexistují slova ani koncepce umožňující ti vysvětlit danou situaci. Dřív než lze začít o něčem diskutovat, musí být splněn základní předpoklad, a sice, že oba účastníci, obě strany, rozumějí stejným výrazům a jsou tudíž schopni se dohodnout na určitých pravidlech. Prozatím ti povím jen to, že bys mě mohl přirovnat k lámům lékařům působícím u vás v Čokpori. Vzal jsem na sebe zodpovědnost postarat se o tvé hmotné tělo a připravit tě, abys mohl obdržet určité vědění, až usoudím, že již k jeho převzetí připraven. Dokud tímto věděním nejsi naplněn, je jakákoliv rozprava o tom, kdo nebo co jsem - bezpředmětná. Přijmi prozatím mé ujištění, že to, co děláme, je pro dobro druhých - navzdory tomu, že jsi zřejmě hluboce podrážděn, protože máš dojem, že si s tebou děláme, co chceme. Až pochopíš náš záměr, a dozvíš se, kdo jsme a kdo jsi ty a tvojí lidé, pak názor změníš." Při těch slovech mi vypnul vidění, a slyšel jsem, jak vychází z místnosti. Znovu jsem se ocitl v černé tmě slepoty a zase sám se svými myšlenkami.

Temná noc slepoty je temná jaksepatří. Když jsem přišel o zrak, když mi vydloubali oči, když mě oslepily špinavé čínské prsty, zažil jsem agónii a dokonce i bez očí jsem viděl, nebo mi to tak připadalo, jasné záblesky a vířící světla postrádající smysl a tvar. I to během několika dalších dní odeznělo, ale nyní mi řekli, že mi zrakový nerv napojili na nějaké zařízení a tomu jsem skutečně dokázal uvěřit. Měl jsem veškeré důvody tomu věřit. Můj dozorce mi zrak odpojil, ale dozvuky vzpomínek na toto vidění mi zůstaly. Znovu jsem prožíval ten protikladný pocit strnulosti a brnělo v

hlavě zároveň. Může se zdát absurdním mluvit o strnulosti a brnění současně, ale tak jsem se prostě cítil, a byl jsem tam ponechán napospas tomuto rozporuplnému pocitu a všem těm vířícím světlům.

Nějakou dobu jsem ležel a přemýšlel o tom všem, co se mi stalo. Napadlo mě, že jsem třeba zešílel nebo jsem mrtvý a veškeré toto dění je pouhým přeludem mysli, která se chystá opustit vědomý svět. Na pomoc mi přišel můj kněžský výcvik. Použil jsem jednu prastarou techniku a znovu si uspořádal mysl. Přestal jsem uvažovat a umožnil svému nadvědomí získat v mém nitru převahu. Dospěl jsem k závěru, že jsem byl opravdu použit vyššími silami k vyšším účelům. Můj strach a panika ustoupily. Uklidnil jsem se a nějakou chvíli jsem v duchu sledoval rytmus srdečního tepu. Zpytoval jsem sám sebe, jestli jsem snad neměl postupovat jinak. Zachoval jsem ve svém přístupu k novým koncepcím veškerou opatrnost? Byl by Velký Třináctý snad jednal jinak, kdyby se ocitl na mém místě? Svědomí jsem měl čisté. Má povinnost byla jasná. Musím se chovat dál jako dobrý tibetský mnich a vše bude v pořádku. Zaplavil mě pocit míru a spokojenosti a bylo mi, jako kdyby mě zahalila teploučká jačí přikrývka chránící proti chladu. Na nějakou dobu jsem potom usnul klidným spánkem, aniž by se mi cokoliv zdálo.

Potom se svět nějak rozhýbal. Vypadalo to, že všechno stoupá a padá. Zřetelný pocit pohybu a hned nato kovové cvaknutí mě prudce probudilo z dřímoty. Hýbal jsem se, lépe řečeno stůl, na němž jsem ležel, byl v pohybu. Byl slyšet cinkot všech těch skleněných věcí, které byly přemísťovány s ním. Vzpomněl jsem si, že všechny byly připevněny ke stolu. Teď bylo úplně všechno v pohybu a obklopily mě hlasy. Byly nízké i vysoké. Bál jsem se, že se dohadují o mně. Ale jaké to byly divné hlasy - natolik odlišné od čehokoliv, co jsem znal! Můj stůl se přesouval, ale ten pohyb byl tichý. Žádné šoupání ani skřípění - pouhé vznášení. Říkal jsem si, že se tak musí cítit peříčko, když ho unáší vítr. Pak pohyb stolu změnil směr. Zjevně jsem byl přemisťován chodbou. Brzy jsme se dostali do nějakého bezpochyby rozlehlého sálu. Ozvěna se totiž vracela jakoby z dálky, z veliké dálky. Nakonec se můj stůl celý houpavě naklonil, až se mi z toho obrátil žaludek, a potom řinčivě ujížděl dál po povrchu, který, jak mi zkušenost napovídala, byl skalnatý. Jak by však tohle bylo možné? Jak bych se najednou mohl ocitnout v prostoru, o němž mi smysly napovídaly, že je to jeskyně? A moje zvědavost - přitlumila se či ještě víc vzrostla? Sám jsem nevěděl...

Kolem neustále proudil hovor, pořád v jazyce mně naprosto neznámém. Když stůl vjel na kamenný povrch, mého ramene se dotkla ruka a ozval se hlas mého dozorce: „Zase ti obnovíme zrak. Už bys měl být dostatečně

zotavený." Ozvalo se zaskřípění a cvaknutí. Začal jsem vnímat vířící barvy a světelné záblesky, které postupně slábly, až se uspořádaly do určitého vzoru. Nebyl to ale obrazec, kterému bych rozuměl. Jeho tvar mi nedával žádný smysl. Ležel jsem tam a přemýšlel, jaký to všechno má význam. Zavládlo ticho nabité očekáváním. Úplně jsem cítil, jak se na mě lidé dívají. Poté jsem uslyšel kroky mého dozorce, jak se ke mně rychle blíží a jeho krátkou, ostře vyslovenou otázku: „Copak ty nevidíš?"

Jenom podivné obrazce," odpověděl jsem. „Vidím cosi, co mi nedává žádný smysl: vlnovkovité čáry, houpající se barvy a světelné záblesky. To je všechno." Něco zabručel a odspěchal. Bylo slyšet tlumený hovor a zvuk kovových předmětů narážejících o sebe. Světla se rozblikala a barvy rozzářily. Všechno se rozvířilo do šílené extáze nesrozumitelných obrazců, pak se to ustálilo a já jsem uviděl.

Byla tam rozlehlá jeskyně vysoká asi tak šedesát metrů či ještě víc. Její výška i délka se vymykaly možnosti mého odhadu, neboť se ztrácely v příšeří daleko přesahujícím mé zorné pole. To místo bylo obrovské a zaplněn něčím, co bych mohl přirovnat snad jenom k přírodnímu divadlu, na jehož sedadlech jsem spatřil — jak jen je nazvat? — bytosti, které mohly pocházet snad jedině z almanachu bohů a ďáblů. Ať bylo tohle všechno jakkoliv podivné, něco ještě divnějšího viselo uprostřed této arény. Byla to koule, o níž jsem pochopil, že znázorňuje zeměkouli. Takto zavěšená se zvolna otáčela, a zdálky na ni svítilo světlo tak, jako sluneční svit ozařuje náš svět.

Rozhostilo se naprosté ticho. Podivné bytosti na mě upřely oči. I já jsem se na ně zahleděl, ač jsem si před tímto ohromným davem připadal nepatrný a dočista bezvýznamný. Byli tu malí mužíčkové a ženušky, kteří se svým vzezřením dokonale podobali božstvům a z nichž vyzařovala aura klidu a čistoty. Potom tam byli jiní, i oni podobní lidem, ale měli zvláštní skot s neuvěřitelnou ptačí hlavu, včetně šupinaté či opeřené kůže (nedokázal jsem to pořádně rozeznat) a ruce, které, ač byly svým tvarem lidské, byly k mému úžasu pokryty šupinami a vybaveny paráty. Vyskytovali se tam i obři. Tyto ohromné bytosti se tyčily jako sochy a několikanásobně převyšovaly své trpasličí druhy. Obři měli zřetelně lidské vzezření, ale rozměry natolik veliké, že to přesahovalo možnost pochopení. Byli tam muži i ženy, samci i samice, ale i takoví, kteří mohli být tím i oním ale třeba i ničím z obojího. Seděli a upřeně na mě hleděli, až jsem si z jejich soustředěného pohledu začínal připadat nepříjemně.

Na jedné straně seděla vzpřímeně bytost božského vzezření s vážným výrazem ve tváři. Oblečen do pestrobarevného odění, vypadal ten člověk majestátně a královsky jako bůh ve svém ráji. A potom promluvil, opět v

neznámém jazyce. Můj dozorce ke mně přispěchal, sklonil se nade mnou a pravil: „Vsunu ti tohleto do uší, a tak porozumíš všemu, o čem tu bude řeč. Neboj se." Uchopil mě za horní okraj pravého ucha a jednou rukou ho povytáhl. Druhou rukou mi do ušního otvoru vsunul nějaké maličké zařízení. Pak se nade mnou předklonil ještě víc a provedl totéž i s mým levým uchem. Otočil malým knoflíkem připevněným ke skříňce, kterou jsem měl někde za krkem, a já jsem uslyšel zvuk. Začínalo mi docházet, že tomu divnému, dosud nesrozumitelnému jazyku rozumím. Teď ale nebyl čas žasnout nad tímto zázrakem, když ke mně doléhala směsice hlasů a já jsem jim konečně rozuměl.

Ano, teď už jsem těm hlasům a tomu jazyku rozuměl, ale vznešenost jejich koncepcí zdaleka převyšovala můj omezený rozhled. Byl jsem jen ubohý kněz pocházející z prostředí, které označovali za „území divochů" a moje chápavost nepostačovala k porozumění významu slov, která jsem slyšel a považoval je sama o sobě za srozumitelná. Můj dozorce postřehl, že jsem v nesnázích a zas ke mně přispěchal. „Co je ti?" zašeptal.

„Jsem příliš nevzdělaný, než abych chápal význam toho všeho, až na ta nejjednodušší slova," odpověděl jsem rovněž šeptem. „To, o čem se tu mluví, mi nic neříká. Takovým vznešeným myšlenkám nedokážu porozumět.“ S velice ustaraným výrazem, poněkud váhavě přistoupil k jednomu statnému hodnostáři v okázalém odění, který stál u trůnu, hlavního náčelníka. Šeptem spolu začali rozmlouvat, načež oba pomalu vykročili mým směrem.

Snažil jsem se dál sledovat hovor, který se o mně vedl, ale vůbec mi to nešlo. Můj dozorce se nade mnou sklonil a zašeptal: „Vysvětli našemu pobočníkovi, jaký máš problém!"

„Pobočníkovi?" opáčil jsem. „Vždyť já ani nevím, co tenhle výraz znamená." Nikdy v životě jsem se ještě necítil natolik nemístně, tak hloupě a tak naprosto zbytečný. Nikdy do té chvíle jsem si předtím nepřipadal tak trapně. Postava tohoto pobočníka ke mně s úsměvem shlédla a zeptala se mě: „Rozumíš tomu, co říkám?"

„Ano, zajisté, pane," odpověděl jsem. „Uniká mi však úplně podstata promluvy hlavního velitele. Nechápu, o čem je řeč. Porozumět jeho úvahám je nad moje schopnosti." Pokýval hlavou a odvětil: „Určitě je to vinou našeho automatického tlumočníka, který neodpovídá tvojí látkové výměně ani mozkové struktuře. Nevadí, náš vrchní lékař, kterého tuším nazýváš svým dozorcem, se na tuto záležitost nyní zaměří a na příští sezení tě náležitě připraví. Je to zanedbatelné zpoždění a admirálovi to vysvětlím."

Vlídně mi pokynul a vykročil směrem k hlavnímu veliteli. Admirál? Co vůbec výraz admirál znamená, ptal jsem se sám sebe. A co pobočník? Ta

slova mi neříkala zhola nic. Odevzdal jsem se v očekávání věcí příštích. Ten, kdo byl označen jako pobočník, došel až k velkému admirálovi a uvážlivě se s ním dal do řeči. Všechno to probíhalo v naprostém klidu a pohodě. Admirál přitakal, načež pobočník kývl na hlavního lékaře, neboli na mého dozorce. Ten k nim přistoupil a rozproudil se mezi nimi živý hovor. Nakonec si můj dozorce přiložil pravou ruku k hlavě v takovém podivném gestu, kterého jsem si všiml už dřív, obrátil se mým směrem a rázně ke mně vykročil, přičemž zároveň kýval na někoho, kdo se nalézal mimo mé zorné pole.

Jednání se odvíjelo dál bez přerušení. Jakýsi statný muž vstoje sděloval cosi, o čemž jsem měl dojem, že se to týká potravinových zásob. Podivná ženština vyskočila a na jeho řeč odpověděla. Znělo to jako rázný protest proti mužovu sdělení. Potom celá rudá ve tváři - hněvem? - zas prudce usedla. Muž v řeči nerušené dál pokračoval. Přistoupil ke mně můj dozorce a zamumlal: „Udělal jsi mi pěknou ostudu, ale já jsem to říkal, že jsem nevědomý divoch," a dotčeně mi vytáhl ty věci z uší. Pak rychlým pohybem ruky udělal cosi, co mě opět zbavilo zraku. Potom se znovu dostavil ten pocit zvedání a já jsem vnímal, jak se můj stůl z oné rozlehlé jeskyně vzdaluje. Můj stůl s celým příslušenstvím byl ledabyle posouván chodbou provázen kovovým řinčením a skřípotem, načež se směr jízdy prudce změnil a dostavil se nepříjemný pocit pádu. Můj stůl narazil o podlahu, až to poskočilo, a já jsem usoudil, že jsem zas zpátky v kovové místnosti, odkud jsem byl předtím vyvezen. Strohé povely, šustění oděvů a šoupání kroků. Klouzání posuvných kovových dveří a opět jsem se ocitl o samotě se svými myšlenkami. Co to všechno má znamenat? Kdo byl ten admirál? Co to znamená pobočník? A proč mého dozorce nazývají lékařem generálem? Co je tohleto za místo? Všechno mi to bylo vzdálené a dočista přesahovaly moje možnosti porozumění. Ležel jsem s rozpálenými tvářemi a cítil horko po celém těle. Nejvyšší měrou mě pokořovalo to, že jsem chápal jenom tak žalostně málo. Bezpochyby jsem se choval jako nevědomý divoch. Určitě si o mně mysleli to, co bych si byl pomyslel já, kdybych se obrátil na jaka považoval ho za osobu rozumem obdařenou, ale nedočkal bych se odezvy. Celý jsem se až zpotil, když jsem si uvědomil, jakou jsem udělal ostudu celé své kněžské kastě tou svojí naprostou neschopností cokoliv pochopit. Cítil jsem se MIZERNĚ!

A tak jsem tam ležel ponořen do svého zoufalství, zahlcen těmi nejčernějšími a nejpotupnějšími myšlenkami a naplněn hlubokým podezřením, že v očích těchto neznámých lidí jsme divoši my VŠICHNI. Takže jsem tam prostě jen ležel a potil se.

Dveře se skřípavě otevřely a pokoj se naplnil hihňáním a klábosením.

Zase ty nepojmenovatelné ženštiny. Energicky ze mě stáhly jedinou přikrývku a já znovu zůstal ležet nahý jak novorozeně. Bez okolků mě otočily na bok, podložily pode mne studené a jaksi lepkavé prostěradlo a rázně mě znovu otočily na druhou stranu. Ucítil jsem prudké škubnutí látky, jak pode mne podsouvaly kraj prostěradla — až jsem se v jednom okamžiku lekl, že se stolu spadnu. Ženské ruce po mně hrábly a začaly mě s vervou masírovat pálivými a páchnoucími roztoky, načež mě neomaleně vydrhly do sucha čímsi, co mi připadalo jako stará pytlovina. Neváhaly se dotýkat, ani těch nejintimnějších částí mého těla a vsunout do mě jakési podivné náčiní.

Čas se vlekl. Stimulace, jíž jsem byl podroben, se stávala čím dál tím nesnesitelnější, ale nemohl jsem nic dělat. Právě proto jsem byl tak pečlivě znehybněn. A pak mě ty ženské vzaly zčistajasna takovým útokem, že jsem se v prvním okamžiku lekl, zda mě nebudou mučit. Uchopily mé totiž za ruce a nohy a začaly mi je ohýbat a otáčet jimi do všech stran. Silnýma rukama mi propracovávaly svalstvo celého těla, jako kdybych byl nějaká hromada těsta. Vtlačovaly mi klouby natolik hluboko do masa, až jsem sotva popadal dech. Roztáhly mi nohy doširoka od sebe, a pak mi ty bez přestání klábosící ženy na ně až na stehna natáhly dlouhé vlněné rukávy. Nato mě zezadu za šíji pozvedly a na předkloněnou horní část těla mi navlékly jakýsi oděv těsně mi obepínající hrudník a břicho.

Na kůži hlavy jsem ucítil divnou zapáchající pěnu a zároveň se ozval drnčivý bzukot. Zdroj tohoto bzukotu se mě dotkl a přestoupil mi až do zubů - do těch několika, které mi zbyly poté, co mi jich Číňané většinu vyrazili. Pak se dostavil pocit stříhání, jako když se jakům stříhá vlna. Následovalo hrubé osušení, a sice natolik drsné, že mi bylo, jako kdyby mi obrousily veškerou kůži, načež mi na bezbranné hlavě spočinul jakýsi druh jemné mlhy. Dveře se opět odsunuly a dolehl ke mně zvuk mužských hlasů. Poznal jsem mezi nimi ten, který náležel mému dozorci. Přistoupil ke mně a mou vlastní řečí mi sdělil: „Obnažíme ti mozek, ale nemáš se čeho bát. Vložíme ti jen elektrody přímo do..." Ta slova mi ale nic neříkala kromě toho, že mi zas nastávají zlé časy, a že se proti tomu nemohu vůbec nijak bránit.

Vzduch prostoupily podivné vůně. Švitoření žen utichlo. Veškerý hovor ustal. Bylo slyšet jen řinčení kovu o kov. Nato se ozvalo bublání nějaké tekutiny a vtom jsem ucítil ostré píchnutí do levého ramene. Někdo mě rázně uchopil za nos a strčil mi do něj jakési podivné trubicovité zařízení, které mí prošlo krkem až někam dolů. Pak jsem ucítil ostré vpichy postupující po obvodu lebky kolem dokola, což mi okamžitě přivodilo znecitlivění. Ozval se pronikavý kvílivý zvuk a nějaký příšerný stroj mi

dosedl na hlavu a celou ji obkroužil. Začal mi odřezávat vrch hlavy! Ta strašná drtivá vibrace mi pronikla až do nejposlednějšího atomu těla. Bylo mi, jako by se každičká kost v celém mém těle na protest rozechvěla. Konečně, jak jsem zřetelné cítil, mi odřízli celý vrch hlavy, s výjimkou kousíčku masa, za který odřezaný kus lebky visel. To už mě zachvátila úplná hrůza, ale ta hrůza byla poněkud zvláštní, protože navzdory tomu, jak vyděšený jsem byl, cítil jsem, že smrt sama o sobě mi nenahání strach.

Nyní se mě začaly zmocňovat nevýslovné pocity. Bez jakéhokoliv zjevného důvodu jsem ze sebe najednou vydal táhlý vzdech ááááááááchchchch.. Pak mi začaly prudce cukat prsty. Něco mě dráždilo v nose a nutilo do pořádného kýchnutí - ale ono to nešlo. To nejhorší však mělo teprve přijít. Zničehonic přede mnou stanul dědeček z matčiny strany. Měl na sobě oděv vládního úředníka. Promlouval ke mně a přívětivě se na mě přitom usmíval. Podíval jsem se na něj - a vtom mi to došlo. Vždyť já se na ně dívat nemohu. Vždyť přece nemám oči! Co je to zase za kouzlo? Vykřikl jsem úžasem, přičemž se zjevení mého dědečka rozplynulo a ze strany ke mně přistoupil můj dozorce. „Co se děje?" zeptal se. A tak jsem mu to řekl. „A, to nic není!" zvolal. „To je jen tím, jak ti stimulujeme určitá mozková centra, abychom ti posílili schopnosti chápání. Vidíme, že schopnosti máš, ale žes zlenivěl a ustrnul v pověrčivosti, a tudíž nedovoluješ sám sobě otevřít mysl. My to teď uděláme za tebe."

Ženská ruka mi vtlačila do uší nějaké drobné zařízení, ale udělala to tak hrubě, jako by zarážela stanové kolíky do tvrdé půdy. Ozvalo se cvaknutí a já jsem uslyšel nějaký exotický jazyk. Jenomže já jsem mu náhle i rozuměl. Slova jako mozková kůra, prodloužená mícha, psychosomatický a další výrazy jsem najednou plně chápal a rozuměl jsem, co znamenají. Byl mi zvyšován základní inteligenční kvocient - a já jsem všemu zničehožnic začínal rozumět. Stejně to však byla náročná zkouška - a vysilující. Čas jako by se zastavil a lidé donekonečna přecházeli sem tam. Jejich letmý hovor se ani na chvíli nezastavil a celá ta věc začínala být nanejvýš nudná. Toužebně jsem si přál, aby to všechno už skončilo, a abych se dostal pryč z tohoto místa, kde to bylo tak divně cítit, a kde mi odřízli špičku hlavy jako natvrdo vařené vejce. Ne že bych se byl ale kdy dostal k vejci natvrdo, což je pochoutka pro kupce a pro ty, kdo na to mají, a nikoliv pro chudé mnichy žijící z campy...

Čas od času se mě někdo z těch lidí optal, jak mi je, jestli mě někde bolí, a zda si myslím, že něco vidím. Jakou si představuji, že vidím barvu? Můj dozorce stál celou tu dobu u mne a vysvětloval mi, že mi stimulují jednotlivá mozková centra, a že by se mi v průběhu tohoto zákroku mohly dostavit pocity schopné mě vylekat. Vylekat mě? Vždyť jsem byl víc než

vyděšený po celou tu dobu - a tak jsem mu to řekl. Zasmál se tomu a v řeči se zmínil, že vzhledem k zákroku, jenž nyní podstupuji, a jehož prostřednictvím získávám zvýšený práh vnímavosti, budu muset celý zbytek dlouhého života prožít jako osamělý poustevník. Dodal, že nikdy se mnou nikdo nebude žít, až teprve téměř ke konci života za mnou přijde jistý mladík převzít celé mé vědění, a to potom v sobě ponese dál, až ho nakonec předloží nevěřícímu světu.

Když už mi to celé připadalo jako věčnost, nasadili mi konečně lebeční kost zas zpátky na místo. Aby obě půlky opět srostly, spojili mi je zvláštními kovovými svorkami. Hlavu kolem dokola ovinuli pruhem látky a všichni odešli, až na jednu ženu, která ke mně přisedla. Z šustotu papíru bylo zřejmé, že si čte, místo aby se věnovala svým povinnostem. Náhle se ozvalo tupé žuchnuti padající knihy a posléze i rytmické chrápání oné ženštiny. Rozhodl jsem se, že se prospím i já.

5. KAPITOLA

Stařec v jeskyni najednou ustal v hovoru a položil ruce s roztaženým prsty před sebe na písčitou zem. Pozvolna navazoval citlivými prsty spojení s půdou. Na okamžik se soustředil a potom ohlásil: „Brzy dostaneme návštěvu!" Mladý mnich k němu zaraženě vzhlédl. Návštěvu? Kterýpak návštěvník by se dostal až sem? A jak si tím poustevník může být natolik jistý? Vždyť se neozval žádný hlas, ani se nezměnilo nic v přírodních zvucích tam venku. Nějakých deset minut jenom tak seděli zpříma a čekali.

Náhle se vchod do jeskyně, který připomínal ohraničený ovál jasu, zatemnil černým stínem. „Jsi tam, poustevníku?" zahulákal vysoký hlas. „Fuj!" Já nevím, proč tihle poustevníci mají zapotřebí žít v takových temných a nepřístupných místech..." Do jeskyně se vkolébal nevysoký a značně otylý mnich s pytlem na zádech. „Nesu ti trochu čaje a ječmene," prohlásil. „Bylo to určeno Odlehlé poustevně, ale oni to už nechtějí, a já celý ten náklad přece nepotáhnu zas nazpátek." Zafuněl úlevou a nechal pytel sklouznout se zad dolů. Potom se svezl k zemi i on - jako pořádně zmožený člověk a opřel se zády o stěnu jeskyně.

Jaký je lajdácký, pomyslel si v duchu mladý mnich. Copak se nemůže posadit správně jako my? Potom mu svitlo, že tenhle člověk je příliš tlustý, než aby dokázal alespoň trochu pohodlně si sednout se zkříženýma nohama,

Starý mnich se vlídně optal: „Nuže, jaké přináší zprávy, posle? Copak se děje tam venku v širém světě?" Návštěvník místo odpovědi vzdychl a zafuněl: „Rád bych, abys mi dal něco proti tloušťce," zaprosil. „V Čokpori mi řekli, že trpím poruchou žláz, ale nedali mi nic, aby se mi ulevilo." Jeho oči po přechodu z oslňující záře venku do temné jeskyně se jen zvolna přizpůsobovaly jejímu hlubokému šeru: poté se mnich rozhlédl. „Heleďme se, vidím, že tu u sebe máš mladíka," zvolal. „Slyšel jsem, že k tobě míří. Jak si tu vede? A je vskutku tak šikovný, jak se to o něm říká?"

Aniž by počkal na odpověď, pokračoval v řeči: „Před několika dny se o kus výš zřítilo skalisko. Opatrovatele Odlehlé poustevny zachytil balvan. Smetlo ho to do propasti. Inu, teď už si na něm pochutnávají supi..." Při tom pomyšlení vybuchl v hlasitý smích. „Tamní poustevník zahynul žízní," vysvětloval dál, „protože zůstal v poustevně sám. Byl tam totiž jen tenhle opatrovatel a stálý poustevník - ten zazděný. Vida, jak bez vody není života!"

Mladý mnich seděl bez hlesu a přemýšlel o osamělých poustevnících — podivných mužích, kteří pocítili, že jsou povoláni, aby se v ústraní zřekli

veškerého styku se světem lidí. Spolu s mnichem dobrovolníkem cestuje takový uchazeč o samotu po horách, dokud nenajde opuštěnou poustevnu. Vstoupí do její vnitřní části, která je bez oken. Dobrovolný opatrovatel poustevnu zazdí, aby se poustevník nemohl nikdy z vlastní vůle dostat z místnosti ven. Ve zdi ponechá jen jeden nevelký otvor, jímž sotva projde jídelní miska. Obden mu tímto otvorem prostrčí misku vody z blízkého horského potoka a jedinou hrstku obilí. Ani jediný paprsek světla už do poustevníkovy cely nevnikne do konce jeho života. Nikdy už nebude moci s nikým promluvit ani ničí řeč vyslechnout. Tady až do smrti setrvá v rozjímání a bude uvolňovat astrální tělo z fyzického k cestám po vzdálených astrálních úrovních.

Za nic na světě se už pak nemůže dostat ven — ani kdyby si to rozmyslel nebo se roznemohl. Ven ho může dostat jedině smrt. Opatrovník bydlí před zazděnou celou, žije svým vlastním životem, a stále dbá na to, aby k zazděnému poustevníkovi nedolehl žádný zvuk. Pokud opatrovník onemocní a zemře nebo se třeba zřítí z útesu, pak umírá i poustevník — většinou žízní. Poustevník tedy prožije celý zbytek života v té malinké cele - nevytápěné, ať je zima jakkoliv tuhá. Miska ledové vody obden - nikdy ne ohřáté, žádný čaj, jenom ta nejledovější voda z pramene prýštícího přímo ze svahu zaledněných hor. A žádné teplé jídlo. Pouze obden hrst ječmene. Zpočátku, když se žaludek smršťuje, jsou křeče z hladu hrozné. Muka žízně jsou ještě nesnesitelnější. Tělo vyschne až do úplné křehkosti. Svalstvo nedostatkem jídla, pití a pohybu mizí. Běžné tělesné funkce téměř ustanou, protože tělo přijímá méně vody a potravy. Poustevník přesto celu nikdy neopustí a veškeré nevyhnutelné tělesné potřeby vykonává do rohu místnosti, kde zima a čas tento odpad promění v ledový prach.

Po čase poustevník oslepne, ač se zpočátku marně pokouší proti věčné tmě bojovat. V počátečních obdobích ve své představivosti vidí podivná světla a téměř věrohodné scény v plném světle. Zřítelnice se rozšíří a oční svaly zakrní, takže kdyby střechu zničila lavina, sluneční svit by poustevníkovi vypálil zrak tak jistě, jako kdyby ho zasáhl blesk.

Sluch se mu naopak nebývale zbystří. Objevuje se slyšení pomyslných zvuků, které jako by vplouvaly dovnitř - a trápí poustevníka. Jakoby kolem něj probíhaly útržky hovoru, které se přeruší, jakmile se pokusí do nich zaposlouchat. Další přichází na řadu ztráta rovnováhy. Poustevník zjišťuje, že vrávorá do stran či přepadá kupředu nebo nazad. Brzy začne vnímat sluchem, jak daleko je ode zdi. I ten nejmenší pohyb vzduchu, vyvolaný třeba jen zdvižením paže, mu připadá jako větrná bouře. Ještě dřív začne vnímat tlukot vlastního srdce jako mocný stroj v chodu. Pak se dostaví vjem hlasitého bublání tělesných tekutin, vydechování orgánů zbavujících

se tělesných výměšků, a když se sluch ještě víc přiostří, i jemné šustění doteku jedné svalové tkáně o druhou.

I mysl provádí tělu podivné žertíky. Žlázy začínají trpět vidinami erotických scén. Temné zdi cely se jakoby kupí a poustevník prožívá naprosto přesvědčivý pocit, že bude rozdrcen. Přidružují se dechové potíže, a čím je vzduch vydýchanější, tím se mu dýchá hůř. Jen obden odsouvá opatrovník kámen, zahražující otvůrek ve vnitřní zdi, aby se dovnitř dostala miska vody, hrst ječmene a životodárný vzduch. Poté otvor zas zakryje.

Když se poustevník naučí ovládat hmotné tělo a stane se pánem svých emocí, tělo astrální začíná vyplouvat z hmotného a volně se vznáší jako dým nad ohněm. Hmotné tělo leží naznak na podestlané podlaze a s astrálním ho spojuje jenom stříbrná šňůra. Astrální tělo prochází kamennými zdmi a toulá se nad strmými srázy. Zakouší radost, kterou přináší osvobození z tělesných pout. Vchází do lámaserií, kde s ním rozmlouvají lámové obdaření schopností telepatie a jasnovidectví. Den ani noc, žár ani chlad nic mu v tom nemůže zabránit, a ani ty nejodolnější dveře nejsou překážkou. Tajná jednání kdekoliv na světě jsou mu přístupná a neexistuje nic, čemu by astrální cestovatel nemohl přihlížet, co by před ním zůstalo skryto.

Mladý muž zvažoval tyto aspekty, když vtom si vzpomněl na poustevníka ve staré poustevně asi o šest set metrů výš, který tam leží mrtvý. Tlustý mnich vysvětloval: „Budeme muset strhnout zeď a vytáhnout ho. Vešel jsem do té poustevny a zkoušel na něj volat otvorem pro jídlo. Fuj! Tam to ale smrdělo! Je skutečně úplně mrtvý. Nemůžeme ho tam tak nechat. Vracím se do Trépungu pro pomoc. Inu, supi se budou radovat, až se nám podaří dostat ho ven. Už se na svoje masíčko náramně těší a rozesadili se všude okolo poustevny v očekávání hostiny. Lidičky, teď abych se já chudák zase vyškrábal na svého starého koně a plahočil se zpátky. Já na to nemám postavu, na tyhle horské túry."

Tučný mnich letmo zamával rukou na pozdrav a vykročil k jeskynnímu vchodu. Mladý mnich se postavil na ztuhlé nohy, a jak se mu v nich ozvala bolest, utrousil pro sebe polohlasně pár „slov". Ze zvědavosti vyšel za odcházejícím mnichem ven před jeskyni. Kůň se tam v poklidu popásal na sporé zeleni. Tlustý mnich se k němu přikolébal a se značným úsilím přehodil nohu přes koňský hřbet. Pomalu zamířil k jezeru, kde na něj čekali další jezdci. Mladý mnich je provázel pohledem, dokud mu celá skupina nezmizela z očí. Zamyšleně si povzdechl a otočil se směrem ke strmému útesu tyčícímu se k nebi. Nahoře, vysoko ve sluneční záři, se rýsovaly bílé a červené zdi Odlehlé poustevny.

Kdysi dávno se tam jeden poustevník a jeho pomocník lopotili po celý

rok, až z kamení sesbíraného po okolí postavili tuhle poustevnu. Pákou posunovali kameny, na místě je tmelili k sobě, a vybudovali i vnitřní celu, aby do tohoto výsostného místa nepronikl nikdy ani paprsek světla. Tak se dřeli celičký rok, až byli se základní stavbou spokojeni. Potom z kamení, vyskytujícího se v místě, připravili vápenné mléko a stavbu jím natřeli, až dostala oslnivě bílý vzhled. Dalším krokem bylo nadrcení okru a jeho smíchání s vodou z bystřiny protékající poblíž. Natřeli jím zdi strmící nad propastí hlubokou přes šest set metrů. Takto vyzdobená poustevna se stala trvalým památníkem lidské zbožnosti. Za celou tu dobu spolu poustevník a jeho pomocník nepromluvili jediné slovo. Nadešel den, kdy byla nová poustevna dokončena a vysvěcena. Poustevník postál a pohledem objal celou planinu Lhasy, naposledy se rozhlížeje po lidském světě. Zvolna se otočil, aby vešel do poustevny a ... zhroutil se mrtev k nohám pomocníka.

Během let tam pak žili jiní poustevníci, zazdění ve vnitřní cele, a také tam dokonali, a když je z kamenné komůrky vytáhli ven, předhodili je za potravu věčně hladovým supům. Nyní tam zemřel další. Žízní. Ponechán napospas. Se smrtí pomocníka zmizely i veškeré naděje, a nijak nešlo dostat se k životodárné vodě. Nedalo se udělat pranic jiného, než si lehnout na zem a zemřít. Mladý mnich odvrátil pohled od poustevny a očima sledoval dráhu, kterou po sobě zanechal padající balvan. Po úbočí hory se rozprostíraly pastviny. Skála s sebou v pádu strhla lišejníky a drobná křoviska vyrývajíc jizvu i do vlastního kamene. Tam, kde bok hory přecházel v zemi ležela navršená hromada nových balvanů. Pod nimi tělo.

Mladík zamyšleně vkročil do jeskyně, chopil se nádoby a sestoupil k jezeru pro čerstvou vodu. Když nádobu pěkně vydrhl a naplnil vodou, měl před sebou ještě jeden úkol. Rozhlédl se kolem a ustaraně svraštil obočí. Nikde nebylo vidět žádné spadané větve ani haluze, na něž by snadno dosáhl. Bylo zřejmé, že bude muset prohledat rozsáhlejší oblast, chce-li nějaký otop sehnat. Chvilenku pátral v mlází. Drobná zvířátka ustávala ve věčném shonu za potravou, vztyčovala se na zadních nožkách a zvědavě civěla, jakýto vetřelec vkročil do jejich hájemství. Nevládl tady žádný strach, zvířata se člověka nebála, protože on tady s nimi žil v harmonii a soucitu.

Konečně mladý mnich dorazil na místo, kde padl mladý stromek. Olámal z něj ty největší větve, jak jen mu to mladistvá síla dovolovala, a jednu po druhé postupně odtahal k jeskyni. Postavil nádobu s vodou na oheň a za chvíli už měl hotový čerstvý čaj s campou. Stařec horký čaj vděčně usrkával. Mládence zaujal jeho způsob pití. V Tibetu se všechny nádoby na jídlo jako šálky a misky drží oběma rukama, aby tím byla prokázána úcta jídlu, které nás živí. Starý poustevník se dlouhým cvikem

naučil držet misku oběma rukama tak, že mu jeden prst každé ruky přečníval přes okraj dovnitř. Kdyby mu hrozilo, že se polije, vzhledem k tomu, že úroveň hladiny neviděl, prst na některé straně by se mu omočil, a tím by ho upozornil. Teď si spokojeně hověl a po desítkách let studené vody naplno vychutnával vroucí čaj.

„Je to podivné," promluvil, „že po více než šedesáti letech naprosté střídmosti ještě tolik dychtím po horkém čaji. Toužím i po teplém útěšném žáru ohně. Všiml sis, jak už se vzduch v jeskyni prohřívá?"

Mladý mnich na něho soucitně pohlédl. Taková malá přáníčka, tak malá útěcha. „Vycházíš někdy ven, ctihodný?" optal se.

„Ne, nikdy," odvětil poustevník. „Tady uvnitř znám každičký kámen a slepota mi tu nijak zvlášť nevadí, ale odvážit se ven mezi skály a propasti - to už je horší! Mohl bych i zabloudit na břehu a spadnout do jezera. Mohl bych vyjít ven a pak už netrefit zpátky."

„A ctihodný," ptal se dál mladý mnich ostýchavě, „jak jsi se vlastně do téhle odlehlé, nepřístupné jeskyně dostal? To jsi ji objevil náhodou?"

„Ne, to ne," odvětil poustevník. „Když ti lidé z jiného světa se mnou svou práci skončili, vysadili mě tady. A tuhle jeskyni pro mě zvlášť vytvořili!" Zaklonil se a spokojeně se pousmál, vědom si účinku, jaký bude toto sdělení mít na jeho posluchače. Mladý mnich sebou trhl a údivem téměř nepřepadl dozadu. „UDĚLALI ji pro tebe?" zakoktal. „Ale jak mohli do skály vyhloubit takový otvor?"

Stařec se vesele zasmál. „Přinesli mě sem dva muži na plošině, která letěla vzduchem jako pták. Letěla úplně bezhlučně, ještě tišeji než oni, neboť ptáky ve vzduchu je slyšet. Vím dobře, jak jim vržou perutě, když rozrážejí vzduch a jak jim vítr šelestí v peří. Zatímco tohle, na čem jsme přiletěli my, bylo tichoučké jako stín. Vzneslo se to do vzduchu úplně samovolně. Necítil jsem vůbec žádný zpětný tah ani nevnímal rychlost. A ti dva muži přistáli tady."

„A proč zrovna tady, ctihodný?" naléhal mladý mnich.

„Proč?" opakoval stařec. „Proč? Inu, pomysli jenom, jaké to tady skýtá výhody. Jsme tu jen pár set metrů od obchodní stezky, a tak se u mě zastavují kupci o radu či pro požehnání a platí mi ječmenem. Kousíček odtud vedou cesty do dvou malých lámaserií a sedmi pousteven. Netrpím tedy hladem a dostává se mi zpráv. Navštěvují mě i lámové, kteří znají mé poslání jakož i TVÉ."

„Ale pane," trval mladý mnich na svém, „to přece muselo vyvolat veliký rozruch, když náhodní kolemjdoucí spatřili jeskyni tam, kde dosud nic takového nebylo."

„Mladíku," usmál se poustevník, „ty ses tady po okolí trochu

porozhlédl, viď, a tak pověz, jestli sis všiml nějakých jeskyní cestou k jezeru! Ne? A přece jich je tam nejméně devět. O jeskyně ses prostě nezajímal, a tak sis jich nevšiml."

„Ale jak mohli dva muži vytvořit jeskyni? To jim muselo trvat celé měsíce!" Mladík byl zmaten. „Udělali to mocí kouzla, které nazývají atomová věda," odpověděl trpělivě starý poustevník. „Jeden muž seděl v létající plošině a hlídal okolí pro případ, že by je někdo pozoroval. Druhý vzal do raky nějaký malý přístroj, načež se ozvalo zadunění, jako by řvali hladoví ďáblové, a jak mi řekli, celý kus skály se vypařil, čímž vznikly tyhle dvě prostory. Mou vnitřní komorou protéká nepatrná stružka vody, která mi dvakrát denně naplní misku. Schválně to tak provedli, abych měl dostatek vody, aniž bych pro ni musel chodit až dolů k jezeru. Dojde-li mi ječmen -a to se čas od času stává, živím se lišejníkem rostoucím ve vnitřní jeskyni. Není to nic chutného, ale udrží člověka při životě, než zase dostanu ječmen."

Mladý mnich vstal a přistoupil k jeskynní stěně v místě, kam dopadalo nejvíce denního světla. Opravdu, ta skála vypadala divně ve srovnání s chodbami vyhaslých sopek, jaké viděl ve vysokých polohách Čang Tangu. Jako by se byla roztavila, až tekla, a následným ochlazením se utvořil tvrdý sklovitý povrch, úplně hladký a bez jakýchkoliv výčnělků. Povrch byl průhledný a prosvítaly jím proužky horniny, v níž se tu a tam leskla zlatá žíla. Povšiml si, že v jednom místě se dokonce roztavilo i toto zlato, a steklo po stěně jak hustý sirup, než zchladlo a pokrylo se sklovitým povrchem. Ten vznikl, když vrstva kysličníku křemičitého během ochlazování nezkrystalizovala. Jeskyně tak měla stěny z přírodního skla!

Teď ale bylo třeba se věnovat »domácnosti«. Všechen čas nebyl určen k hovoru. Bylo třeba zamést podlahu, přinést vodu, a dříví na otop nalámat na vhodnou velikost. Mladý mnich se chopil větve, která sloužila za koště a bez zvláštního nadšení se pustil do zametání. Domácí práce byly skutečně pěkná otrava! Pečlivě zametl místo, kde spal a pokračoval dál směrem k východu z jeskyně, když vtom metlou narazil na malý hrbolek na podlaze. Posunul ho a před ním se obnažilo něco hnědavě zeleného. Mladý mnich rozmrzele přestal zametat, aby vyhodil ten kámen, co se tam zatoulal, a v duchu se divil, jak se tam mohl dostat. Hrábl po domnělém kamenu a překvapením až vyjekl a škubl sebou. To přece není kámen, co to jen může být? Opatrně se na tu věc podíval z větší blízkosti a šťouchl do ní klackem. Převrátila se a zacinkala. Zvedl ji a pospíchal za starým poustevníkem. „Ctihodný!" zvolal. „Našel jsem cosi podivného v místě, kde předtím spal trestanec."

Starý muž klopýtavě vyšel z vnitřní komory. „Popiš mi to!" nařídil.

„Dobře," souhlasil mladík. „Vypadá to na sáček široký jako obě mé zaťaté pěsti. Je kožený, ale nevím, z jakého zvířete ta kůže pochází." Promnul ho v prstech. „A je stažený šňůrkou. Podívám se po nějakém ostrém kameni." Vyběhl z jeskyně a venku sebral ostrohranný kus křemene. Vrátil se dovnitř a pustil se do přeřezávání šňůrky stahující okraj váčku. „Jde to velice ztuha," poznamenal. „Je to celé kluzké od bláta a pokryté plísní, ale... jé, už to mám!" Opatrně váček rozevřel a vysypal si jeho obsah do klína na látku roucha. „Zlaté mince," řekl. „Takové peníze jsem ještě nikdy neviděl. Jenom na obrázcích. Pak jsou tu lesklé kousíčky barevného skla. K čemu to asi bude? Ještě je tu pět zlatých prstenů se vsazenými kousíčky skla."

„Chci se jich dotknout," požádal poustevník. Mladý muž nadzdvihl roucho a vedl poustevníkovu ruku k malé hromádce.

„Diamanty," poznamenal poustevník. „Rubíny, cítím to podle jejich vibrace a ..." stařec se odmlčel a v prstech dál probíral kameny, prsteny a mince. Nakonec si zhluboka povzdechl a poznamenal: „Náš trestanec to musel někde ukrást a také cítím, že mince jsou indické. Cítím v nich ZLO. Mají vysokou peněžní hodnotu." Chvilku v tichosti přemítal, načež vyhrkl jako o překot: „Vezmi je, vezmi a odhoď je co nejdál do té nejhlubší části jezera. Kdybychom si je nechali tady, nepřinesou nám nic dobrého. Vyzařuje z nich neřest, vražda a neštěstí. Popadni je a utíkej!" Při těch slovech se otočil a pomaloučku se jeskyní odšoural do vnitřní komory. Mladý mnich nahrnul obsah koženého sáčku nazpátek, vyšel z jeskyně a zamířil k jezeru. Když došel k vodě, rozložil si všechny ty věci na plochý kámen a zvědavě si je prohlížel. Potom uchopil jednu ze zlatých mincí mezi palec a ukazováček a vší silou ji odhodil. Párkrát poskočila z vlnky na vlnku, až nakonec s posledním žbluňknutím klesla do hlubin. A tak to šlo dál - mince za mincí. Nakonec přišly na řadu prsteny a po nich drahokamy, dokud to nezmizelo všechno.

Opláchl si ruce, otočil se a pobaveně se usmál, když spatřil, jak se prázdného váčku zmocnil veliký rybolovný pták, který s ním vzlétl, ostře pronásledován dalšími dvěma. Pobrukuje si Chvalozpěv za mrtvé, vykročil mladý mnich zpátky k jeskyni — a k domácím pracím.

Ale ani domácí práce netrvají věčně. A tak i tentokrát nadešla chvíle, kdy mladý mnich mohl odložit opotřebovanou košatou větev sloužící za koště. Nadešel čas, kdy mohl pohledem spokojeně spočinout na čistém písku podlahy, na hromadě dříví a nízko hořícím ohýnku i na nádobě plné vody. Spokojeně si zamnul rukama: domácí práce pro tento den skončily. Opět nadcházel čas, kdy byly mladé a svěží paměťové buňky připraveny přijmout a uložit další informace.

Starý mnich se přibelhal z vnitřní komory. I nezkušené mladíkovo oko postřehlo, že stařec zřetelně chřadne. Poustevník se pomaloučku uvelebil na zemi a upravil si roucho. Mladík se chopil podávané misky a naplnil mu ji studenou vodou. Opatrně ji před starce postavil a ruku mu dovedl až k jejímu okraji, aby věděl, kde přesně leží. Pak se i on usadil na podlahu a čekal, až stařec promluví.

Na chvíli zavládlo ticho. Stařec seděl a řadil si myšlenky do uspořádaného sledu. Posléze po dlouhém záchvatu kašle se znovu pustil do vyprávění: „Ženština spala a já také. Jelikož ale příšerně chrápala, a mně navíc bušilo v hlavě, nevydržel jsem spát dlouho. Dostavil se pocit, jako kdyby mi otékal mozek, až jsem měl dojem, že se mi vršek lebky odtrhne od hlavy. Cévy na krku se mi prudce roztepaly a já jsem se cítil na pokraji zhroucení. Rytmus chrápání se najednou změnil, ozval se šelest kroků a žena s hlasitým výkřikem vyskočila a vrhla se ke mně. K mému sluchu dolehl cinkot a zvonění a postřehl jsem změnu v průtoku nitrotělních tekutin. Za pár chvil prudké pulsace v mozku ustaly, tlak v krku odezněl a okraje rozříznuté lebeční kosti se přestaly od sebe vzdalovat a chvět. Žena ve spěchu hýbal věcmi, sklo zvonilo o sklo, kov o kov. Zaslechl jsem i rupnutí, jak se sehnul pro spadlou knížku. Zaskřípěl nějaký kus nábytku posouvaný po podlaze na jiné místo. Potom ta žena poodešla ke zdi, a bylo slyšet, jak se za ním s lehkým cvaknutím zavírají posuvné dveře. Dolehl ke mně ještě klapot jejích kroků vzdalujících se chodbou. Ležel jsem a uvažoval o tom všem,co mě potkalo. Musel jsem tam jenom tak ležet, protože hýbat jsem se nemohl.

Bezpochyby mi něco udělali s mozkem. Byl jsem čilejší a přemýšlel jsem zřetelněji. Předtím jsem byl mnohem roztěkanější a neschopný zaostřil myšlenky, takže jsem je nechával odplývat někam do temného pozadí mysli. Nyní jsem však měl každou myšlenku průzračně jasnou jako voda horského potůčku.

Rozpomněl jsem se na vlastní narození, na první pohlédnutí na svět, do nějž jsem byl vržen i na matčinu tvář. Na vrásčitý obličej stařenky pomáhající u porodu. Na to, jak mě pak do náruče vzal otec - mě miminko - a jako by měl ze mě strach — z toho prvního čerstvého novorozeněte, jaké kdy spatřil. Vybavil se mi jeho polekaný výraz a znepokojení při pohledu na můj rudý a svraštělý obličejíček. Potom mi na mysl vytanuly scény z raného dětství. Moji rodiče odjakživa toužili po synovi, který by se stal knězem a dodal tím rodině úcty. Pak škola a celá naše třída jak sedíme na zemi a učíme se psát na břidlicové tabulky. Vyučující mnich chodí od jednoho k druhému, někoho pochválí, jiného pokárá a mně říká, že vzhledem k tomu, že mi to jde tak dobře, zůstanu déle, abych se toho naučil

víc nežli moji spolužáci.

Měl jsem dokonalou paměť. Snadno jsem si vybavil i obrázky z časopisů přiváženýchindickými kupci včetně těch, o nichž jsem už neměl ani ponětí, že jsem je kdy spatřil. Paměť je ale zbraň dvojsečná. A tak jsem si do všech podrobností vzpomněl i na týrání vytrpěné od Číňanů. Jelikož mě viděli, jak nesu z Potaly nějaké listiny, usoudili, že obsahují kdovíjaká státní tajemství; unesli mě a podrobili mučení, abych jim je vyzradil. Mne - pouhého ubohého kněze, jehož nejtajnější vědomost byla tak nanejvýš o tom, kolik toho lámové spořádají u stolu!

Dveře se s kovovým syknutím otevřely. Jak jsem byl ponořen do myšlenek, ani jsem si neuvědomil, že se chodbou blíží kroky. Ozval se hlas: "Nuže, jak se ti daří teď?« Poznal jsem, že vedle mě stojí můj dozorce. Mluvil a zároveň něco dělal s přístrojem, na který jsem byl napojen. »Tak jak to jde?« optal se znovu.

»Dobře,« odpověděl jsem, »ale jsem nešťastný ze všeho toho podivného dění, ze všeho, co se mi přihodilo. Připadám si jako bych byl nějakým nemocným jakem vystaveným na náměstí o jarmarku!« Zasmál se a zamířil do vzdáleného rohu pokoje. Pak se ozvalo šustění papíru, ten nezaměnitelný zvuk obracených stránek.

»Pane,« ozval jsem se, »co je to admirál? Mám v tom veliký zmatek. A co to znamená pobočník?«

Odložil těžkou knihu, alespoň podle zvuku mi to tak připadlo a popošel ke mně. »Máš pravdu,« promluvil a v hlase mu zaznívalsoucit. »Mám za to, že posuzováno z tvého hlediska, s tebou opravdu nakládáme dost zle.« Pohnul se a já jsem podle zvuku poznal, že se natahuje pro jednu z oněch divných kovových sedaček. Jak na ni dosedl, poplašně zaskřípěla. »Admirál...,« odvětil zamyšleně. »Podrobného vysvětlení se ti dostane později, ale uspokojme pro tuto chvíli alespoň tvoji bezprostřední zvědavost. Nalézáš se na plavidle, které cestuje vesmírem — my ho nazýváme vesmírným morem, neboť při rychlosti, jakou se pohybujeme, narážíme na částice hmoty rozptýlené ve vesmíru tak rychle, že se to podobá plavbě po moři vody. Rozumíš?“ zeptal se.

Zamyslel jsem se nad tím a — ano! Rozuměl jsem mu a představoval si přitom naši Šťastnou řeku s koženými čluny brázdícími ji sem tam. »Ano, chápu,« odpověděl jsem. »To je dobře,« odvětil a pokračoval: »Naše loď patří do celé skupiny lodí a je v ní tou hlavní. Každá loď - včetně této -má svého kapitána, ale admirál, to je, řekněme, kapitán všech kapitánů. Vedle vesmírných mořeplavců máme na palubě i vojáky, a bývá zvykem pověřit důstojníka služebně nejstaršího rolí admirálova pomocníka. Takového asistenta pak nazýváme pobočník. Pro tvoje lepší pochopení můžeme tuto

situaci přirovnat k opatovi, který má k ruce kaplana vykonávajícího hlavní podíl práce, ale ponechávajícího důležitá rozhodnutí svému nadřízenému.“

To mi bylo celkem jasné a ještě jsem nad tím dál hloubal, když vtom se ke mně můj dozorce sklonil a zašeptal: »A prosím tě, neoslovuj mě už výrazem, dozorce. Jsem na této lodi hlavním lékařem. Opět, kdybychom to chtěli vyjádřit pomocí výrazů, které ty znáš, dá se říct, že mě lze přirovnat k vrchnímu čokporskému lámovi lékaři. Proto mě napříště oslovuj doktore a ne dozorče!« Docela mě pobavilo, že i tak význačné osobnosti mají své slabé stránky. Takový člověk jako je on - a dotýká se ho, když ho nevědomý divoch (jak se o mně sám vyjádřil) nazve dozorcem. Rozhodl jsem se, že mu udělám radost, a tak jsem poslušně odpověděl: »Ano, doktore.« Měl jsem pocit, jako kdyby mě odměnil tím nejvděčnějším pohledem a potěšeně pokýval hlavou.

Na nějakou dobu pak lékař obrátil pozornost k přístrojům, o nichž jsem měl dojem, že je mám napojeny na hlavu. Provedl na nich řadu zásahů, čímž se proudění tekutin pozměnilo a přivodilo mi podivné brnění pokožky na hlavě. Po chvíli promluvil: »Teď budeš odpočívat tři dny, za tu dobu lebeční kosti zase srostou k sobě a proběhne urychlený ozdravný proces. Pak, za předpokladu, že na tom budeš tak dobře, jak doufáme, tě znovu převezeme do poradního sálu a ukážeme ti spoustu věcí. Nevím, zdali s tebou bude chtít mluvit i admirál, ale pokud ano, tak se nic neboj a klidně s ním rozmlouvej tak jako se mnou.« A jako kdyby ho dodatečně něco napadlo, poněkud zasmušile dodal: »lépe řečeno, mluv s ním zdvořileji!« Zlehka mě poklepal po rameni a vyšel z místnosti.

Zůstal jsem nehnutě ležet a uvažoval o budoucnosti. Budoucnost? Co vlastně mohl od budoucnosti očekávat slepec? Co si mám počít, pokud se odsud vůbec dostanu živ? A chci se vůbec odsud živý dostat? Budu si muset vyžebrávat na živobytí jako dav žebráků u Západní brány? Většina z nich jsou stejně podvodníci. Přemýšlel jsem, kam půjdu a kde seženu jídlo. Podnebí je u nás drsné a není tu místa pro toho, kdo nemá kam jít, pro bezdomovce, jenž nemá kde složit hlavu. Nakonec, vysílen vším děním i vlastními starostmi, jsem upadl do neklidného spánku. Občas jsem měl pocit, že dveře se klouzavě otevřely a vešli lidé, kteří se zřejmě šli přesvědčit, zdali jsem ještě naživu. Cvakání a cinkot ale zas odpluly, jakmile jsem překročil práh spánku. Tok času se nedal nijak měřit. Za běžných okolností sledujeme plynutí minut podle srdečního tepu, ale tady ubíhaly celé hodiny, kdy jsem byl pohroužen do nevědomí.

Připadalo mi, že uplynula dlouhá doba, během níž jsem se vznášel mezi hmotným a duchovním světem, když vtom jsem byl náhle prudce přiveden zpátky k plnému vědomí. Ty hrozné ženské se na mě zas vrhly jak supi na

mrtvolu. Jejich uhihňané tlachání se mě nemile dotýkalo a ještě mnohem víc mě uráželo, jak oplzle si dovolovaly zacházet s mým bezbranným tělem. Neuměl jsem však mluvit jejich jazykem, nemohl jsem se ani hýbat Udivovalo mě ale, že ženštiny jako tyhle - příslušnice takzvaného něžného pohlaví - mohou mít tak tvrdé ruce a ještě tvrdší city. Byl jsem vyzáblý slabý a ve velmi chatrném zdravotním stavu, a ony mě přesto obracely tak bezcitně, jako bych byl pouhý kus balvanu. Potřely mě nějakými roztoky do svrasklé kůže mi vetřely odporně zapáchající masti a z nosních dírek i odjinud mi vytáhly trubice a jiné mi tam zas hrubě zastrčily. Chvěl jsem se celou svou duší a znovu se v duchu sám sebe ptal, jakáže ďábelská rána osudu způsobila, že musím podstupovat taková ponížení...

Když ty odporné ženštiny odešly, vrátil se ke mně mír, ale jen na chvilku. Dveře se znovu odsunuly a můj dozorce, vlastně ne, teď už si musím pamatovat, že mu mám říkat doktor, vešel, a dveře se za ním zavřely. »Dobré jitro, tak vidím, že jsi vzhůru,« ozval se živě.

»Ano, pane doktore,« odpověděl jsem poněkud otráveně. »Ono se totiž ani spát nedá, když se ty užvaněné ženské na člověka vrhají, jako když dolehne morová rána!« Zdálo se, že ho to náramně pobavilo. Teď už, snad tím, ze mě začínal poznávat líp, zacházel se mnou víc jako s člověkem, i když jako s člověkem polovičního rozumu. »Musíme tě svěřovat do péče těchto sester, protože se o tebe někdo musí starat a udržovat tě v čistotě, abys krásně voněl. Napudrovaly tě, navoněly a přichystaly na další den odpočinku."

ODPOČINKU! Jakéhopak odpočinku! O žádný odpočinek jsem nestál. Chtěl jsem odtamtud pryč. Ale kam bych jen byl mohl jít? Zatímco mi lékař prohlížel na hlavě operovanou oblast, znovu jsem se zamyslel nad vším, co mi řekl. Kdypak to vlastně bylo? Včera? Nebo spíš předvčírem? Neměl jsem tušení. Věděl jsem ale, že jedna věc mi nadmíru vrtá hlavou. "Pane doktore, řekls mi, že se nacházím na palubě vesmírného korábu. Pochopil jsem to dobře?«

»Zajisté,« odpověděl mi. »Jsi na admirálské lodi této dozorčí flotily. Teď stojíme na náhorní rovině tibetských výšin. A proč se ptáš?«

»Pane,« odpověděl jsem, »když jsem se ocitl v sále před všemi těmi neuvěřitelnými lidmi, všiml jsem si, že jsme v rozlehlé kamenné hale. Jak může na tomto korábu taková kamenná hala být?«

Dal se do smíchu, jako bych pronesl bůhvíco vtipného. Když se uklidnil, stále ještě s přidušeným smíchem, odpověděl: »Jsi bystrý, opravdu bystrý. A máš pravdu. Skalnatá náhorní plošina, na které naše loď spočívá, bývala v pradávných dobách sopkou. Zůstaly tu hluboké chodby a ohromné komory, kterými protékala láva, než vyvřela na povrch. Používáme tyto

průchody jako chodby a rozlohu sálů jsme pro naše účely ještě zvětšili. Toto stanoviště používáme často. Zastavují se tady různé lodě. Převezli jsme tě tudíž do kamenného sálu z lodi.«

Já-a přemístěn z lodi do kamenného sálu? Ale ano, to vysvětluje onen podivný pocit, jako bych přejížděl z kovové podlahy na kamennou. »Pane doktore,“ zvolal jsem. »Já o existenci tunelů a skalních komor vím. Taková rozlehlá tajná komora je rovněž v hoře pod Potalou, a je tam i jezero!«

»Ano,« přitakal, »geofyzikální snímky nám to ukázaly, ale nevěděli jsme že jste je objevili i vy Tibeťané!« Dál se věnoval přístrojům — a já jsem si velice zřetelně uvědomil, že něco mění na proudění tekutin protékajících trubičkami vedoucími do mého těla. Jasně jsem ucítil i změnu tělesné teploty, a aniž bych se o to vědomě snažil, najednou se mi zpomalil a prohloubit dech. Manipuloval se mnou jak s jarmareční loutkou.

»Pane doktore,« ozval jsem se naléhavě, »my vaše vesmírné koráby známe a nazýváme je boží vozy. Proč nevejdete do styku s našimi vůdci? Pro otevřeně svoji přítomnost nevyjevíte? Proč máte zapotřebí unášet tajně někoho, jako jsem já?«

Ozval se hluboký povzdech a následovala odmlka, až nakonec lékař promluvil: »Víš, totiž,« váhal, »když ti ten důvod povím, vyvolá to v tobě jen sarkastické poznámky, které nikomu z nás nepřinesou žádný k užitek.

»Ne, pane doktore,« namítl jsem, »já jsem váš vězeň, stejně jako jsem byl vězeň Číňanů, a nemohu si dovolit vás rozzlobit. Snažím se jenom svým necivilizovaným způsobem pochopit - to si, tuším, přejete i vy.«

Šoupal nohama sem a tam, a bylo zřejmé, že rozvažuje co odpovědět. Když se posléze rozhodl, pravil: »Jsme Zahradníci Země a pochopitelně mnoha dalších obydlených světů. Zahradník se se svými květinami nebaví o tom, kdo je, či jaké má plány. Můžeme to přirovnat k situaci, kdy pastevec stáda jaků objeví, že jedno ze zvířat vypadá o něco důvtipnější než ostatní. Ten pastevec před něj přesto nepředstoupí a nenařídí mu: Doveď mě ke svému vůdci! Ani se s tím chytrým jakem nebaví o věcech očividně přesahujících možnosti jačího pochopení. K našemu přístupu nepatří bratřit se s domorodci žádného ze světů, na které dohlížíme. V pradávných dobách jsme to udělali, ale přineslo to všem zkázu a ve vašem světě to přivedlo ke vzniku neuvěřitelných legend.«

Odfrkl jsem si hněvem a rozhořčením: »Nejdřív prohlásíš, že jsem necivilizovaný divoch, a teď mě ještě nazveš, lépe řečeno přirovnáš k jakovi. Vzdorovitě jsem se zeptal: »Když jsem tak nehodnotný tak proč mě tu vlastně věznite?« Odpověděl mi zostra: »Protože tě lze použít k našim účelům. Protože máš skvělou paměť, kterou ti ještě posilujeme. Protože se jednoduše staneš držitelem vědění pro toho, kdo za tebou přijde na sklonku

života. A teď už spi!« Uslyšel jsem či nějak si uvědomil cvaknutí a vzápětí už mě měkounce objala černá vlna nevědomí."

6. KAPITOLA

„Hodiny se vlekly s únavnou nekonečností. Ležel jsem pohroužen do jakési strnulosti, v neskutečném omámení, v němž se minulost, přítomnost i budoucnost slévaly v jedno: můj dosavadní život, současný stav bezmoci, kdy jsem se nemohl vidět ani se hýbat, i můj hrozný strach z budoucnosti, až se dostanu »odsud«, pokud k tomu vůbec dojde. Občas vešly ty ženské a dělaly se mnou pozoruhodné věci. Ohýbaly a natahovaly mi končetiny, otáčely mi hlavou a všechny části těla mi promačkávaly, poštipovaly, otloukaly pěstmi a hnětly jako těsto. Čas od času přicházely i skupinky mužů, rozestavily se kolem mne a mluvily o mně. Pochopitelně jsem jim nerozuměl, ale jejich závěry se daly vytušit. Pak do mne i něco vpichovali, ale neudělal jsem jim tu radost, aby mě viděli škubat sebou při ostré bolesti vpichu. Něco mě jakoby unášelo a unášelo.

Nadešel čas, kdy jsem zas přišel k sobě. Spal jsem a dřímal kdoví jak dlouho. Ačkoliv jsem si uvědomil, že se posuvné dveře do mého pokoje otevřely, nevyrušilo mě to. Připadal jsem si odpoutaný a jakoby uložený do vrstev vlny, a bylo mi jedno, co se s kým děje, i co se děje se mnou samým. Náhle jsem ucítil řadu ostrých, bolestivých škubnutí kolem dokola hlavy. Různě mě proklepávali a šťouchali do mne, načež se ozval hlas v mém jazyce: »Tak dobře, a teď ho zas přivedeme k sobě.« Rozeznělo se jakési tlumené bzučení, které jsem si však uvědomil teprve tehdy, když s jemným cvaknutím doznělo. Okamžitě jsem se probral k plnému vědomí a čilosti. Dokonce jsem se i pokusil posadit. Znovu se mě zmocnilo zoufalství, když

jsem si uvědomil, že ani mé největší úsilí nevyvolává v žádné mé končetině ani náznak odezvy pohybu. »Už je zase s námi,« ozval se nějaký hlas. »Haló slyšíš nás?« optal se jiný.

»Ano, slyším,« odpověděl jsem, »ale jak to že mluvíte tibetsky? Já jsem se domníval, že se mnou se domluví jenom pan doktor.« Ozval se přidušený smích a někdo mi odpověděl: »TY teď mluvíš NAŠIM jazykem a porozumíš od nynějška všemu, co bude řečeno.«

Odkudsi ze strany se další hlas zeptal: »Jak mu říkáš?« Hlas, který jsem poznal, že patří lékaři, odpověděl: »Jak mu říkám? Hm, nijak. Žádné jméno pro něj nemáme. Říkám mu prostě — ty.«

»Admirál chce, aby nějaké jméno měl,« prohlásil další. »Tak se rozhodněte, jak ho oslovovat.« Rozproudila se poměrně živá debata, během níž byla navržena jmen celá řada. Některá byla velice urážlivá a ukazovala, že v očích těchto lidí se těším ještě nižšímu společenskému postavení, než jaké přiznáváme my jakům či supům živícím se mršinami. Nakonec, když

poznámky začaly být už přespříliš nešetrné, lékař zasáhl: »Nechme toho, ten člověk je mnich. Oslovujme ho tedy v tom smyslu a říkejme mu prostě — mnich.« Na okamžik se rozhostilo ticho, načež se ozval živelný hluk vyvolaný rukama, o němž jsem správně usoudil, že to je potlesk. »Výborně,« promluvil hlas, který jsem doposud neslyšel. »Jednomyslně schváleno, takže od této chvíle se bude jmenovat Mnich. Pod tímto jménem, ať je i veden.«

Následovala bizarní diskuse, která mě nikterak nezaujala, neboť se zdálo, že se hovoří o ctnostech či jejich nedostatku u různých žen a hodnotila se i míra jejich nenucenosti a přístupnosti. Některé anatomické narážky, které padaly, naprosto přesahovaly míru mého porozumění. Přestal jsem tudíž proud hovoru sledovat, a namísto toho jsem se spokojil s tím, že jsem si v duchu představoval, jak asi tito tvorové vypadají. Někteří z nich byli maličcí a jiní zas ohromní. Bylo to velice podivné a pořádně mi to vrtalo hlavou, protože pokud jsem věděl, na Zemi přece žádní lidé s takovýmito rysy a takovými velikostními rozdíly neexistují.

Byl jsem o překot vrácen do přítomnosti náhlými šoupavými kroky a zvukem odstrkávání těch divných klouzavých sedaček. Muži se zvedli a jeden po druhém z místnosti odcházeli. Nakonec tam zůstal jen jeden a sice lékař. »Později,« promluvil na mne, »tě vezmeme znovu do poradního sálu, do toho uvnitř hory. A nebuď nervózní, mnichu, není se čeho bát. Možná že se ti to všechno bude zdát divné, ale nikdo ti neublíží.« Při těch slovech i on vyšel z pokoje a já jsem znovu zůstal sám se svými myšlenkám.

Z nějakého prazvláštního důvodu se mi stále vracela na mysl jedna a tatáž scéna, ze které na mě šla hrůza. Tiskli mě ke zdi a jeden z čínských trýznitelů se ke mně blížil s ďábelským úsměškem a říkal: »Máš poslední šanci nám říct, co od tebe chceme vědět, jinak ti vydloubu oči.«

Odpovídal jsem: »Jsem jenom prostý, ubohý mnich a nemám co povědět.“ Jak jsem to dořekl, vrazil mi čínský mučitel palec a další prst zprudka do obou koutků levého oka, až oko vypadlo z důlku jak pecka ze švestky a zůstalo mi viset na tváři. Bolest pokřiveného vidění byla strašlivá. Pravé oko dosud nedotčené - hledělo rovně vpřed, zatímco levé, které mi viselo na tváři a pohupovalo se sem tam, hledělo přímo dolů. Celkový mentální vjem byl příšerný. Potom mi Číňan rychlým pohybem utrhl oko docela a mrštil mi ho do tváře, načež mi provedl totéž i s druhým.

Vybavilo se mi i to, jak mě nakonec nasyceni trýznitelskými orgiemi vyhodili ven na smetiště. Nebyl jsem ale mrtvý, jak se domnívali. Chlad noci mě přivedl k vědomí a já jsem se slepý potácel pryč, až se mi nakonec nějak instinktivně podařilo odklopýtat mimo území čínského zastupitelství a dostat se nakonec i ven ze Lhasy. Pohroužen do tohoto vzpomínání jsem

úplně přestal sledovat běh času, a tak když do mého pokoje nakonec znovu vstoupili muži, docela se mi ulevilo. Teď už jsem rozuměl tomu, co říkají. Nad můj stůl umístili zvláštní zdvižné zařízení, cosi s podivným jménem »antigravitace« a uvedli ho do chodu. Můj stůl se zdvihl do vzduchu a ti muži ho vyvedli dveřmi ven do chodby. Ukázalo se, že ač stůl zdánlivě pozbyl veškerou svoji váhu, zachovává si setrvačnost a hybnost, ačkoliv mi ty výrazy nic neříkaly. Stále bylo však zapotřebí opatrnosti, aby se někam nenarazilo. A na tom mi pochopitelně záleželo.

Stůl i s přídavným zařízením byl opatrně veden a tažen kovovou chodbou, kde ozvěna zněla zkresleně, a odtud mimo vesmírný koráb. Ocitli jsme se znovu v rozlehlém kamenném sále, připomínajícím mi náměstí před lhaskou katedrálou za šťastnějších časů. Opět jsem uslyšel zvuky znamenající přítomnost velkého množství lidí. Ještě s mým stolem kousek popojeli, načež se houpavě snesl jen na několik centimetrů nad zemi. Ze strany ke mně kdosi přistoupil a zašeptal: »Lékař generál tu bude za okamžiku.

Odpověděl jsem: »Nevrátili byste mi zrak?« Ale on už zas odešel a moje prosba zůstala nevyslyšena. A tak jsem tam ležel a snažil se v mysli si představit, co se kolem mne děje. Oporou mi byla jen vzpomínka na onen letmý pohled, který mi umožnili minule, ale toužebně jsem si přál, aby mi umělý zrak zase vrátili. Po kamenné podlaze se rozezvučely známé kroky.

»Tak vidím, že tě sem dopravili v pořádku. Cítíš se dobře?« optal se lékař generál.

»Pane doktore,« odpověděl jsem, »bylo by mi o hodně líp, kdybys mi znovu umožnil vidět.«

»Ale ty jsi SLEPEC, a musíš si na to zvyknout, protože v tomto stavu budeš muset žít ještě mnoho let.«

»Ale, pane doktore,« bránil jsem se úplně zoufalý, »JAK se mám naučit a zapamatovat si všechny ty úžasné věci, které jsi mi slíbil, že UVIDÍM, když mi ten umělý zrak neobnovíš.«

»To nech na nás,« odpověděl. »Od toho jsme tu MY, abychom kladli otázky a dávali příkazy, a TY zase od toho, abys dělal to, co se ti řekne.«

V tom okamžiku se hluk davu mě obklopujícího ztlumil, ale neutichl docela, protože naprosté ticho může jen stěží nastat tam, kde se shromáždil zástup lidí. V nastalém ztišení jsem uslyšel velice rázné kroky, které náhle utichly. »Posaďte se!« zavelel strohý vojenský hlas. Ozval se uvolněný šustot šelestění tuhé látky, vrzání kůže a šoupání mnoha nohou. Následovalo zaskřípění, jako by někdo odtahoval jednu z těch podivných sedaček. Sálem na pár vteřin jako by zarezonovalo napjaté ticho plné očekávání, načež hlas promluvil.

»Dámy a pánové,« oznámil zřetelně tento zralý, hluboký hlas, »náš lékař generál má za to, že přítomný domorodec je už dostatečně zotaven a poučen, aby bylo bez zbytečného rizika možné předat mu Vědění o minulosti. Určité nebezpečí tu pochopitelně stále přetrvává, ale je třeba ho podstoupit. Pokud by nám tato bytost zemřela, museli bychom se znovu pustit do svízelného hledání nové. Tento domorodec je ve špatném zdravotního stavu. Doufejme proto, že má pevný kořínek a silnou chuť k životu.« Cítil jsem, jak mi naskakuje husí kůže, nad takovým nešetrným přehlížením mých pocitů, ale hlas pokračoval: »Jsou mezi námi i takoví, kteří soudí že bychom měli používat pouze psaného učení odhaleného nějakému mesiáši či světci, kterého bychom za tímto účelem vyslali na tento svět. ale tvrdím, že těmto učením se v minulosti dostalo pověrčivého výkladu, jenž jejich přínos znehodnotil. Byla příliš často špatně pochopena a mylně vykládána. Domorodci nehledali skutečný význam v posvátných knihách uložený, nýbrž se spokojili s výkladem povrchním, ještě falešně překrouceným a vydávaným za pravý. Často to jejich vývoj i zbrzdilo a vedlo i ke vzniku kastovního systému, v němž se někteří domorodci domnění, že právě oni byli vyššími silami vyvoleni učit a kázat, co nikdy NEBYLO psáno.

Domorodci o nás mimozemšťanech nemají vůbec reálnou představu.

Když jsou naše hlídkové lodi spatřeny, jsou považovány buď za různá nebeská tělesa nebo za pouhý přelud a ti, kdo nás zahlédnou, sklízejí výsměch a často bývá i zpochybněno jejich duševní zdraví. Domnívají se, že byli stvořeni k obrazu božímu, a tudíž, že nemůže existovat žádná forma života vyšší než jsou oni sami. Jsou pevně přesvědčeni, že tento jejich nepatrný svět je jediným zdrojem života, aniž by tušili, že obydlených světů je víc než zrnek písku na celé jejich planetě, a že mezi těmito světy je ten jejich jedním z nejmenších a nejbezvýznamnějších.

Domnívají se, že jsou pány tvorstva a že veškerá zvířena světa je tu proto, aby se mohla stát jejich kořistí. A přitom délka jejich života netrvá déle než přivření víček. Ve srovnání s námi jsou jako hmyz žijící jediný den, za který se musí stihnout narodit, vyrůst do dospělosti a pak se pářit pořád dokola, až nakonec zemřít- a to všechno za těch pár hodin. Průměrná délka našeho života činí pět tisíc let, zatímco jejich jen několik desetiletí. A to všechno, dámy a pánové, je dáno jejich výstředním způsobem myšlení a tragicky scestnými představami. Z tohoto důvodu jsme je v minulosti přehlíželi, ale nyní naši mudrci tvrdí, že během nadcházejícího půlstoletí objeví tito domorodci některá tajemství atomu. Mohlo by tudíž dojít i k tomu, že si svou maličkou planetku vyhodí do povětří a do vesmíru by uniklo nebezpečné záření, představující hrozbu zamoření.

Jak většina z vás ví, mudrci rozhodli, aby byl odchycen vhodný domorodec - my jsme vybrali tohoto - a byl mu proveden zásah do mozku, aby si dokázal zapamatovat všechno, o čem ho poučíme. Bude připraven tak, že celé své vědění odhalí jediné tomu, koho vyšleme na tento svět, až nazraje čas, s posláním povědět všem, kdo chtějí naslouchat faktům a ne báchorkám o těch, kdo přicházejí ze světů za hranicemi tohoto vesmírečku.

Tento domorodec - jedná se o samce - byl tedy zvláštním způsobem připraven, a stane se nositelem poselství, které později předá komusi dalšímu. Bude to pro něj velice namáhavé, takže je možné, že to nepřežije, a proto mu všichni myšlenkou vysílejme energii. Skončí-li totiž jeho život na tomto stole, nezbude nám než pustit se do hledání dalšího, což je, jak už jsme zjistili, velice svízelné.

Jeden člen posádky namítl, že jsme měli vybrat domorodce z nějaké mnohem vyspělejší země, který se těší mimořádné úctě u svých druhů, ale my jsme přesvědčeni, že taková volba by byla chybná. Poučit takového domorodce a potom ho volně vypustit zpátky do jeho prostředí, by znamenalo zaručit mu okamžité zdiskreditování mezi ostatními jedinci jeho druhu a vážně tak náš záměr ohrozit.

Vám všem, kdo jste zde přítomni, je dovoleno stát se svědky pohledu do minulosti. Je to poměrně vzácná příležitost, a proto mějte na paměti, že se vám dostává výsady jiným nedostupné.“

Ta významná osobnost málem ještě ani nedomluvila, když vtom se ozvalo náramně podivné zašustění a skřípot, načež promluvil hlas, zle jaký! Jakoby vůbec nepatřil lidské bytosti a nezněl ani jako mužský ani ženský. Vstávaly mi z něj vlasy na hlavě a naskakovala mi husí kůže. »Jako hlavní biolog, nepodléhající loďstvu ani armádě,« zaskuhral tento nanejvýš nepříjemný hlas, »žádám, aby byl zaprotokolován můj nesouhlas s tímto postupem. V pravý čas o tom podám vrchnímu velení podrobné hlášení. Nyní žádám, abych byl slyšen zde.« — Zdálo se, že celé shromáždění odevzdaně zafuněli. Na okamžik zavládl velký nepokoj, načež ten, který mluvil doposud, vstal. »Jako admirál této flotily,« prohlásil suše, »zodpovídám já za tuto dozorčí expedici bez ohledu na jakékoliv malicherné argumenty, které vytanou na mysli našemu nespokojenému hlavnímu biologovi. Vyslechněme nicméně ještě jednou námitky opozice. Můžeš pokračovat, biologu.«

Aniž by slůvkem poděkoval a bez obvyklého formálního oslovení ten drnčivý a chraplavý hlas pokračoval: »Protestuji proti tomuto mrhání časem. Jsem proti tomu, abychom vůči těmto proviňujícím se bytostem plýtvali dalšími silami. Když se v minulosti některá z těchto ras ukázala neuspokojivá, tak byla vyhlazena a planeta znovu osídlena. Ušetřme si čas

a námahu a vyhubme je dřív, nežli zamoří okolní vesmír.« Admirál ho přerušil: »A můžeš nám uvést nějaký konkrétní příklad. Čím jsou vinni?«

»Zajisté,« odvětil zlostně biolog. »Samice tohoto druhu jsou nedokonalé. Příčinou je jejich rozmnožovací mechanismus a ani jejich aura neodpovídá té předpokládané. Nedávno jsme odchytili jednu samici v oblasti, která se pokládá na této planetě za jednu z nejlepších. Když jsme jí odňali oděv spustila jekot a dala se s námi do boje. A když jsme jí do těla vložili sondu k rozboru sekrecí, začala se chovat hystericky a potom omdlela. Když posléze přišla znovu k sobě, spatřila některé moje asistenty a přišla z toho o rozum či co podobného vlastnila. Byli jsme nuceni ji utratit a celé dny naší práce tím přišly nazmar.«"

Starý poustevník se odmlčel a usrkl doušek vody. Mladý mnich seděl téměř strnulý hrůzou z tohoto neuvěřitelného vyprávění o tom, co se jeho představenému přihodilo. A přesto některé z věcí, jež popisoval, připadaly mladíkovi povědomé. Nedokázal říct jak, ale poustevníkova slova v něm vyvolávala zvláštní hnutí mysli, jako by poznovu ožívaly zasuté vzpomínky. Poustevníkovo líčení působilo jako katalyzátor. Opatrně, aniž by přelil jedinou kapku, odložil stařík misku s vodou ke straně, ruce si složil do klína a znovu se rozpovídal...

Já jsem tam ležel na stole a slyšel a chápal každičké slovo. Spadla ze mne veškerá nejistota a strach. Já těmhle lidem ukážu, jak umí žít, a třeba zemřít, tibetský mnich! Hnán svoji vrozenou zbrklostí jsem hlasitě zvolal:

"Vidíte pane admirále, váš biolog je necivilizovanější než my, protože MY nezabíjíme ani ty, které lze nazvat zvířaty nejnižšího řádu. Ti civilizovaní jsme nakonec MY!« Na okamžik se zastavil čas. Zdálo se, že přestali dýchat i ti kolem mne. A pak, k mému naprostému úžasu a skutečnému šoku, se rozezněl spontánní potlesk a ani jeden z nich se mi nevysmál. Ti lidé tleskali rukou o ruku, což jak jsem pochopil, mělo i mezi nimi význam projeveného souhlasu. Někteří i radostně výskali a nějaký technik stojící poblíž se ke mně sklonil a zamumlal: »Výborně, mnichu, výborně. A teď už nic dalšího neříkej, aby sis ten úspěch nepokazil.“

Slova se opět ujal admirál: »Domorodý mnich promluvil a k mému potěšení ukázal, že je skutečně citlivou bytostí a plně schopen splnit úkol, který mu svěříme. A... hmm..., plně se s jeho prohlášením ztotožňuji a zahrnuji je do svého vlastního hlášení radě moudrých.“ Biolog vyštěkl: »Já se pokusu nezúčastním!“ Při těch slovech se on nebo ona - prostě ta bytost velice hlučně ze skalního sálu vzdálila. Všichni si vydechli úlevou. Zjevně tu hlavní biolog nebyl nijak zvlášť oblíbený. Šum v sále se ztišil v odpověď na nějaké gesto, které jsem pochopitelně neviděl. Ozvalo se lehké šoupání nohou a šustění papíru. Zavládla atmosféra napjatého očekávání.

"Dámy a pánové,“ promluvil admirál. »Nyní, když jsme se přenesli přes námitky a přerušení, mi dovolte několika slovy se obrátit k těm, kdo jsou na této dozorčí stanici poprvé. Někteří z vás už jistě leccos zaslechli, ale na řeči se nikdy nelze spolehnout. Já vám teď povím, co se skutečně bude dít, a o co se tady jedná, abyste mohli lépe vnímat a pochopit události, jejichž svědky se záhy stanete.

Lidé na této planetě se začínají dopracovávat k technologiím, které, pokud se vymknou kontrole, je docela dobře mohou zničit. Dojde-li k tomu, zamoří natolik okolní vesmír, že to rušivě zasáhne i do vývoje nových světů vznikajících v této oblasti. A tomu musíme zabránit. Jak dobře víte, tento svět a další z této skupiny jsou naším zkušebním terénem pro různé druhy bytostí. Podobně jako rostliny zplaní, když jim není věnována šlechtitelská péče -, i ve světě zvířat máte čistokrevníky a zakrslá nedochůdčata. Lidé tohoto světa začínají degenerovat do oné druhé kategorie. My, kdo jsme oseli tuto planetu humanoidní odrůdou, musíme nyní zabezpečit, aby nebyla ohrožena odrůda vysazená na okolní světy. Máme tu před sebou místního domorodce. Pochází z podoblasti - ze země zvané Tibet. Vládne tam teokracie, to znamená, že ji řídí vůdce kladoucí vyšší důraz na náboženské vyznání než na politickou příslušnost. Obyvatelé této země jsou zcela neagresivní a nikdo zde neusiluje bojem o území druhého. Na život zvířat se nesahá s výjimkou těch nejnižších společenských vrstev, které však téměř bez výjimky pocházejí z jiných zemí. Ačkoliv nám jejich náboženství připadá poněkud bizarní, žijí jím naplno a neobtěžují druhé a ani nikomu nevnucují svou víru. Jsou naprosto mírumilovní, a je třeba vysoké dávky provokace, než se uchýlí k násilí. Usoudili jsme tedy, že právě zde bychom mohli najít vhodného domorodce s mimořádnou pamětí, kterou lze ještě posílit. Šlo nám o domorodce, jemuž bychom mohli vštípit vědění, které bude později nutno předat dalšímu, koho na tuto planetu pošleme.

Někteří z vás si ovšem mohou položit otázku, pročpak nesáhnout raději po nějakém našem přímém zástupci. Nepřineslo by to však žádoucí výsledek, neboť to vede k opominutí řady hledisek a k četným pokřivením. Už jsme se o to mnohokrát pokusili, ale výsledek nás nikdy plně neuspokojil. Jak později uvidíte, jistého úspěchu jsme dosáhli s mužem, jehož pozemšťané nazvali Mojžíš. Ani v jeho případě však úspěch nebyl úplný a omyly a chybné výklady převládly. Nyní navzdory našemu ctěnému hlavnímu biologovi chceme vyzkoušet tento nový způsob vypracovaný našimi mudrci.

Před milióny let pozemského časového měřítka nám vynikající vědecké schopnosti našich mudrců umožnily dosáhnout nadsvětelné rychlosti

pohybu. A podobně zdokonalili i techniku, jejíž pomocí lze nahlédnout i do samotného akašického záznamu. Touto cestou může člověk umístěný do zvláštního zařízení shlédnout vše, co se kdy v minulosti událo. V míře, v jaké mu to jeho vjemy zprostředkují, všechny dotyčné zážitky skutečně prožiji. Uvidí a uslyší tak, jako by v těch pradávných dobách skutečně žil. Bude mít pocit, jako kdyby tam opravdu byl! Zvláštní přímý vývod z domorodcova mozku umožní každému z nás, aby se jeho prostřednictvím zúčastnil zážitku spolu s ním. On - vy, tedy vlastně my všichni přestaneme, abych tak řekl, existovat v plném slova smyslu v tomto časoprostoru a svým vnímáním - zrakem, sluchem i pocity se přeneseme do pradávných dob, jejichž skutečný život a události budeme prožívat přesně tak, jako nyní vnímáme život zde na palubě kosmické lodi, život v malých hlídkových lodích nebo při práci na této planetě hluboko pod jejím povrchem v hloubce našich podzemních laboratoří.

Netvrdím, že plně rozumím podstatě veškerých pochodů, které jsou tady ve hře. Někteří ze zde přítomných mají v tomto smyslu znalosti mnohem hlubší než já, a to je také důvod, proč jsou tady. Ostatní, kteří mají jiné úkoly, budou zas naopak vědět méně než já, a jsou to zejména oni, komu jsou má slova určena. Připomeňme si, že i my máme v úctě posvátnost života. Někteří z vás mohou na tohoto pozemského domorodce pohlížet jako na bytost stojící na úrovni laboratorního zvířete, ale jak dokázal, má rozvinuté cítění. Je také inteligentní — a hlavně si uvědomte, že v této chvíli je pro nás nejcennější bytostí této planety. A to je důvod, proč je tady. Někteří z vás se ptali: Jak se ale může zachránit tento svět, když zvolenou bytost nacpeme věděním? Odpověď zní: Nezachrání ho to.« Admirál učinil dramatickou odmlku. Pochopitelně jsem ho neviděl, ale připadalo mi, že i ostatní prožívají stejné napětí, které se mě zmocnilo. Pá pokračoval: »Tento svět je velice nemocný a MY dobře víme, jak hodně. Není nám ale jasné proč a snažíme se příčiny tohoto stavu odhalit. Naším prvním úkolem je rozpoznat, že chorobný stav skutečně existuje. Za druhé musíme pozemšťany přesvědčit, že churaví opravdu jsou. Za třetí jim musíme vštípit přání se uzdravit. Za čtvrté musíme přesně zjistit, jaké povahy je ta choroba. Za páté musíme vyvinout léčebný prostředek a za šesté přesvědčit lidstvo, že se musí začít chovat tak, aby léčba mohla řádně proběhnout. Chorobný stav sám souvisí s aurou, ale nedaří se nám zjistit — jak. A proto musí přijít další, a nesmí být z tohoto světa - neboť mohl by člověk uzřít slepotu svých druhů, kdyby byl slepcem i on sám?«

Při tomto výroku jsem sebou škubl, neboť mi připadl jako protimluv. Já přece slepý byl, a přesto jsem pro tento úkol byl vybrán. I když vlastně ne. Měl jsem se pouze stát přechovavatelem jistého vědění, umožňujícím

komusi jinému postupovat podle předem stanoveného plánu. Ale admirál už zase hovořil dál.

"Náš domorodec, jakmile provedeme zamýšlený zákrok, a budeme s ním hotovi, bude dopraven do místa, kde bude dál trávit čas svého velice dlouhém života. Nebude moci zemřít, dokud své vědění nepředá. Během let slepoty a osamělosti bude žít s pocitem vnitřního míru a s vědomím, že pro svůj svět koná velice mnoho. Nyní se s konečnou platností přesvědčíme »jeho zdravotním stavu a začneme.« Kolem mne se rozproudil čilý, ale spořádaný ruch. Vnímal jsem, jak se lidé v mé blízkosti pohybují rychle sem tam. Chopili se mého stolu, zvedl ho a sunuli kupředu. Znovu se ozval už známý cinkot a řinčení, jak o sebe narážely kov a sklo. Přistoupil ke mně lékař generál a šeptem se mě zeptal, »Jak se cítíš?«

Já jsem si však stěží vůbec uvědomoval, jak mi je či kde vůbec jsem, a tak jsem mu jednoduše odpověděl: »To, co jsem slyšel, mi nijak nepomohlo cítit se líp. Ale proč stále zůstávám nevidomý? Jak mohu toto úžasné dění prožívat, když mi neobnovíte zrak?«

»Jen klid,« zašeptal konejšivě. »Všechno bude zas v pořádku. V pravý čas uvidíš zase tím nejlepším možným způsobem.«

Na okamžik se odmlčel, neboť v tu chvíli k němu přistoupili nějací lidé a cosi mu sdělovali. Poté se znovu obrátil ke mně: »Povím ti, co se bude teď dít. Nasadíme ti na hlavu něco, co ti bude připadat jako čepice ze spletí drátů. V první chvíli tě to zastudí, ale hned tomu přivykneš. Pak ti podobné zařízení nazujeme i na nohy. Budeš je vnímat jako jakési drátěné sandály. Už máme nainstalované i dráty, které ti povedou do paží. Nejprve ucítíš zvláštní a možná i poněkud nepříjemné mravenčení, ale to rychle odezní a pak už tě po tělesné stránce nic obtěžovat nebude. Spolehni se, že o tebe budeme pečovat, jak nejlépe dokážeme. Pro nás všechny tohle znamená opravdu hodně, a všichni si přejeme, aby to přineslo veliký úspěch. V sázce je příliš, než abychom si mohli dovolit nezdar.«

»Já vím« mumlal jsem, »a já bych ztratil víc než kdokoliv jiný. Přišel bych o život!«

Lékař-generál se vztyčil a poodstoupil. »Pane!« prohlásil velice strohým tónem, »domorodec byl vyšetřen a shledán způsobilým. Žádám o svolení pokračovat.“

»Svolení uděleno!« odvětil hlubokým hlasem admirál. »Začněte!« Zaznělo ostré cvaknutí a přidušené zvolání. Něčí ruce mě zespodu uchopily za krk a zvedly mi hlavu. Další ruce mi přetáhly přes hlavu a obličej cosi jako kovový vak z jemného drátu, a pak se mi štrachaly pod bradou. Třikrát za sebou se ozvalo podivné třesknutí a kovový vak mi byl okolo hlavy upevněn a přitažen i kolem krku. Pak se ty ruce vzdálily, zatímco jiné se mi

už mezitím začaly dotýkat nohou. Potřely mi je jakýmsi podivným mastným a páchnoucím roztokem, a pak mi na ně obuly dva kovové vaky. Nebyl jsem vůbec uvyklý mít nohy tak stísněné, a tudíž to bylo nanejvýš nepříjemně. Ale stejně jsem nemohl nic dělat. Atmosféra napjatého očekávání sílila."

Stařičký poustevník v jeskyni znenadání přepadl dozadu. Pár vteřin zůstal mladý mnich strnulý leknutím nehnutě sedět, načež horečně oživl a vyskočil na nohy. Bylo to naléhavé! Hmátl pod skálu pro zvláštní lék, uložený tam právě pro případ takové náhlé potřeby. Poněkud roztřesenýma rukama lahvičku odzátkoval, klekl si vedle starce a pootevřenými rty mu vpravil do úst pár kapek roztoku. S největší opatrností, aby nerozlil ani jedinou kapičku, nádobku znovu zazátkoval a odložil stranou. Poustevníkovu hlavu si položil do klína, kolébal ji a něžně ho hladil po spáncích.

Starci se pozvolna do tváře zas vracel nádech barvy. Postupně začínalo být zřejmé, že znovu přichází k sobě. Konečně natáhl ruku a nejistým hlasem se ozval: „Počínáš si velice dobře, hochu, opravdu velice správně. Já si teď ale musím na chvilku odpočinout..."

„Ctihodný," promluvil mladý mnich, „jen klidně lež. Uvařím ti trochu horkého čaje a máme ještě i něco cukru a másla." Láskyplně podložil starcovu hlavu stočenou pokrývkou a vstal. „Dám vařit vodu," vysvětlil a natáhl ruku po nádobě, v níž bylo ještě do poloviny vody.

Bylo to tak divné přemýšlet venku na chladném vzduchu o těch úžasných věcech z vyprávění. Prazvláštní, neboť tolik z toho, co slyšel, mu bylo... POVĚDOMÉ. Ano, povědomé, ale zapomenuté. V duchu si říkal, že je to jako procitnutí ze sna, s tím rozdílem, že v tomto případě vzpomínky proudí nazpátek, namísto aby odplývaly, jak se to děje ve snu. Oheň poklidně hořel. Rychle na něj přihodil pár hrstí drobných větviček. Zdvihla se hustá modravá oblaka dýmu a nesla se vzduchem. Závan větru, přibližující se vířivě od boku hory, zahalil mladíka do spirály kouře až zavrávoral, rozkašlal se a rozslzely se mu oči. Když se vzpamatoval, položil nádobu doprostřed ohně nyní už rozhořelého, a vrátil se do jeskyně ubezpečit se, že poustevník už je z nejhoršího venku.

Stařec ležel na boku, a bylo na první pohled patrné, že jeho zdravotní stav je mnohem lepší. „Vezmeme si trochu čaje a ječmene," promluvil, „a pak si až do zítřka odpočineme, protože si ještě musím uchovat mizející zbytky sil. Nesmím ve svém poslání selhat a úkol nedovršit!" Mladý mnich poklekl vedle starého a pohledem spočinul na jeho vyzáblé, zchátralé tělesné schránce.

„Bude, jak si přeješ, ctihodný," přikývl. „Přišel jsem se jen ujistit, že už

jsi v pořádku. A teď přinesu ječmen a navařím čaj." Hbitě vstal a vykročil k zadní části jeskyně pro skrovné zásoby. Ponuře se zahleděl na zbyteček cukru na dně sáčku. Ještě zachmuřeněji pohlédl na to, co zbývalo z kostky másla. Jedině čaje bylo ještě poměrně dost. Stačilo ho jen odlomit z cihly a očistit od největších klacíků a větviček. I zásoba ječmene byla slušná. Mladý mnich se rozhodl vzdát se cukru i másla, aby ho stařec měl dost.

Před jeskyní voda v nádobě vesele bublala varem. Mladý mnich do ní vhodil čaj, rázně ji zamíchal a pro vylepšení chuti přidal malou kostičku boraxu. To už se den začal chýlit ke konci a slunce kvapem zapadalo. Ještě však bylo třeba vykonat spoustu práce: sehnat další dříví na otop, přinést vodu, a také za celý den nevykonal ani jediné cvičení! Otočil se a spěšně vešel zpátky do šeřící se jeskyně. Starý poustevník tam seděl a čekal na čaj. Skromně si do misky nasypal trochu ječmene, přidal špetku másla, a napřáhl misku k mladému mnichovi, aby ji zalil čajem. „Tohle je největší přepych, jakého se mi dostává za uplynulých více než šedesát let," zvolal. „Věřím, že mi bude odpuštěno, když po těch dlouhých časech dostávám něco teplého k jídlu. Nikdy se mi samotnému nepodařilo rozdělat oheň. Totiž — zkusil jsem to jen jednou a vzplanulo na mně roucho. Na těle mi zůstaly jizvy po spáleninách, ale časem se zahojily i ty. Trvalo to nějaký týden, ale zmizely. To už se tak stává, když člověk začne sám sebe rozmazlovat!" Ztěžka si povzdechl a usrkl čaj.

„Ty máš jedinou výhodu, ctihodný," zasmál se mladý mnich. „Světlo a tma pro tebe neznamenají žádný rozdíl, zatímco já jsem si tady v tom příšeří právě převrhl čaj, protože jsem ho přehlédl."

„Ach," zvolal starý muž, „tady máš - vezmi si můj!"

„I kdepak, ctihodný," odvětil mladý mnich dojatě, „máme ho spoustu. Mohu si klidně nalít další." Nějakou chvíli jenom tak seděli v tichém společenství, až byl všechen čaj vypit. Potom mladý muž vstal a pravil: „Obstarám vodu a dříví. Mohu vzít tvou misku s sebou a vyčistit ji?" - Mladší z obou mužů si uložil obě misky na dno nádoby na vodu a vyšel z jeskyně. Starý poustevník vzpřímeně seděl a čekal - jen čekal, tak jak už ostatně čekal celé desítky minulých let.

Slunce mezitím zapadlo a jenom vrcholky horských štítů se ještě koupaly ve zlatém světle zbarvujícím je před očima mladého mnicha do nachova. V dálce na temných bocích horského pásma se jeden po druhém objevovaly světelné body. Byly to máslové lampičky vzdálených lámaserií zářící v čistém ledovém vzduchu po lhaské planině. Ještě hlouběji v údolí se v přítmí vypínaly obrysy trépungské lámaserie jako by to byla nějaká pevnost. Odtud z boku hory přehlédl mladý mnich celé město, lámaserie i lesknoucí se Šťastnou řeku. Úplně vzadu, na protilehlé straně, se navzdory

zdánlivému zmenšení způsobenému velikou dálkou majestátně rýsovala Potala a Železná hora.

Avšak času nebylo nazbyt! Mladý mnich si překvapeně sám sobě v duchu vyčetl takové loudání a na zšeřelé cestičce k jezeru přidal do kroku.

Chvatně omyl a vydrhl obě misky i nádobu na vodu. Pak rychle naplnil nádobu po okraj čistou vodou a vydal se pěšinkou nazpátek, táhna za sebou ohromnou větev, kterou při předchozí cestě už nedokázal pobrat. Byla opravdu rozložitá a těžká, a tak se na okamžik zastavil, aby popadl dech, a přitom se ohlédl zpět, směrem k horskému průsmyku vedoucímu do Indie. V dálce se tam mihotalo světlo, které mohlo patřit jedině kupecké karavaně utábořené na noc. Žádný obchodník totiž nikdy v noci necestuje. Mladému muži poskočilo srdce radostí, neboť to znamenalo, že na druhý den se budou kupci pomalu ubírat dál horskou stezkou a určitě se utáboří tady na břehu jezera, aby pak dalšího dne zamířili do Lhasy. Čaj! Máslo! Mladík se usmál sám pro sebe a s obnovenou silou se chopil nákladu. „Ctihodný!" zvolal, jakmile vešel s vodou do jeskyně. „V průsmyku se objevili kupci! Možná už zítra budeme mít zase máslo a cukr. Budu je bedlivě sledovat."

Stařec se krátce zasmál a poznamenal: „Tak dobře, ale teď už musíme jít spát."

Mladík mu pomohl vstát a položil mu ruku na stěnu jeskyně. Vrávoravě se poustevník odbelhal do vnitřní komory.

Mladý mnich ulehl si v písku vyhrabal důlek a vtulil se do něj bokem. Nějakou dobu jenom tak ležel a přemýšlel o tom, co slyšel. Je to skutečně PRAVDA, že lidé jsou plevel? Jenom taková pokusná zvířata? Ne, usoudil v duchu, někteří z nás se ze všech sil snaží o něco víc, a to za velice svízelných podmínek. Útrapy nás ještě posilují k lepším výsledkům a vyšším cílům, protože NA ŠPIČCE JE VŽDYCKY DOST MÍSTA! Ta myšlenka ho provázela, dokud neupadl do hlubokého spánku.

7. KAPITOLA

Mladý mnich se ještě celý rozespalý obrátil a otřásl zimou. Protřel si oči a posadil se. Vchod do jeskyně vypadal oproti okolní temnotě jako šedivá kalná skvrna. Vzduch bodavě studil. Mladík si rychle navlékl roucho a zamířil k východu. Tady už byl vzduch opravdu ledový a vítr sténal ve větvích stromů a šustil listím. Drobná ptáčata se na závětrné straně tiskli a ke kmenům stromů. Rozbouřená hladina jezera se vzdouvala a vlny, hnané větrem, se tříštily o břehy, až se rákosí při jejich okraji ohýbalo až k vodě jakoby ze vzdoru proti takovémuto náporu.

Nově zrozený den byl popelavý a pochmurný. Černé mraky se v letu převalovaly přes horský hřeben a klouzaly dolů po svazích jako ovce pronásledované nebeskými ohaři. Průsmyky se skryly v mracích černých jako samotné skály. Temná oblaka pak klesala níž a níž, až v nich mizela celá krajina a dokonce i lhaská planina se nořila do moře valící se mlhy. Náhlý poryv větru — a oblak zahalil i mladého mnicha. Octl se v mlze tak husté, že nedokázal rozeznat ani vchod do jeskyně. Neviděl dokonce ani před obličejem vlastní ruku. Poněkud nalevo od místa, kde stál, začal praskal a syčet oheň, který se dostával do styku s krůpějemi mlhy.

Chvatně nalámal větvičky, navršil je na dosud hořící oheň a foukal do nich, aby se rozhořely. Navlhlé dřevo praskalo a kouřilo a trvalo hezky dlouho, než se vzňalo. Sténání větru sílilo do jekotu. Mraky ještě víc zhoustly a rozpoutalo se divoké krupobití, před nímž byl mladík nucen se dát na ústup. Oheň se ještě víc rozsyčel a pozvolna dohasínal. Ale dřív než stačil uhasnout docela, vyběhl mládenec ven a popadl větev doposud hořící. Rychle ji vnesl pod převis při okraji jeskyně, kde byla před nejhorší bouřkou v bezpečí. Zoufale vyrazil znovu ven, aby zachránil co nejvíce dřeva, po kterém už bohužel stékal déšť...

Nějakou chvíli stál a vypětím sotva popadal dech. Potom si svlékl roucho a vyždímal je. Vtom se však mlha začala valit i do jeskyně a mladý muž se musel orientoval tak, že se přidržoval skalní stěny. Opatrně se sunul hlouběji do jejího nitra, až nakonec vrazil do velkého skalního výčnělku, pod nímž obvykle spával.

„Copak se děje?" ozval se hlas starého poustevníka. „Nedělej si starosti, ctihodný," odvětil mladý muž konejšivě. „To jen sestoupily mraky a vyhasl nám oheň."

„Nevadí," opáčil stařík filosoficky, „než se objevil čaj, byla voda, a tak pijme zas vodu a odložme čaj s campou na dobu, kdy nám to oheň zas umožní."

„Zajisté, ctihodný," odvětil mladý muž, „ale pokusil bych se oživit oheň pod převisem. Zachránil jsem za tím účelem jednu dosud hořící větev." Popošel ke vchodu jeskyně. Kroupy padaly tak hustě, až se celá zem okolo pokryla ledovou tříští a ponurost ještě zesílila. Ozvala se rána, jako když práskne bičem a po ní následovalo temné zadunění hromu, jehož ozvěna se širým údolím opakovaně vracela. Odněkud zblízka sem dolehl rachot padajících balvanů, a jak dopadaly na úpatí hory, zem duněla. Touto vibrací hromobití začal jeden z častých sesuvů skal, nebo možná, že velký balvan byl zasažen bleskem. Mladý mnich se sám sebe v duchu ptal, zdali zas nějaká další poustevna nebyla smetena jako pírko v bouři. Chvíli stál a naslouchal, zdali snad neuslyší volání o pomoc. Nakonec se obrátil a sklonil se nad hořící větví. Pečlivě nalámal klacíky, aby měl nově se rodící oheň čím živit. Zdvihla se hustá oblaka dýmu, ale bouřka je odvála do údolí a plamínky chráněné skalním výčnělkem se rychle probouzely k životu. Starý poustevník se v jeskyni roztřásl zimou; vlhký vzduch mu pronikal skrz naskrz tenkým a děravým rouchem. Mladý mnich zkusmo sáhl na svoji přikrývku, ale i ta byla úplně nasáklá vodou. Uchopil tedy starce za ruku, pomalu ho vyvedl až ke vchodu jeskyně a opatrně ho tam usadil. Potom pečlivě přihrnul žhnoucí větve blíž k němu, aby ucítil žár ohně a pookřál jím. „Uvařím trochu čaje," ozval se mladík, „už na to máme oheň dost veliký." Při těch slovech odběhl zpátky do jeskyně pro nádobu na vodu a spolu s ječmenem ji vynesl ven. „Polovinu vody odliju," vysvětlil, „abychom nemuseli čekat tak dlouho. Tenhle ohýnek je stejně na plnou nádobu malý." A tak usedli vedle sebe chráněni skalním převisem proti těm nejhorším náporům živlů. Obloha byla hustě zatažená a nebylo slyšet ani pípnutí či pohyb ptáků.

„Zima bude letos velice tuhá," poznamenal starý poustevník, „a já mám štěstí, že už jí nebudu muset vzdorovat. Až ti předám celé své vědění, budu smět tento svůj život završit a odejít do nebeských krajin, kde se mi zas vrátí zrak." V zamyšlení se na chvilku odmlčel, zatímco mladý mnich pozoroval, jak se nad povrchem vody pomalu tvoří pára. Starý mnich v úvahách pokračoval: „Je to skutečně těžké čekat celé roky v naprosté temnotě a nemít nikoho, koho lze nazvat přítelem. Zít opuštěně a v takové bídě, že i teplá voda je přepychem. Roky však pozvolna uběhly a já strávím svůj dlouhý život zde v téhle jeskyni, aniž bych se od ní kdy vzdálil víc, než kolik jsem nyní ušel k tomuto ohni. A tak dlouho jsem setrval v mlčení, že nyní i hlas mi z hrdla vychází úplně skřehotavě. Dokud jsi nepřišel ty neměl jsem nikdy žádný oheň, teplo ani společnost za bouří, kdy hrom bil do skal, až se balvany řítily dolů, a hrozilo mi, že mě zavalí."

Mladý muž vstal a přehodil starci přes vyzáblá ramena pokrývku, kterou

už oheň vysušil. Potom se znovu obrátil k nádobě s vodou, která už vesele pobublávala. Hodil do ní pořádný úlomek čajové cihly. Jak její studené částečky vodu zchladily pod bod varu, bublání ustalo. Vzápětí se ale pára znovu zvedla a mladík přidal borax a zbývající cukr. Čerstvě oloupaný klacík posloužil k zamíchání, a ploché dřívko k odstranění největších větviček a smítek z povrchu čaje.

Tibetský čaj — lépe řečeno čaj čínský - je nejlevnější druh čaje a skládá se ze smetí, které zůstane na zemí z lepších druhů. Jedná se o odpad, který zbude poté, co česačky oberou z keříků veškeré prvotřídní lístečky a odhodí prach. Vše se pak slisuje do bloků neboli cihel a přenese horskými průsmyky do Tibetu. Tam Tibeťané, kteří si nemohou dovolit nic lepšího získávají cihly výměnným obchodem a používají je jako základní pochutinu pro zpestření těžkého života. Borax je nezbytným přídavkem, neboť tento surový čaj je natolik nestravitelný a trpký, že často způsobuje žaludeční křeče. Důležitá část čajového obřadu spočívá v odebírání smítek plovoucích na povrchu.

„Ctihodný," ozval se mladý mnich, „sestoupil jsi někdy až k jezeru? A co k té široké kamenné desce napravo od jeskyně, k té jsi také nikdy nedošel?'

„Ne," odvětil poustevník. „Od té doby, co jsem byl lidmi z vesmíru tady vysazen, jsem se nikdy nevzdálil za hranici místa, kde nyní sedíme, A proč taky? Nic okolo sebe nevidím, k jezeru nedokážu bezpečně sejít a mohl bych do něj spadnout. Po dlouhých letech strávených v jeskyni ve tmě, shledávám, že sluneční paprsky vadí mé pokožce. V prvních dobách jsem míval ve zvyku došátrat se až sem, co teď sedíme, a vyhřívat se tu na sluníčku. Teď už ale po dlouhou řadu let zůstávám uvnitř. Jak je tam?"

„Špatně, ctihodný," odvětil jinoch. „Vidím náš oheň a jakžtakž rozeznám obrysy skály na protější straně, ale všecičko ostatní je zahalené do husté šedé mlhy. Od pohoří se blíží bouřkové mraky a další se valí od Indie."

Mimoděk pohlédl na nehty, a uvědomil si, jak nepohodlně dlouhé je má. Rozhlédl se kolem sebe a našel úlomek kamene, takový odštěpek pemzy, který se odlomil od skály při nějakém sopečném vzedmutí před dávnými věky. Rázně si podlouhlým kusem kamene jeden nehet po druhém obrousil, až je všechny zkrátil na patřičnou délku. I nehty na nohou měl silné a tuhé. A rovněž přerostlé. Odevzdaně pozvedl jednu nohu a po ní druhou, až si nakonec i tyhle drápy zkrátil na uspokojivou míru.

„Nevidíš žádný z průsmyků?" dotazoval se stařec. „To asi kupci zůstali v zajetí mlhy v horách..."

„To tedy určitě," zvolal mladík, „a odříkávají modlitby v naději, že tím

udrží démony v patřičné vzdálenosti. Během dnešního dne ani večera se jich nedočkáme, pokud se mlha nezvedne. Země je navíc pokrytá kroupami, a pěkně hustě."

„V tom případě bychom měli pokračovat ve vyprávění," poznamenal stařec a dodal: „Zbývá ještě nějaký čaj?"

„Zajisté," ubezpečil ho mladý mnich. „Naplním ti misku, ale musíš ho vypít hned, protože rychle stydne. Tady ho máš a já mezitím ještě přiložím." Stanul před starcem, do napřažených rukou mu vložil misku s čajem a do praskajícího ohně přihodil další větve. „Jdu ještě nasbírat nějaké ne příliš mokré dřevo," vysvětlil a vkročil do husté mlhy. Vrátil se brzy a vlekl větve a větvičky, které rozložil kolem dokola ohně s tím, že účinkem žáru se vlhkost ze dřeva rychle vypaří a ono vyschne. „Tak, ctihodný, jsem připraven naslouchat, až ty budeš připraven začít vyprávět," ohlásil, přisedaje si ke starci.

Ten nějakou chvíli setrval v mlčení a zřejmě se v duchu znovu vracel do oněch dávno minulých dní. „Je to tak divné," pronesl nakonec, „sedět tu jako nejchudší z chudých, který vyniká ubohostí i mezi chudáky, a přitom vzpomínat na divy, jichž jsem byl svědkem. Hodně jsem toho zažil a viděl, hodně mi toho bylo slíbeno. Strážce nebeských krajin je už téměř připraven mě do nich uvést. Jednu věc jsem se však skutečně NAUČIL, a uděláš dobře, když si ji pro další roky života vštípíš i ty - a sice, že TENTO život je životem jenom stínovým. Pokud však v tomto životě vykonáme určené úkoly, přestoupíme posléze do života SKUTEČNÉHO. Vím to, protože jsem to viděl. Pokračujme však nyní v tom, co ti mám sdělit. Kde jsme to přestali?"

Zaváhal a na okamžik se odmlčel, čehož mladý muž využil, aby na oheň přiložil další dříví. Pak se zas poustevník ujal slova: „Ano, napjatá atmosféru v té skalní síni stále rostla a já jsem byl ze všech nejnapjatější. Vždyť jsem k tomu měl také důvod — veškeré riziko bylo na mně. Nakonec, když už se napětí vystupňovalo téměř do krajnosti, pronesl admirál úsečný povel. Nějaký technik čímsi pohnul u mé hlavy a ozvalo se cvaknutí. Okamžitě mi celé tělo zaplavila pekelná bolest, a já jsem měl pocit, že otékám až k prasknutí. Mozkem mi probleskovala ostrá světla a prázdné oční důlky jako by se mi plnily řeřavým uhlím. Pak se dostavil nesnesitelný pocit kroucení následovaný prudkým a bolestivým záškubem, načež jsem ucítil, jak se otáčivým a vířivým pohybem - tak mi to alespoň připadalo - nesu skrz veškerou věčnost, provázen burácením, třaskavými ranami a dalším příšerným hlukem.

Propadal jsem se stále hlouběji a v letu jsem se otáčel a převracel vzhůru nohama. Potom jsem začal mít dojem, jako bych se ocitl v dlouhé a

temné rouře, z nějaké vlněné a přilnavé látky, na jejímž konci prosvěcovala krvavé červená zář. V tu chvíli točení ustalo a já jsem se k ní začal velice pomalu propracovávat. Chvílemi jsem sklouzával zpátky, občas jsem se i zastavil, ale pokaždé se mě znovu chopila nějaká strašlivá, neúprosná síla, a ta mě tlačila dál - bolestně, váhavě, leč přesto stále kupředu. Konečně jsem dospěl až k pokraji téhle krvavě rudé záře, za níž už nešlo postoupit. Jakási kůže či blána či cosi podobného mi zabraňovalo proniknout dál. Opakovaně jsem však byl proti té překážce strkán a znovu a znovu byl odrážen -a nemohl dál. Stále víc se mě zmocňovala bolest a hrůza. Prudká vlna bolesti a strašný tlak zezadu mě znovu a znovu vrhaly proti té bariéře. Vtom se ozval srdceryvný výkřik a já jsem byl mrštěn příšernou rychlosti skrze tu překážku, která se konečně roztříštila.

Vysokou rychlostí jsem se pohyboval vpřed, až se mé vědomí zatemnilo a účinkem tohoto strašného otřesu jako by úplně pohaslo. Dostavil se pocit, že padám a padám a v mozku se mi rozlehl hlas: »Vstaň! Vstaň!" Opakovaně se mě zmocňovaly záchvaty nevolnosti. Ten mocný hlas mě přesto však vybízel dál: »Vstaň! Vstaň!« Nakonec z čirého zoufalství jsem se přiměl otevřít oči a zvednout se na nohy. I když to tak ve skutečnosti vlastně nebylo. Žádné tělo jsem přece NEMĚL. Byl jsem odhmotněným duchem a měl jsem volnost se toulat kdekoliv po tomto světě. Po tomto? Byl to opravdu tento svět? Rozhlédl jsem se kolem sebe a užasl nad neobvyklostí scény, kterou jsem spatřil. Barvy byly úplně popletené. Tráva byla červená a skály žluté. Obloha měla nazelenalý odstín a svítila na ní dvě slunce! Jedno modrobíle a druhé oranžově. A co teprve ty stíny! Popsat stíny vrhané těmito dvěma slunci je prostě nemožné. A co bylo ještě horší, hvězdy tam na obloze zářily za plného dne. A byly to hvězdy všech možných barev: červené, modré, zelené, jantarové a dokonce i bílé. A nebyly ani roztroušené ponebí jako jsou hvězdy, na něž jsem byl zvyklý. Tady jimi nebe bylo poseto, jako je zem pokrytá kamením.

Z dálky ke mně doléhaly — zvuky, hluk. Ani kdybych svou představivost dohnal do krajnosti, nemohl bych to nazvat hudbou, a přesto jsem vůbec nepochyboval, že se o hudbu jedná. Ozval se znovu ten hlas, chladný a neúprosný: »POHYBUJ SE, VYBER SI, kam se chceš vydat!« A tak jsem se rozhodl vznést se a podívat se, odkud ty zvuky přicházejí — rázem jsem se tam ocitl. Na malé rovince, porostlé červeným trávníkem a lemované purpurovými a oranžovými stromy, tančil hlouček mladých lidí. Někteří byli oděni do obleků pozoruhodných barev, zatímco jiní na sobě neměli vůbec nic, a přesto nevzbuzovali žádné pohoršení. Kousek opodál posedávala další skupinka a hrála na nástroje, jejichž popis se naprosto vymyká mým schopnostem. Tóny, které se z nich linuly, mi připadaly

úplně falešné a ani rytmus mi neříkal nic. »Jdi mezi ně!« nařídil hlas.

Najednou jsem si uvědomil, že se nad nimi vznáším, a tak jsem soustředil vůli na blízký prázdný travnatý palouček a představil si sám sebe na něm. Tráva na dotek hřála, až jsem měl starost, abych si nespálil nohy, dokud jsem si neuvědomil, že vlastně žádné nemám a jsem jenom odhmotněným duchem. Tento můj nový stav se ostatně vzápětí projevil velice zjevně: nahá mladá dívka, honící žertem okázale oděného mladíka, proběhla přímo skrze mě, aniž by kdo z nás cokoliv ucítil. Ta mladá žena chytila svého muže a v objetí si ho odváděla za fialové stromy, stranou od místa, kde se rozléhalo tolik radostného pokřiku a smíchu. Ti, kdo hráli na ony hudební nástroje, pokračovali ve svém neuvěřitelném »koncertu« a všichni se tvářili nadmíru spokojeně.

Vznesl jsem se do vzduchu jakoby dočista nechtěně. Byl jsem směrován úplně jako papírový drak řízený chlapcem držícím ho na provázku. Tak jsem se zvedal výš a výš, až jsem v dálce rozeznal lesk vodní hladiny - ačkoliv, tyla to skutečné voda? Měla světlounce levandulovou barvu, která na hřbetu vlnek zářila zlatistými záblesky. Dospěl jsem k závěru, že právě vykonaný pokus mě zabil a že jsem se ocitl v předpeklí, v Zemi zapomenutých lidí. Žádný svět přece nemohl mít takové barvy a vypadat tolik podivně, »Omyl!«, utrousil ten neúprosný hlas v mojí hlavě. »Ten pokus úspěšný byl. Od této chvíle se ti dostane vysvětlení všeho, co uvidíš, aby ti dění bylo srozumitelnější. Je ZÁSADNÍ, abys pochopil všechno, co se ti ukazuje. Dávej bedlivý pozor!« Dávat bedlivý pozor? Copak to vůbec lze nedávat ho? - ptal jsem se sám sebe smutně.

Stoupal jsem výš a výš. Z dálky ke mně přicházely záblesky záře žhnoucí na obloze. Ve vzduchu se rýsovaly divoké a hrozivé tvary jako démoni u pekelných bran. Matně jsem rozeznal světelné body, jak klesají, znovu se zvedají, a jako sluneční paprsky vystřelují od jednoho z těchto obrysů k druhému. A všude kolem se rozprostíraly široké silnice rozbíhající se od těchto tvarů do všech stran, jako okvětní plátky směřují z květu do všech směrů. Vše, co jsem viděl, mi zůstávalo naprostou záhadou. Nedokázal jsem se dobrat podstaty těchto jevů a nezbývalo mi, než se jen užasle vznášet.

Z ničeho nic jsem ucítil, že jsem se opět dal prudce do pohybu a s rostoucí rychlostí. Potom jsem začal z té výšky opět postupně klesat, a to úplni nedobrovolně až k bodu, odkud jsem rozeznal jednotlivé domy, roztroušené podél cest, rozbíhajících se od středu. Každý ten dům mi připadal přinejmenším tak velký jako mají ti nejvyšší lhaští šlechtici a ke každému patřily i rozlehlé pozemky. Na polích se hřmotně pohybovala podivná kovová zařízení a vykonávala práce, které je schopen popsat jen

rolník. Až pak, když jsem byl stažen až do nížiny, objevil jsem velice rozlehlou oblast, víceméně celou mělce zalitou vodou, v níž bylo rozmístěno cosi jako děrované lavičky. Spočívaly na nich překrásné rostliny, jejichž kořeny se plazily ve vodě. Nádhera a velikost těchto rostlin zcela přesahovala ty, jež rostly na souši. A já jsem na ty zázraky jenom zíral a žasl.

Znovu jsem byl vynesen do výšky, odkud jsem dohlédl hodně daleko, Obrysy budov, které mě vyvedly z míry, když jsem je v dálce zahlédl, se nyní ocitly mnohem blíž ke mně, a má omráčená mysl nebyla schopna pořádně vnímat vše, co jsem viděl. Bylo to příliš velkolepé a tak naprosto neuvěřitelné. Jsem jen ubohý tibetský domorodec, pouhý skromný kněz který se nikdy nedostal dál než jednou na krátkou návštěvu Kalimpongu. A teď se tu najednou před mýma vyjevenýma očima - cožpak jsem nějaké opravdu MĚL? - rozkládalo veliké město - bájné velkoměsto. Nesmírně veliké a štíhlé věže se tyčily do výšky nějakých šesti kilometrů. Každá ta věž byla obklopena spirálovitou terasou, z níž vedly do všech stran tenké a ničím nepodpírané silnice, vzájemně se propojující do pavučiny složitější než jaké tkají pavouci. Na těchto silnicích vládl rušný a rychlý dopravní provoz. Nahoře i dole se kmitali mechaničtí ptáci naložení lidmi, přičemž se každý každému dokázal vyhnout s takovou zručností, že mě to naplňovalo nejvyšším obdivem. Rychlý mechanický pták se řítil přímo na mě. Vpředu jsem zahlédl muže, jak na mne hledí, aniž mě ale vidí. Celé tělo se mi schoulilo do sebe a ztuhlo hrůzou při pomyšlení na nastávající srážku. Ten pozoruhodný výtvor mnou ale proletěl, a řítil se dál, aniž bych cokoliv ucítil, Co jsem to vlastně byl? Ano, rozpomněl jsem se, že teď už jsem jenom odhmotněným duchem, ale přál jsem si, aby to někdo vysvětlil mému mozku - vždyť jsem dál prožíval veškerá citová hnutí, především strach tak, jak je zakouší normální celistvé tělo.

Prodléval jsem mezi těmito štíhlými věžemi a houpavě se vznášel nad vozovkami. Pak jsem objevil nové divy. Některá vysoká patra obsahovala úchvatné závěsné zahrady, neuvěřitelně kouzelná místa pro zdejší zjevně vznešené obyvatelstvo. Ale i tady byly všechny barvy zpřeházeny. I lidé byli poněkud nenormální. Někteří měli podobu tělnatých obrů, jiní zas byli trpasličího vzrůstu. Někteří rozhodně nevyhlíželi lidsky, zatímco jiní ano. Určití rozhodně představovali podivnou směsici člověka a ptáka, kdy tělo se velice podobalo lidskému, zatímco hlava se vyznačovala rysy jednoznačně ptačími. Někteří byli bílí, jiní černí, další pak červení nebo i zelení. Vyskytovaly se tu veškeré barvy, ale nebyly to jen odstíny nebo zabarvení, nýbrž základní barvy. Někteří měli čtyři prsty a palec na každé ruce, zatímco jiní měli prstů devět a dva palce na každé ruce. A jeden druh

měl prsty jen i, zato měl ale rohy čnějící ze skrání a — ocas! Tohle už bylo přespříliš a povolily mi nervy. Zacílil jsem svou vůli vzhůru — a rychle pryč.

Z nově dosažené výšky jsem viděl, že město zjevně pokrývá nezměrnou plochu. Rozprostíralo se do všech stran, kam jsem dohlédl, jen v jednom vzdáleném místě byl otevřený prostor bez vysokých budov. Vládl tam rušný letecký provoz. Lesklé body — jak mi na dálku ty létací stroje připadaly -brázdily vzduch vodorovným letem při rychlosti, kterou zrak ani nestačil sledovat. Zjistil jsem, že jsem unášen právě k té oblasti. Když jsem se k ní přiblížil, všiml jsem si, že celý její povrch vypadá jako skleněný, a stály na něm podivné kovové stroje. Některé byly kulaté a podle směru letu se zdálo, že cestují až za hranice této planety. Jiné se zase podobaly dvěma kovovým miskám obráceným proti sobě a slepeným za okraje, a ty se rovněž zdály k takovým letům způsobilé. Další pro změnu vypadaly jako vržený oštěp, a já si všiml, že když se vznesou a dosáhnou určité výšky, letí dál dorovná a směřují na nějaké místo zde na tomto povrchu. Všechno tu bylo v úžasném pohybu, a já jsem sotva dokázal uvěřit, že všichni ti lidé se vejdou do jednoho města. Tady jsou určitě shromážděni všichni obyvatelé této planety, pomyslel jsem si v duchu. A kde vlastně to jsem? Cítil jsem, jak se mě zmocňuje panika.

Hlas mi odpověděl: »Musíš si uvědomit, že Země je malinká, že je jako jedno z těch nejmenších zrníček písku na břehu Šťastné řeky. Ostatně světy tohoto vesmíru, do něhož Země náleží, jsou natolik početné a odlišné, jako je písek, kameny i skály, jež břehy Šťastné řeky lemují. A to je stále jen jediný vesmír. Vesmírů ovšem existuje nesčetné množství, podobně jako existuje nesčetné množství stébel trávy. Pozemský čas je ve vědomí času kosmického jen pouhým zábleskem. Pozemské vzdálenosti jsou bezvýznamné. Jsou malicherné a nicotné oproti astronomickým dálavám vesmíru. Nyní se nalézáš ve světě vesmíru velice odlišného, a od Země natolik vzdáleného, že sám cítíš, jak by to přesáhlo možnosti tvého chápání. Nadejde ale čas, kdy i ti nejvýznamnější vědci tvojí planety budou nuceni připustit, že existují i jiné obydlené světy, a že Země. zdaleka není, jak se doposud domnívají, středem vesmíru. Právě se nacházíš na hlavní planetě světa, který jich čítá přes tisíc Všechny jsou obydleny a každá z nich je vázána oddaností Pánu planety, na níž jsi nyní. Každá tato planeta má vlastní nezávislou samosprávu, ačkoli všechny provozují společný způsob vlády, a sice takové, která si klade za cíl odstranit alespoň ty nejhorší křivdy, v nichž lidské bytosti žijí. Je to politika zasvěcená vylepšování podmínek všeho, co v sobě obsahuje život.

Každou tu planetu obývá jiný druh lidí. Jak jsi viděl, jedni jsou drobní,

druzí zas rozměrní. Někteří, posuzováni tvým měřítkem, vypadají groteskně či jako výplod fantazie, jiní zas naopak nádherně, dalo by se říci andělsky. Člověk by se však nikdy neměl nechat zmást vnějším vzhledem, neboť úmysly všech jsou dobré. Bylo by bezúčelné a pro tvou inteligenci zbytečnou zátěží, pokoušet se ti sdělovat nějaká jména. Ve tvém jazyce by beztak neměla žádný význam, nevedlo by tě to k pochopení, a naopak by tě to zbytečně pletlo. Jak už jsem řekl, tito lidé vyznávají oddanost velkému Pánu planety, na níž se právě nacházíš. Je z těch, kdo nemají žádné územní cíle jakékoliv povahy a jejichž hlavní zájem tkví v zachování míru, aby každičký člověk bez ohledu na tvar, velikost nebo barvu mohl prožít svůj vyhrazený čas tak, že ho zasvětí dobru namísto ničení, které přichází ke slovu všude tam, kde je člověk nucen se bránit. Není tu žádná početná armáda a žádné soupeřící hordy. Jsou tady vědci, obchodníci a pochopitelně kněží, jakož i badatelé — tedy ti, kdo cestují po vzdálených světech s cílem rozšiřovat počet těch, kteří se připojí k tomuto mocnému společenství

Nikdo však k tomu není pobízen. Ti, kdo se k této federaci připojí, činí tak na vlastní žádost a jedině po zničení vlastních zbraní.

Planeta, na níž se nacházíš, tvoří střed tohoto vesmíru. Je rovněž centrem kultury a vědění, nad nějž většího není. Byl objeven a vyvinut zvláštní způsob pohybu prostorem. I v tomto případě pokoušet se o vysvětlení těchto principů by znamenalo přetížit mozky i těch největších vědeckých kapacit Země. Nedorostli dosud do stádia uvažování v koncepcích čtvrtého a pátého rozměru, a dokud se jím nepodaří oprostit mysl od veškerých předsudků, které je už tak dlouho drží v zajetí, podobná rozprava by jim připadala nesmyslná.

Teď vidíš centrální planetu tohoto konkrétního vesmíru, jak vypadá dnes. Chceme, aby ses po ní porozhlédl a uvědomil si velkolepost její civilizace, natolik pokročilé a skvostné, že bys to možná neuměl ani pochopit. Barvy, které tu vidíš, se liší od těch, na jaké jsi zvyklý na Zemi, ale ta vskutku není lidným středem civilizace. Barvy jsou ostatně na každé planetě jiné a závisí od okolností a potřeb každé z nich. Ty si tuhle planetu teď prohlédneš a můj hlas tě přitom bude provázet. Až to učiníš a uvědomíš si její vznešenost, podstoupíš cestu do minulosti. Tehdy spatříš, jak se planety rodí, jak dochází k jejich objevování a jak se snažíme pomáhat těm, kdo si chtějí sami pomoci. Vždycky si ale pamatuj, že my, kteří přicházíme z vesmíru, nejsme dokonalí, protože pokud je někdo kdekoliv ve vesmíru, v hmotném stavu bytí, Pro toho žádná dokonalost neexistuje. My o tuto dokonalost ale usilujeme a děláme pro ni vše, co můžeme. Někteří mimozemšťané, já budeš jistě souhlasit, se v minulosti zachovali velice

dobře, ale byli tu i jiní, kdož se k naší lítosti zachovali nesmírně zle. My však po tvé planetě Zemi netoužíme, jde nám především o to, abyste ji rozvíjeli a dobře na ní žili, ale současně jsme nuceni dohlížet, aby pozemšťané svojí činností nezamořili vesmír a neohrozili tím obyvatele ostatních planet. Teď se však ještě porozhlédni po této hlavní planetě.«"

„Zamyslel jsem se nad touto otázkou planet," pokračoval dál starý poustevník. „Do hloubky jsem zvažoval pravý smysl všeho, co mi bylo řečeno, neboť mi připadalo, že všechny ty řeči o bratrské lásce jsou pouhý klam. Můj vlastní případ byl zrovna z těch, které jsou důkazem toho, jaký je to všechno podvod. Jsem tady já, dle vlastního hodnocení ubohý nevědomý domorodec z velice chudé, suchopárné a zaostalé země, a dočista proti své vůli jsem byl polapen, podroben operaci, a chápu-li dobře svůj stav, ještě i násilím vyhozen z vlastního těla. A teď se nalézám - kde vůbec? Řeči o velkém dobrodiní pro lidstvo se mi v tomto světle jevily poněkud scestné.

Onen hlas vpadl do mých ztrápených úvah a pravil: »Mnichu, naše přístroje nám tvoje myšlenky sdělují, a nejsou to myšlenky správné. Je-li tu něco scestného, pak jsou to právě ony. Zahradníci jsme my a zahradníkovým úkolem je olamovat suché větve a vytrhávat nežádoucí plevel. Ale vyskytne-li se výhonek kvalitnější, je zahradník občas nucen ho z mateřské rostliny odejmout a naroubovat někam jinam, aby se mohl vyvinout do nové odrůdy či dokonce vývojově předčit vlastní odrůdu. Domníváš se, že s tebou zacházíme tvrdě. My naopak máme za to, že se ti dostalo jedinečné výsady, která je vyhrazena jen několika málo jedincům odrůdy této planety, tedy čest naprosto ojedinělá.« Hlas na okamžik zaváhal, ale pak pokračoval: »Naše dějiny sahají zpět do doby před miliardami let pozemského času, miliardami a miliardami. Předpokládejme, že celková doba života tvojí planety, které říkáte Země, může být znázorněna výškou Potaly. V tom případě délka výskytu člověka na Zemi může být přirovnána k tloušťce jednoho nátěru na stropě jedné místnosti. Z toho vidíš, že člověk je na planetě Zemi takovým nováčkem, že nemá právo ani se odvážit naši činnost posuzovat.

Časem i sami vaši vědci dospějí k tomu, že zákony matematické pravděpodobnosti, které objevili, jasně ukazují, že existence mimozemšťanů je očividná. Výzkumy rovněž potvrdí, že pro skutečný důkaz o jejich existenci je nutné obrátit pohled až za hranice jejich vesmíru k vesmírům ležícím za obzorem tohoto světa. Nyní však nemáme čas ani prostor rozvíjet úvahy tohoto druhu. Přijmi ujištění, že konáš dobré dílo a že my sami to víme nejlépe. Chtěl bys vědět, kde jsi, a tak ti povím, že tvůj odhmotněný duch, oddělený od tvého těla jen dočasně, podniká cestu za

hranice vašeho vesmíru a dostal se až přímo do středu vesmíru jiného — do hlavního města hlavní Planety. Chystáme se ti toho ukázat spoustu a tato tvá pouť - a s ní i tvé zážitky - jsou teprve na samém začátku. Vez ale, že to, co právě vidíš, je tento svět, jak vypadá nyní, tedy jeho vzhled současný, neboť v duchovním rozměru čas a prostor nehrají žádnou roli.

Teď bychom byli rádi, kdyby ses po něm rozhlédl a blíže se s ním obeznámil, abys později snáze uvěřil vlastním smyslům, až přejdeme k věcem mnohem důležitějším. Brzy tě totiž přeneseme do minulosti zprostředkované akašickým záznamem, kde budeš přihlížet zrození své vlastní planety Země.“ Pak se hlas odmlčel," dodal starý poustevník a na chviličku ztichl: i on usrkávaje čaj už mezitím dávno vystydlý. Zamyšleně odložil misku stranou, narovnal si roucho a sepjal ruce. Mladý mnich vstal, přiložil na oheň a přitáhl starci přikrývku těsněji kolem ramen.

„Takže," ujal se starý poustevník opět slova, „už jsem ti říkal, že se mě mocnila panika a byla to opravdu panika jaksepatří. A pak, jak jsem se tam tak houpal nad nekonečným prostorem, zjistil jsem, že klesám a procházím různými úrovněmi nebo i mosty mezi ohromnými věžemi. Tak jsem se snášel, až jsem se ocitl v překrásném parku, zřízeném na jedné terase, či aspoň tak mi to připadalo. I tam rostla červená tráva, a vtom jsem najednou ke svému úžasu na jedné straně spatřil i trávu zelenou! Uprostřed rudého trávníku se rozkládal rybník modré vody a v trávníku barvy zelené se skvěl rybníček s vodou tmavozelenou. Kolem obou vodních ploch se shromažďovalo neuvěřitelné množství lidí. V této fázi jsem už začínal rozlišovat, kdo z nich je místní a kdo naopak pochází z jiné planety. Z chování a vzezření těch, kdo pocházeli odtamtud, vyzařovalo cosi ušlechtilého. Vypadali, jako by náleželi k vyšší rase, a byli si toho plně vědomi.

Kolem té vody se vyskytovali i tvorové na první pohled obdaření značnou samčí mužností a na druhou stranu i jiné bytosti zjevu vyhraněně samičího. Třetí skupina vykazovala rysy oboupohlavní. Zaujala mě skutečnost, že veškeré tyto bytosti byly úplně nahé a jedině ženy měly cosi ve vlasech. Nepodařilo se mi určit, co to je, ale zdálo se, že se jedná o nějaký druh kovové ozdoby. Úsilím vůle jsem se od toho místa odpoutal, protože některé hrátky, jež tam ti naháči provozovali, byly v rozporu s mým vkusem, jak mi tyl vštípen životem stráveným od nejranějšího dětství v lámaserii, a tudíž v prostředí vyloženě mužském. Chápal jsem jenom mlhavě smysl některých gest, jimž se ty ženy oddávaly. Zapojil jsem tedy svou vůli a zamířil vzhůru a pryč.

Rychle jsem proletěl zbývající částí města a dostal se na jeho okraj, kde byla lidská obydlí rozptýlena řídce. Veškerá zdejší pole a sady byly

nádherně obdělané, a řada rozlehlých velkostatků se zabývala, jak jsem pozoroval, pěstováním rostlin v živných roztocích. To však asi není příliš zajímavé pro ty, kdo nestudují agronomii.

Vznesl jsem se ještě výš a pátral po nějakém cíli, k němuž bych se mohl vydat, až jsem uviděl nádherné moře šafránové barvy. Pobřeží lemovala ohromná skaliska - převážně žlutá a fialová, ale i jiných barev a odstínů, avšak moře samo bylo žlutočervené. Tomu jsem nerozuměl. Předtím totiž voda měla zbarvení jiné. Když jsem pohlédl vzhůru, zjistil jsem proč. Jedno slunce totiž už zapadlo a další právě vycházelo, což dohromady činilo slunce tři! Postupný východ třetího a západ prvního způsobovaly proměnu krev. Dokonce i vzduch jako by získal odlišné zbarvení. Můj užaslý zrak spočinul na trávě měnící barvu z červené do fialové a z ní opět do žluté, načež začalo měnit barvu i moře samo. To mi připomnělo způsob, jakým se zvečera, když slunce klesá za tyčící se vrcholky Himaláje, také poněkud mění barvy. Jasné světlo dne v údolích přechází do purpurového šera, a dokonce i sníh na špičkách hor ztrácí zářivou bělost a barví se do modra nebo i do barvy karmínové. A tak jak jsem tu scénu pozoroval, nebylo mi zatěžko ji pochopit. Prostě jsem dospěl k závěru, že barvy na této planetě se bez ustání mění.

Nechtěl jsem se vydat přes vodu, vždyť doposud jsem jí v životě nikdy neviděl tolik. Měl jsem z ní instinktivní hrůzu, a bál se, že by mi mohla přivodit nějaké neštěstí, třeba že bych do ní mohl spadnout. Proto jsem myšlenky nasměroval zpátky k pevnině, do vnitrozemí. Nad ní můj odhmotněný duch kroužil sem a tam a v délce několika mil jsem pak proletěl nad skalnatým pobřežím a malými zemědělskými usedlostmi. Nato jsem ke své náramné radosti zjistil, že se pohybuji nad terénem, jehož ráz mi byl poněkud povědomý. Připomínal mi totiž vřesoviště. Střemhlav jsem se snesl níže, a začal si prohlížet ty drobné keříky, choulící se k sobě na pláni tohoto světa. Nyní v pozměněném slunečním světle působily dojmem drobných fialových květin s hnědými stonky podobnými vřesu. O kus dál se rozprostíralo návrší porostlé něčím, co v tomto světle vypadalo jako kručinka žluté barvy, ale tahle rostlina neměla trny.

Vznesl jsem se o několik set metrů výš a zvolna se nechal unášet k místu, které mi připadalo nejkrásnější ze všeho, co jsem až doposud na této pozoruhodné planetě spatřil. Zdejším obyvatelům tato oblast určitě připadala velice nehostinná. Nebyla tu ani stopa po obydlích nebo silnicích, V příjemně zalesněném údolíčku jsem objevil malé jezírko napájené nevelkým potůčkem spadajícím přes vysoký útes. Nějakou chvíli jsem tam otálel a pozoroval hru pohybujících se stínů a světel pestrobarevných nádechů, prostupujících větvovím nad mojí hlavou. Ale byla tu jakási stálá

a všudypřítomná naléhavost pobízející mě, abych pokračoval dál. Měl jsem pocit, jako bych tady nebyl pro vlastní potěšení, zábavu nebo rozptýleni, ale proto, aby mým prostřednictvím mohli vidět i ostatní. Znovu jsem byl zdvižen do výšky, vržen vzduchem dopředu a prudce tažen dál a dál. Pode mnou rozmazaně uplývala zem, potom se mihla široká řeka, opět výběžek pevniny a znovu moře. Proti své vůli jsem byl nad moře vynesen, a letěl jsem tak dlouho, až jsem dospěl k jiné pevnině, do jiné země. Zdejší města byla menší, přesto však stále nadmíru rozlehlá. Tím jak jsem si už zvykl na určitou velikost, mi připadala malá, avšak mnohonásobně větší než jakékoliv město, které by se mohlo podle mých představ vyskytovat na planetě Zemi, z níž jsem se vzdálil.

Můj let se najednou prudce zastavil a já jsem se snášel strmou spirálou dolů. A pak jsem pod sebou spatřil to nejnádhernější panství, jaké si lze představit. Vypadalo jako prastarý zámek obklopený hlubokým lesem. Bylo naprosto nedotčené. Obdivně jsem žasl nad jeho hláskami a cimbuřími, které bezpochyby do této civilizace nepatřily. Jak jsem o tom tak uvažoval, do myšlenek se mi vložil hlas: »Toto je domov Pána. Je to skutečně pamětihodné místo — nejstarší stavba na této prastaré planetě. Je to svatyně, k níž všichni mírumilovní lidé přicházejí, aby postáli před jejími hradbami a vyjádřili díkůvzdání za mír. Mír, který je dán všem, kdo žijí obklopeni světlem této říše. Je to světlo, které tma nikdy nepohltí, neboť tu svítí pět sluncí, a tma tudíž neexistuje. Naše látková výměna probíhá jinak než u lidí na tvojí planetě. Nepotřebujeme temné noční hodiny k osvěžení spánkem. Jsme utvářeni odlišným způsobem."

8. KAPITOLA

Starý poustevník se pod tenkou přikrývkou neklidně zatetelil. „Vrátím se do jeskyně," vysvětlil, „dávno jsem odvykl pobývat tak dlouho pod širým nebem."

Mladý mnich, pohroužený do tohoto úžasného příběhu o minulosti, se s trhnutím probral zpět do přítomnosti. „Jé," zvolal, „mraky se zvedají! Brzy zas bude vidět." Opatrně vzal starce za ruku a vedl ho z dosahu ohně do jeskyně, z níž se už mezitím vytratila mlha. „Dojdu pro čerstvou vodu a dříví," poznamenal mladík. „Až se vrátím, dáme si trochu čaje, ale může se stát, že mi to potrvá déle než obvykle. Musím totiž chodit dál a dál, abych nějaké dřevo našel. To, které bylo poblíž, jsme už všechno spálili," podotkl zasmušile. Vyšel z jeskyně, přiložil na oheň zbývající dřevo, popadl nádobu na vodu a pustil se pěšinou dolů.

Mraky se kvapem zvedaly. Vál čerstvý vítr a před očima mladého mnicha oblaka vystoupila do výšky, až se znovu ukázal horský průsmyk. Dosud však nerozeznával ty malé body představující kupce, ani nedokázal rozlišit kouř ohně od protrhávajících se oblaků. Obchodníci stále ještě odpočívají usoudil, využívají nucené přestávky a ztracený čas si vynahrazují spánkem. Nikdo se nemohl odvážit překračovat horské průsmyky za bouře, protože nebezpečí bylo příliš veliké. Stačil jediný chybný krok — a člověk či zvíře letěli stovky a stovky metrů a roztříštili se o skalní útesy dole. Mladík si vzpomněl na poměrně nedávné neštěstí, které se přihodilo během jeho návštěvy malé lámaserie stojící na úpatí útesu. Mraky onehdy visely tak nízko, že se téměř dotýkaly její střechy. Náhle se ozval rachot padajícího kamení a chraplavý výkřik. Následovalo zaječení a tlumené žuchnuti, jako když na zem dopadne pytel mokrého ječmene. Vzhlédl a uviděl lidská střeva zachycená na skále o nějakých pět metrů výš a stále ještě připojená k člověku ležícímu a umírajícímu opodál. Další nebohý kupec či poutník, který cestoval ve chvíli, kdy neměl, pomyslel si mladý mnich.

Jezero bylo stále ještě zahalené mlhou a vrcholky stromů měly stříbřité obrysy a strašidelně se tyčily, jak mladík kolem nich procházel. Ach! — velkolepý nález - bouře odlomila od kmene jednoho stromu celou větev. Pohledem pátral v řídnoucím mlžném oparu a usoudil, že strom byl za bouřky zasažen bleskem. Všude kolem se totiž povalovaly větvičky a kmen tyl doširoka rozštípnut. A ještě tak blízko jeskyně... liboval si v duchu. Zvesela popadl největší větev, kterou mohl zvládnout, a pomalounku ji vlekl nahoru k ústí jeskyně. Tuto cestu zopakoval ještě několikrát za sebou,

dokud nebyl tak vyčerpaný, že už nemohl dál. Unaveně nabral do nádoby radu a vydal se nazpátek. Sotvaže vodu postavil na oheň, vešel a oslovil poustevníka: „Celý strom, ctihodný! Postavil jsem na čaj, a až si ho vypijeme, a pojíme campu, nanosím ještě víc dříví, jinak dorazí kupci a spálí ho." Starý poustevník však zarmouceně odpověděl: „Žádná campa už nebude. Chtěl jsem ti pomoci, ale jak nevidím, tak jsem upadl a rozsypal všechen ječmen. Smíchal se s pískem na podlaze." Mladý mnich leknutím zalapal po dechu, vyskočil na nohy a vrhl se k místu, kde nechal ječmen. Padl na všechny čtyři a lezl kolem okraje ploché skály. Hlína, písek a ječmen se neoddělitelně promíchaly. Zachránit se nedalo opravdu nic. Byla to katastrofa. Pomalu vstal a vykročil k poustevníkovi. Náhle si na něco vzpomněl a rozběhl se zpátky. Čajová cihla - zachránila se alespoň ta? Na vzdálenější straně spatřil pár roztroušených úlomků. Stařec do cihly vrazil, překotil ji našlapal do země, až na těchto pár kousků.

Mladík přistoupil smutně ke starci. „Nemáme žádné jídlo, ctihodný, a čaje nám zbývá už jenom na jedno napití. Musíme jenom doufat, že tupci dorazí ještě dnes, jinak budeme o hladu."

„O hladu?" opáčil stařec. „Často bývám bez jídla i celý týden nebo ještě déle. Pořád ještě můžeme pít horkou vodu. Ten, kdo víc než šedesát let měl k pití jen studenou vodu, tomu připadá horká voda jako přepych." Na pár vteřin se odmlčel a potom dodal: „Uč se snášet hlad už od nynějška. Cvič si pevnou vůli už teď. Stále se uč zaujímat KLADNY postoj hned TEĎ, vždyť během života tě hlad ani utrpení neminou. Naopak, budou ti stálými průvodci. Řada lidí ti ublíží a mnozí se pokusí strhnout tě na svoji úroveň. A jenom tehdy, pokud si dokážeš zachovat kladnou mysl - za všech okolností kladnou — přežiješ, a podaří se ti přestát všechny zkoušky a strasti, které tě nevyhnutelně čekají. Uč se už teď! Čas k procvičování toho, co se naučíš už teď, budeš mít vždycky. Dokud si zachováš víru a kladné myšlení, dokážeš vydržet všechno a vítězně vyjít i z těch nejhorších náporů protivenství."

O mladého mnicha se málem pokusily mdloby z úzkosti. Pořád ty narážky na budoucí pohromy. Stále ty předpovědi nadcházejících nebezpečí. Všechna ta varování a nabádání. Cožpak ho v životě, který má před sebou, nepotká vůbec nic šťastného a příjemného? Potom si ale připomněl Učení: Tento svět je světem přeludů. Celý vezdejší život je pouhý klam. Sem mocné nadvědomí vysílá svoje loutky — pro získání vědění a překonání zdánlivých překážek. A čím je materiál kvalitnější, tím tvrdším zkouškám je vystavován, a pouze ten nehodnotný v nich selhává. Toto je svět iluzí, kde člověk sám není víc nežli stín, jen myšlenkové prodloužení mocného nadvědomí, jež sídlí jinde. Ale i tak — přemýšlel

sklíčeně, nemohly ty předpovědi být alespoň trochu veselejší? Říká se ale, že nikomu není určeno podstoupit víc, než kolik vydrží, a člověk sám si volí úkoly, na jejichž splnění bude pracovat, i zkoušky, jaké bude muset podstoupit. To jsem ale musel být blázen, řekl si v duchu, když jsem si stanovil TAKOVÉ množství strážní...

Starý poustevník se optal: „Mají ty větve, co jsi přinesl, čerstvou kůru?"

„Ano, ctihodný. Ten strom byl zasažen bleskem. Ještě včera byl netknutý," odvětil mladík.

„Tak je oloupej, odděl bílý vnitřek od vnější tmavé vrstvy, tu vyhoď a vydlabanou bílou vlákninu přidej do vroucí vody. Poskytne nám velice výživný pokrm, i když nechutná zrovna nejlíp. Zbývá nám ještě nějaká sůl, borax či cukr? "

„Ne, pane, nemáme už nic kromě této jediné dávky čaje."

„Tak klidně přihoď do nádoby i ten. Neboj se, hladovět nebudeme. Tři-čtyři dny bez jídla ti nanejvýš posílí jasnost uvažování. A kdyby šlo opravdu do tuhého, snadno zajdeš pro jídlo do nejbližší poustevny."

Zasmušile se mladý mnich ujal úkolu odloupat od sebe vrstvy stromové kůry. Vnější tmavá kůra — drsná a hrbolatá - napomáhala udržet oheň při životě. Hladká zelenavě bílá vrstva vnitřní, rozmělněná na kousky, se vzápětí ocitla ve vroucí vodě. Sklíčeně mládenec přihodil poslední hrudku čaje a pořádně nadskočil, jak mu přitom vařící voda opařila zápěstí. Čerstvě oloupaným klacíkem pak směs v nádobě zamíchal. Se značnými obavami vytáhl klacíček a ochutnal jeho konec, k němuž přilnulo pár kapek odvaru.

Jeho nejhorší předtuchy se rázem vyplnily. Chutnalo to jako horké nic, jako slaboučký čaj!

Starý poustevník nastavil misku. „Klidně to pozřu. Ostatně, když jsem tu začínal žít, první dny jsem neměl k jídlu vůbec nic. Tehdy tu přímo u vchodu rostly malinké stromečky. Tak jsem je snědl! Nakonec si lidé přece jen všimli, že tu jsem. Od té doby mám většinou stále jídlo do zásoby. Ale pokud se stane, že bez něj zůstanu týden nebo i deset dní, nikdy si nedělám starosti. Pořád mi ještě zůstává voda. Co si člověk může přát víc"

Jak mladý mnich seděl v příšeří jeskyně u nohou ctihodného, a světlo venku pomalu sílilo, měl najednou pocit, že už tady tak sedí celou věčnost a stále se učí a učí. Zjihle si připomněl blikající máslové lampičky Lhasy, které mu náhle připadaly jako dávná minulost. Jak dlouho asi tu ještě bude muset zůstat, ptal se sám sebe v duchu, než stařec dopoví všechno, co mu chce říci? Než umře — a on odstraní jeho tělo... Při tom pomyšlení mu proběhl mráz celým tělem. Jak strašidelné, myslel si, mluvit s někým a pak, třeba jen o hodinu nebo dvě později, z něj vytahovat střeva pro supy a roztloukat jeho kosti na prášek, aby se do posledního úlomku všechno z

člověka vrátilo zemi. Stařec však už byl zase připraven pokračovat. Odkašlal si, protáhl údy a usrkl vody.

„Byl jsem odhmotněným duchem a krouživě se snášel k rozlehlému zámku, v němž sídlil Pán onoho vznešeného světa," rozvyprávěl se opět stařec. „Toužil jsem uzřít, co je to za člověka, jemuž náleží úcta a láska jednoho z nejmocnějších světů, jaké existují. Nemohl jsem se dočkat, až uvidím, co je to za muže a ženu, že dokáží žít celá staletí. Pán a jeho paní. Avšak nemělo se to stát. Škublo to se mnou, jako když malý kluk táhne provázkem draka. Byl jsem odtažen zpátky. »Toto je posvátné území,« poznamenal hlas velice přísně. »Není pro nevědomé domorodce. Uvidíš něco jiného.« A tak jsem místo toho byl nesen odtamtud mnoho kilometrů, a potom otočen a nasměrován jinam.

Obrysy oné planety se pode mnou začaly zmenšovat a města vypadat stejně — každé jako zrníčko písku na břehu řeky. Vznesl jsem se do vzduchu, a potom až za jeho hranice, a letěl bezvzdušným prostorem. Posléze vstoupilo do mého zorného pole něco podivného - tak zvláštní struktura, že jsem nic takového v životě neviděl. Nechápal jsem ani, jaký má účel. Přede mnou ve vzduchoprázdném prostoru, kde bych byl nepřežil, nebýt odhmotněný, se vznášelo kovové město, ale to vznášení umožňoval nějaký záhadný princip, který se naprosto vymykal mým rozumovým schopnostem. Jak jsem se přibližoval, podrobnosti vystupovaly stále víc do popředí, a já jsem si všiml, že město spočívá na kovové základně a shora je přikryté hmotou průzračnější než sklo, a přesto to sklo nebylo. Pod tímto průhledným lesklým příklopem jsem viděl lidi v ulicích města většího než Lhasa.

Některé tamější budovy měly podivné výčnělky a já jsem shledal, že mířím k jedné z těch rozlehlejších. »Tohle je observatoř,“ řekl hlas v mém mozku, »odkud byl pozorován zrod tvého světa. Neděje se to ovšem pomocí optických zařízení, nýbrž prostřednictvím zvláštních paprsků, jejichž podstata je nad tvoje chápání. Za několik málo let lidé na tvojí planetě vynaleznou radiotechniku. Rádio ve své nejvyšší vývojové formě bude však jako mozková kapacita nepatrného červa ve srovnání s mozkovou kapacitou toho nejinteligentnějšího člověka. To, co používáme tady, je ještě mnohem dokonalejší. Prozkoumáváme tu tajemství vesmíru a pozorujeme povrchy vzdálených světů tak, jako se ty nyní díváš na povrch tohoto satelitu. A žádná vzdálenost, jakkoliv obrovská, nám není překážkou. Můžeme nahlížet do chrámů, zábavních podniků i do lidských obydlí.«

Přiblížil jsem se tak blízko, až jsem se začal bát o svoji bezpečnost. Zářící bariéra přede mnou rostla. Lekl jsem se, že do ní narazím, a že mě to

roztrhá, ale pak, než jsem panice propadl docela, jsem si uvědomil, že teď se nalézám ve stavu duchů, pro něž ani ta nejsilnější zeď neznamená víc nežli stín, kterým lze procházet podle libosti. Pozvolna jsem se ponořil, prošel skrze tu sklovitou hmotu a ocitl se na povrchu tohoto světa, který hlas nazýval satelit. Nějakou chvíli jsem byl nesen sem a tam, a přitom se snažil trochu uspořádat myšlenky vířící v mé hlavě. Byl to skutečné šokující zážitek pro nevidomého domorodce ze zaostalé země podřadného světa podstoupit něco takového a zachovat si přitom zdravý rozum.

Jemně jako obláček, vznášející se nad horským úbočím či jako měsíční paprsek, který se neslyšně klade na hladinu jezera, jsem začal být unášen do strany ale už ne tak pomalu, jak jsem se pohyboval dosud. Odbočil jsem tedy a prošel podivnými zdmi z hmoty mi naprosto neznámé. Přestože jsem stále byl duchem, dostavil se lehký odpor hmoty, jak jsem se snažil jí projít. Projevilo se to tím, že jsem celou svou bytostí vnímal chvění a chvíli měl i pocit, jako bych byl uvězněn v nějakém pevně přilnavém bahně. Podivným škubnutím, které v tomto případě jako by otřáslo celou mou bytostí, jsem se vymkl ze zdi, která mě v sobě zadržovala. Když jsem se z ní probojovával, dostavil se silný vjem hlasu, pravící: »Tak se přece jen na druhou stranu dostal! V jednu chvíli jsem si už myslel, že to nedokáže.«

Ocitl jsem se tedy na druhé straně stěny v ohromném krytém prostoru, který byl příliš rozlehlý, než aby se dal považovat za místnost. Byla tam instalována ta nejneuvěřitelnější zařízení a přístroje - dočista nad moje chápání. A přece zdaleka nejpodivnější byli sami obyvatelé tohoto místa. Drobouncí humanoidi se pilně činili kolem věcí, o nichž jsem jen matně tušil, že to jsou nějaké nástroje, zatímco obři přemísťovali z místa na místo těžké náklady a vykonávali namáhavou práci za ty, kdo byli příliš slabí. »Tady,« ozval se hlas v mém mozku, »máme důmyslný systém. Maličcí lidé se zabývají jemnými úpravami a konstruují drobné detaily. Ti obrovití se zase věnují spíše úkonům odpovídajícím jejich velikosti a síle. A teď běž dál!« Neznámá síla se mě znovu chopila, a přede mnou stanula další bariéra. Opět jsem jí prošel, ač byla ještě odolnější nežli ta předešlá.

»Ta stěna,« zamumlal hlas, »je bariéra smrti. Nikdo skrze ni nemůže vstoupit a zase vyjít, dokud sestává z masa a kostí. Je to skutečně tajné místo. Odtud pozorujeme všechny světy a okamžitě odhalíme jakékoliv válečné přípravy. Dávej pozor!« Rozhlédl jsem se okolo sebe. Chvíli mi to, co jsem viděl, nedávalo žádný smysl. Pak se mi podařilo zmatené vnímání opět ustálit a soustředit se. Stěny kolem mne byly rozděleny do obdélníků širokých kolem dvou metrů a vysokých asi tak metr a půl. Každý z nich představoval živý obraz, pod nímž se nacházely podivné symboly. Mám za to, že to bylo nějaké písmo. Nad těmi obrazy jsem užasl. Na jednom z nich

byl vyobrazen svět, jakoby viděný z vesmíru. Byl modrozelený, se zvláštními bílými skvrnami. Bylo prazvláštní uvědomit si, že hledím na svou vlastní planetu - na svět, kde jsem se narodil. Mou pozornost ale v tom okamžiku upoutala proměna obrazu na sousední ploše. Jak jsem se díval, dostavil se nepříjemný pocit pádu, a já jsem pochopil, že hledím na obraz svého světa, jako bych na něj měl padnout.

Mraky se zvedly a spatřil jsem celý obrys Indie a Tibetu. Nikdo mi neřekl, že to tak opravdu je, ale přesto jsem to jaksi intuitivně věděl. Obraz se stále zvětšoval. Spatřil jsem Lhasu a vysokohorské oblasti a hned na to sopečný kráter. »Kvůli tomu tu ale nejsi, aby sis prohlížel tohle« ozval se hlas. »Dívej se jinam!« Rozhlédl jsem se tedy kolem sebe a znovu jsem užasl nad tím, co jsem viděl. Na další obrazové ploše se objevila poradní síň. Náramně důležitě se tvářící individua tam o něčem živě rozprávěla. Slyšel jsem, jak zdvihají ruce ale i hlasy. Všichni házeli sem tam nějakými papíry a chovali se naprosto nedůstojně. Z vyvýšeného řečnického pultíku rozhořčeně cosi vykládal nějaký červenolící muž. Potlesk i nesouhlas provázely jeho projev téměř stejnou měrou. Celé mi to poněkud připomínalo zasedání hlavních opatů.

Rozhlédl jsem se i po druhé straně. Živoucí obrazy byly všude kolem a na všech se odehrávaly podivné scény, z nich některé v barvách naprosto nepravděpodobných. Přesunul jsem se dál, do další místnosti. Zde byly obrazy podivných kovových předmětů, pohybujících se temnotou vesmíru. Temnota však zřejmě není tím správným výrazem, neboť ten vesmír byl potečkován světelnými body mnoha barev, z nichž mnohé jsem doposud nikdy nespatřil. »Přelet kosmických korábů,« ozval se hlas. »Pečlivě sledujeme dráhy jejich pohybu.« K mému úžasu na jednom úseku stěny naskočil obraz mužské tváře. Začal hovořit, ale tomu, co říká, jsem nerozuměl. Kýval hlavou a gestikuloval, jako by hovořil někomu tváří v tvář. S úsměvem a gestem na pozdrav jeho tvář zmizela a úsek stěny se opět proměnil v hladkou šedavou plochu.

Vzápětí se na ní však objevil obraz jiný, a sice záběr jakoby viděný vysoko letícím ptákem. Byl to panoramatický pohled na svět, z nějž jsem se právě vzdálil, a jenž byl středem této rozlehlé říše. Shlížel jsem dolů na velkoměsto a pozoroval je naprosto realisticky a v celé jeho nezměrné rozlehlosti. Obraz se rychle pohyboval, takže jsem znovu zahlédl oblast se sídlem Pána této vznešené civilizace. Díval jsem se na ohromné zdi a prazvláštní exotické zahrady, obklopující sídlo. Uzřel jsem i překrásné jezero s ostrůvkem uprostřed. Záběr se však pohyboval dál, přemísťoval se sem a tam a přelétával nad krajinou jako pták slídící po kořisti. Konečně se zastavil. Obraz se zvětšil a zaostřil na jakýsi líně kroužící kovový předmět,

snášející se k zemi. Nyní onen kovový předmět vyplnil celou plochu záběru. Pak se objevila tvář muže, odpovídajícího na| neznámé otázky. S jeho pozdravným gestem celý ten obraz opět zmizel.

Nepohyboval jsem se z vlastní vůle. Moje řízená mysl opustila tuto podivnou místnost a postoupila do další. Do ještě podivnější! Před devíti obrazovkami tady sedělo devět starců. Chvilku jsem na ně civěl se zvědavým úžasem, načež jsem se dal do téměř hysterického smíchu. Hle - jakých devět starců, všichni vousatí, jeden druhému velice podobní a všichni tak vážného vzezření. V mém nebohém vědomí zahřměl rozhněvaný hlas: »TICHO, bezbožníku. Toto jsou mudrci a mají v rukou tvůj osud. Přikazuji ti, a mlčel a choval se k nim s veškerou úctou!« Ale ti moudří starci si toho vůbec nevšímali, ačkoliv si mé přítomnosti byli vědomi, neboť na jedné obrazovce jsem byl vidět já sám na Zemi, jak ležím obklopen dráty a trubičkami. Další obraz mě nicméně ukazoval TADY! Byl to skutečně pocit nervově naprosto vyčerpávající.

»Tady,« pokračoval hlas už opět vyrovnaným tónem, »jsou mudrci, kteří si vyžádali tvou přítomnost. Jsou z našich lidí ti nejmoudřejší a celá staletí se věnují dobru druhých. Pracují pod vedením Pána samotného, a ten žije ještě déle. Naší snahou je zachránit tvoji planetu. Zachránit tvůj svět před hrozbou sebevraždy, před úplným zamořením, které vždy následuje po nuk..., ale to je jedno, to jsou výrazy, které pro tebe nic neznamenají, a navíc ve tvém světě doposud nebyly použity. Tvá planeta dozrává k převratným změnám. Budou objeveny nové věci a vynalezeny nové zbraně. Během příštích sta let se člověk dostane do vesmíru. A to všechno je předmětem našeho zájmu.«

Jeden z těch mudrců pohnul rukou a hned se výjevy změnily. Na obrazovkách se střídala planeta za planetou, a objevovali se lidé, kteří po krátkém hlášení opět mizeli a na jejich místo nastupovali další. Rozsvěcovaly se podivné skleněné láhve a po jejich obnaženém dně se vlnily jakési čáry. Rachotily stroje a vycházely z nich dlouhé papírové pásky, které se kroutily a ukládaly se do košíků k nim přistavených. Tyto pruhy papíru byly potištěny pozoruhodnými symboly. Celý ten děj natolik přesahoval možnosti mého chápání, že dokonce i nyní, poté, co o tom přemýšlím celá ta dlouhá léta, stále ještě nedokážu přijít na kloub všemu, co jsem tam viděl. Rovněž i staří mudrci si dělali poznámky na kousky papíru anebo mluvili do kotoučů, které měli u úst. V odpověď jim přicházel odhmotněný hlas. Hovořil, jako když mluví člověk, ale jeho zdroj mi zůstával neznámý

Nakonec, když už mi smysly pod náporem tak podivuhodných událostí začaly umdlévat, ozval se opět hlas v mém vědomí: »Tohoto už jsi viděl

dost. Nyní ti ukážeme minulost. Pro tvůj klid ti povím předem, co se s tebou bude dít, aby ses připravil a zbytečně neměl strach.« STRACH? V duchu jsem si pomyslel: kdyby jen věděl, jak jsem NAPROSTO VYDĚŠENÝ! »Nejprve,« pokračoval hlas, »zakusíš temnotu a určité otáčení. Potom uvidíš to, co budeš považovat za tuto místnost. Ve skutečnosti to tato místnost bude, ale taková, jak vypadala před milióny let, měřeno ve tvém čase, ale ne tak dávno dle času našeho. Pak se podíváš, jak došlo ke zrodu tvého vesmíru, a na to, jak vznikla tvoje planeta a jak byla osídlena živými bytostmi, mimo jiné i těmi, jež zveme lidmi.« Hlas odezněl a s ním i mé vědomí.

Je to rušivý pocit, je-li člověk tak bez okolků zbaven vědomí a obrán o časový úsek vlastního života, aniž by vůbec měl ponětí o jak dlouhý. Náhle jsem pocítil víření šedé mlhy zasahující mi až do mozku. K tomu se přidaly mučivé rytmické záblesky čehosi, což mou celkovou frustraci ještě posílilo. Poté jako když se rozpouští ranní opar pod dotykem slunečních paprsků, postupně se mi vrátilo vědomí a jasné uvažování. Svět přede mnou se prosvětlil - i když vlastně ne, nebyl to svět, nýbrž místnost, v níž jsem se vznášel mezi stropem a podlahou jak líný obláček dýmu, stoupající a klesající v poklidném ovzduší. Jako dým kadidla vlnící se chrámem, jsem otálel ve výšce a shlížel na místnost pode mnou.

Devět starců. S plnovousem. Důstojných. Soustředěných na svoje úkoly. Byli to titíž? Ne, nebyli, ta místnost byla jiná. Obrazovky i přístroje byly odlišné a také záběry na nich jiné. Po nějakou chvíli se neozvalo ani slovo, žádné vysvětlení těch divů. Nakonec jeden ze starců natáhl ruku a stiskl nějaký knoflík. Rozsvítila se obrazovka a na ní se objevily hvězdy, ale v takovém seskupení, jaké jsem doposud neviděl. Obrazovka se rozšířila, až zaplnila celé mé zorné pole, jako bych stál v okně do vesmíru. Ta iluze byla tak přesvědčivá, že jsem měl pocit, že já sám jsem přímo ve vesmíru a není tam už ani to okno. Hleděl jsem na chladné nehybné hvězdy vydávající nevlídné a strnulé světlo.

»Tento děj miliónkrát zrychlíme,« řekl hlas, »jinak bys nebyl schopen všimnout si jakékoliv změny, ani kdyby ses díval celičký život.« Hvězdy se začaly rytmicky pohybovat kolem nějakého neviditelného středu. Z jedné strany se do obrazu náhle vřítila obrovská kometa s plamenným chvostem, směřující k onomu neviděnému temnému středu. Proletěla obrazem a za sebou jako by táhla další planety. Nakonec se srazila s tím chladným mrtvým světem uprostřed galaxie. Okolní světy vychýlené zvýšenou gravitační silou ze své předurčené dráhy, byly vmeteny do směru srážky. V okamžiku, kdy se kometa srazila s mrtvým světem, celý vesmír jako by vzplál. Prudké víry rozžhavené hmoty se řítily vesmírem. Hořící plyny

pohlcovaly světy kolem. Celý vesmír, jak jsem ho z obrazovky před sebou viděl, se změnil v masu jasně zářících plynů, které zuřivě žhnuly.

Pozvolna ta intenzívní záře, pronikající celým vesmírem, slábla. Nakonec zbyla jen centrální žhavá hmota obklopená menšími planoucími hmotami. Její úlomky byly vyvrhovány do prostoru, jak ohromná hlavní masa vibrovala a zmítala se v agónii nového vzplanutí. Do zmateného víru mých myšlenek se vložil hlas: »Tady během několika minut vidíš proces, jenž ve skutečnosti trval milióny let. Teď obraz změníme.« Mé zorné pole bylo vymezeno plochou obrazovky a to, co jsem nyní spatřil, byl sluneční systém jakoby odplouvající, takže mi připadalo, jako bych se na něj díval zdálky. Zářivost hlavního slunce se ztlumila, ač byla stále ještě nadměrně ostrá.

Okolní světy stále rudě žhnuly, jak kroužily a putovaly po nových oběžných drahách. Při zvýšené rychlosti, s níž jsem děj pozoroval, vypadal celý vesmír jako ve vířivém pohybu, až se mě zmocnila závrať. Obraz se vzápětí změnil. Přede mnou se rozkládala rozlehlá planina posetá obrovskými budovami, z nichž některé měly podivné výčnělky vystupující ze střech. Připadaly mi jako z kovu a zohýbané do divných tvarů, ale důvod tohoto tvarování zdaleka přesahoval míru mého porozumění. Davy lidí, tvarem a velikostí značně odlišných, směřovaly ke skutečně pozoruhodnému objektu nacházejícímu se uprostřed pláně. Vypadal jako kovová roura nepředstavitelné velikosti, jejíž oba konce se zužovaly, přičemž jeden z nich byl vytvarován do špičky a druhý do kulata. V určitých místech z tohoto hlavního tělesa vystupovaly výčnělky, a při bližším pozorování jsem dokázal rozeznat, že jsou průhledné. Uvnitř se pohybovaly malinké tečky, a když jsem je chvíli soustředěně sledoval, došel jsem k závěru, že to jsou lidé. Usoudil jsem, že celý ten objekt měří do délky přinejmenším kilometr a půl, ale spíše i víc. Jeho účel mi byl naprostou záhadou. Nechápal jsem, proč by budova měla mít tak neobvyklý tvar.

Jak jsem se pozorně díval, aby mi nic neušlo, do obrazu vplul ten nejneuvěřitelnější dopravní prostředek, který za sebou táhl řadu plošin naložených bednami a žoky, které jak jsem si letmo pomyslel, by dokázaly zásobit veškerá tržiště Indie. A přece - jak jen něco takového může být možné? Vždyť se to všechno vznášelo ve vzduchu, jako se ve vodě vznášejí a pohybují ryby. To divné zařízení se přistavilo k oné velké budově ve tvaru trubice a všechny bedny a žoky jeden po druhém byly vtaženy dovnitř, načež se ten divný dopravní prostředek opět vzdálil, ale už s prázdnými plošinami. Proud lidí vstupujících do roury se postupně tenčil, až ustal dotek. Pohnuly se posuvné dveře a roura se uzavřela. Aha!

Pomyslel jsem si. Tohle je asi chrám a oni mi ukazují, že mají také nějaké náboženství a chrámy. Ne zcela uspokojen svým vlastním výkladem jsem poněkud polevil v pozornosti.

Žádná slova by nedokázala popsat můj úžas, když byl můj pohled opět prudce obrácen k obrazovce. Tato obrovská trubicovitá budova vysoká asi kilometr a půl a široká přes tři sta metrů, se náhle zdvihla do vzduchu! Vznesla se přibližně do výšky našich nejvyšších horstev, na pár vteřin zpomalila, a pak se ztratila. Okamžik předtím tam byla - stříbrná střepina zavěšená na obloze a ozařovaná barevným světlem dvou nebo tří sluncí. Pak ve zlomku vteřiny zmizela. Rozhlédl jsem se kolem sebe, podíval se i na přilehlé obrazovky a vtom jsem ji znovu uviděl! Na jedné skutečné rozměrné obrazovce, dlouhé přibližně osm metrů, vířily hvězdy takovou rychlostí, že vypadaly jak pouhé proužky barevných světel. Zdánlivě nehybně uprostřed obrazovky trčela budova, jež právě opustila tento podivný svět. Rychlost míjejících hvězd vzrostla, až vytvořily jednolitou, téměř hypnotizující skvrnu. Tehdy jsem pohled obrátil jinam.

Moji pozornost upoutala oslnivá záře a já jsem se znovu zahleděl na dlouhou obrazovku. Na jejím kraji se objevilo světlo napovídající příchod světla ještě většího, tak jako slunce vysílá paprsky přes okraj hory, aby ohlásilo, že už je na cestě. Jas rychle sílil, až začal být úplně nesnesitelný. Nějaká ruka se natáhla a otočila knoflíkem vypínače. Světlo se zmírnilo, ale obraz přitom zůstal čistý. Ona ohromná trubice, nyní jen pouhé bezvýznamné smítko v nekonečnosti vesmíru, se přiblížila k jasnému nebeskému tělesu a začala kolem něj kroužit. Vtom jsem byl přeorientován na další obrazovku. Na okamžik jsem ztratil přehled a zaraženě jsem civěl na scénu před sebou. Byla tam prostorná místnost a v ní muži a ženy odění do obleků, o nichž jsem nyní už věděl, že to jsou uniformy. Někteří seděli s rukama na pákách, zatímco jiní sledovali obrazovky podobně jako já.

Jeden z nich, oblečený honosněji než druzí, chodil sem tam s rukama zkříženýma za zády. Každou chvíli se zastavil a přes ramena sedících se díval na nějaké psané poznámky, či zkoumal klikaté čáry objevující se za kulatými skly. Pak přikývl a pustil se do další obchůzky. Nakonec jsem zkusil udělat totéž a zahleděl se na jednu obrazovku, jako to dělal ten vyšňořený. Byly tam vidět světy v plamenech, ale kolik jich bylo, jsem nedokázal spočítat, protože světlo mě oslepovalo a neobvyklé pohyby mátly. Pokud jsem to mohl odhadnout, a to opravdu jen velice přibližně, bylo tam asi tak patnáct žhnoucích nebeských útvarů kroužících kolem ohromné centrální hmoty, z níž se zrodily.

Ta trubicovitá budova, o níž jsem nyní už pochopil, že je to kosmická loď, se zastavila a začala horlivá činnost. Pak se ze dna této mateřské lodi

vynořilo velké množství menších lodí, kruhovitého tvaru. Rozptýlily se do všech stran a po jejich odletu se život na hlavní lodi vrátil do obvyklých kolejí dobře organizované společnosti. Minul čas a konečně se všechny malé kruhovité lodě zase vrátily k lodi mateřské a ta je vzala zpět na palubu. Masivní trubice zvolna nabrala směr a vyrazila jako polekané zvíře po vířících nebesích.

Když se naplnil čas, ale nedovedu říci, jak dlouho to mohlo trvat, neboť jsem vše viděl zrychleně, kovová trubice se vrátila na svoji základnu. Muži a ženy z ní vyšli a vstoupili do budov rozesetých po obvodu. Obrazovka přede mnou celá potemněla.

Ta místnost ponořená do stínu a s obrazovkami na stěně ve věčném pohybu mě nade vše fascinovala. Doposud jsem byl příliš zaměstnán sledováním jedné nebo dvou z nich, ale teď, když byly temné a vypnuté, jsem měl čas porozhlédnout se kolem. Byli tam lidé přibližně mých rozměrů, tedy velikosti, kterou mám na mysli, když užívám výrazu »lidský«. Byli všemožných barev - bílí, černí, zelení, rudí, žlutí i hnědí. Možná stovka jich seděla v podivných sedadlech přizpůsobivého tvaru, která se podle každého pohybu nakláněla a otáčela. Seděli v řadách u přístrojů instalovaných podél vzdálené zdi, zatímco devět mudrců sedělo u zvláštního stolu uprostřed místnosti. Zvědavě jsem se rozhlížel kolem sebe, ale přístroje a další zařízení byly natolik vzdálené všemu, co jsem doposud spatřil, že vůbec nemám ponětí, jak bych je popsal. Blikající trubice s přízračně zeleným světlem, pulsující trubice se světlem barvy jantaru, zdi, které byly zdmi, ačkoliv vyzařovaly světlo stejného zbarvení, jaké se vyskytuje venku pod širým nebem. Kulatá skla, za nimiž se divoce zmítaly i nějaké body, nebo ty body naopak nehnutě stály na jednom místě — říká ti to něco?"

Jeden úsek zdi se náhle odsunul a objevilo se neuvěřitelné množství drátů a trubek. Malí mužíčci, nepřevyšující půl metru, po nich začali šplhat nahoru a dolů ověnčeni pásy obsahujícími lesklé předměty, lépe řečeno nějaký typ nářadí. Pak vešel jakýsi obr nesoucí velkou a těžkou skříň. Chvilku ji nehnutě držel, zatímco maličcí ji připevnili k zadní straně stěny. Poté se stěna znovu zasunula a mužíčkové i s obrem odešli. Rozhostilo se ticho, až na neutuchající klapání a šustot pásku, který se donekonečna odvíjel z otvoru přístroje do příslušného odkládacího prostoru.

Na obrazovce se nyní ukázalo cosi opravdu divného. V prvním okamžiku jsem se domníval, že hledím na skálu nahrubo otesanou do lidské podoby. Vzápětí jsem ale ke své veliké hrůze zjistil, že se to hýbe. Zvedla se hrubě tvarovaná paže, a já jsem spatřil, že drží velikou desku z nějakého neznámého materiálu popsanou tvary připomínajícími písmo. V tomto

případě však nelze říci písmo a hotovo! Bylo totiž tak naprosto zjevně odlišné od jakéhokoliv písma na Zemi existujícího, že by snad bylo k jeho popsání potřeba vyvinout zvláštní druh jazyka. Odvrátil jsem pohled. Bylo toho všeho na mě tak mnoho, že už to ve mně nevyvolávalo žádný zájem a nijak to na mne nepůsobilo. Zmocnil se mě jenom děs, když jsem hleděl na takovou parodii lidstva.

Vtom se můj roztěkaný pohled prudce zastavil. Objevili se duchové, a sice okřídlení! Uchvátilo mě to natolik, že jsem ve snaze přiblížit se jim co nejvíc, téměř vrazil do obrazovky. Byla na ní vidět nádherná zahrada, v níž si okřídlené bytosti hrály. Měly lidskou podobu, mužskou i ženskou, a vznášely se vzduchem ve velmi složitém tanci na zlatistém nebi nad zahradou. Hlas se mi vložil do přemýšlení. „Toto jsou — (nezachytitelné slovo) a dokáží létat jen proto, že žijí ve světě, kde síla přitažlivosti je opravdu velice slabá. Nemohou svoji planetu opustit, neboť jsou příliš křehcí. A přece jsou vybaveni vysokou, nepřekonatelnou inteligencí. Rozhlédni se ale i po dalších obrazovkách! Zakrátko uvidíš něco víc z dějin své vlastní planety."

Scéna přede mnou se změnila. Měl jsem dojem, že se změnila úmyslně, abych mohl zhlédnout všechno to, co jsem měl. Nejdříve byla patrná temné fialová barva vesmíru, načež se z jednoho okraje pohnul svět celý modrý a posunul se až do středu obrazovky. Postupně se natolik zvětšil, až zaplnil celé mé zorné pole. Rostl však pořád dál a mě se znovu zmocnil ten hrozný pocit, jako bych po hlavě padal z prostoru ven. Ten pocit byl opravdu nanejvýš nepříjemný. Pode mnou se zdvihaly a valily vlny. Svět se otočil. Voda a zas jenom voda, všude jen samá voda. Ale nad nekonečnými vlnami se přece jen objevila skvrna. Nad celým tím světem se vypínala planina o rozloze asi tak lhaského údolí, na níž se u břehu tyčily podivné budovy. U břehu, s nohama ve vodě se plahočily lidské postavy. Další posedávaly po okolních skalách. Bylo to všechno nadmíru záhadné a nedávalo to pražádný smysl. „Naše líheň," promluvil hlas, „kde pěstujeme semena nové rasy."

9. KAPITOLA

Den se unaveně vlekl hodinu za hodinou. Mladý mnich se díval - jak už ostatně drahný čas - směrem k prohlubni v horském hřebeni, kterou skrýval průsmyk mezi Tibetem a Indií. Náhle radostně vykřikl a vběhl do jeskyně: „Ctihodný!" zvolal, „už sestupují po stezce. Brzy budeme mít jídlo." Aniž by čekal na odpověď, zatočil se dokola a vyrazil ven. V čistém a chladném tibetském vzduchu lze spatřit na velké vzdálenosti i drobné detaily. Není tu žádné znečištění, které zhoršuje vidění. Po skalnatém hřebeni sestupovaly černé tečky. Mladý muž se spokojeně pousmál. Už brzy tu bude ječmen a čaj.

Hbitě uháněl ke břehu jezera a naplnil nádobu vodou, až přetékala. Opatrně a pomalu ji potom zanesl do jeskyně, aby už byla přichystána, až jídlo dorazí. Pak znovu seběhl po svahu a posbíral poslední zbylé větve pod stromem zasaženým bleskem. U plápolajícího ohně se nyní vršila už slušná hromada dřeva. Mladík netrpělivě vyšplhal na skalní plošinu nad jeskyní. Oči si zaclonil před sluncem a zahleděl se do výšky před sebe. Dlouhá řada zvířat kráčela směrem od jezera. Koně - a nikoliv jaci, a tudíž Indové a nikoliv Tibeťané... Mladý mnich tam zklamaně stál a hloubal nad tím zdrcujícím zjištěním.

Pak zvolna a těžkým krokem sestoupil zpátky k jeskyni a vešel. „Ctihodný," promluvil smutně, „ti lidé jsou Indové a nepřibližují se k nám. Jídlo nebude."

„Nic si z toho nedělej," odvětil stařec konejšivě, „prázdný žaludek zjasňuje hlavu. Nějak to zvládneme. Musíme jenom mít trpělivost."

Mladý mnich najednou dostal nápad. Popadl nádobu s vodou a běžel k místu, kde ležel všechen ten rozsypaný ječmen. Opatrně poklekl a začal prohrabávat písčitou zem. Byl tu ječmen a písek. Písek ve vodě klesne ke dnu, uvažoval, zatímco ječmen zůstane plavat po povrchu. Opatrně pouštěl do nádoby s vodou jednu hrst země za druhou a lehce do stěn nádoby pleskal. Písek se opravdu potápěl a ječmen zůstával nahoře. Udržely se tam i drobné úlomky čajové cihly.

Čas od času ječmen a kousíčky čaje z povrchu vody odebral a přendal je do misky. Brzy začal plnit i misku poustevníkovu a konečně, když se večerní stíny znovu začaly vkrádat do kraje, byly obě misky plné. Unaveně se mladý mnich postavil na nohy, zvedl vodu znečištěnou pískem, a vykročil z jeskyně. Venku obsah nádoby jedním pohybem vylil, a pak se sklíčeně vydal pěšinou k jezeru.

Noční ptactvo se už probouzelo a měsíc v úplňku nahlédl přes okraj

hory ve chvíli, kdy mladý mnich vyplachoval nádobu a plnil ji vodou. Znaveně si omyl kolena od zbytků písku a ječmene, načež se znovu chopil nádoby a vydal se nazpátek k jeskyni. S odevzdaným povzdechem nechal nádobu dopadnout doprostřed ohniště a přisedl k plamenům. Už se nemohl dočkat, až voda začne vřít. Konečně se zvedly první obláčky páry a smísily se s dýmem ohně. Zvedl se i mladý mnich a uchopil obě misky se směsí ječmene a čaje - a taky trošky země — a opatrně to všechno hodil do vody.

Brzy se pára vytvořila znovu — vzápětí už voda bublala o překot a v ní vířila hnědá směs. Plochým úlomkem kůry odebral mladý mnich z plovoucího smetí to nejhorší. Neschopen čekat dál, podebral zespodu klackem ucho nádoby a stáhl ji z ohně. Nejprve do ní ponořil misku poustevníkovu a nabral hojnou porci kašovité směsi. Otřel si ruce do roucha beztak už umouněného a odspěchal za starcem s neočekávanou a poměrně nechutnou večeří. Potom se vrátil a nabral si sám. Jen tak tak, že se to dalo jíst!

Sotva zaplašili křeče z hladu, ulehli k spánku na tvrdou nepohodlnou písčitou zem k další noci. Nad jeskyni se mezitím vyhoupl měsíc a majestátně plul oblohou ke vzdálenému horskému hřebeni, kde zapadal. Ožívaly noční tvorové, neboť nadcházel jejich čas, a noční vítr jemně povíval skromným větvovím zakrslých stromů. Noční hlídači ve vzdálených lámaseriích dál nepřetržitě bděli, zatímco v zapadlých městských ulicích vysedávali a osnovali úklady lidé špatné pověsti, na úkor svých důvěřivých bližních.

Nastalo neveselé jitro. Zbytky rozmáčeného ječmene a čajových lístků nestály za moc, ale byla to jediná strava, jakou měli, a nějak se tedy spolykat musela. Denní světlo sílilo a rozhoříval se i oheň znovu oživený suchým dřevem, z jehož povrchu se rozlétávaly sršící spršky jisker. Starý poustevník připomněl: „Budeme pokračovat v předávání vědění. Třeba nám to pomůže zapomenout na hlad." Stařec a mladík tedy pospolu vešli do jeskyně a usadili se do obvyklé polohy.

„Chvíli jsem se nechal jenom tak volně unášet," řekl poustevník, „jako myšlenky lenocha postrádající směr i cíl. Nerozhodně jsem přelétal od obrazovky k obrazovce, jak mě to zrovna napadlo. Pak do mne zase pronikl ten hlas a pravil: »Musíme ti sdělit víc.« Mezitím, co hlas mluvil, uvědomil jsem si, že jsem byl pootočen a nasměrován k obrazovkám, na něž jsem se díval už předtím. Nyní byly opět rozsvícené. Na jedné z nich byl zobrazen vesmír obsahující úsek nám dnes známý jako sluneční systém.

Vtom se hlas ozval znovu: »Po celá staletí byl nový tvořící se systém bedlivě pozorován pro případ, že by se v něm vyskytlo nějaké nebezpečné záření. Prošly milióny let, ale v životě vesmíru představuje milión roků

pouhých pár minut lidského života. Nakonec se odsud ze středu naší říše vydala na cestu další expedice. Byla vybavena těmi nejmodernějšími přístroji k plánovanému osídlování nových světů, které provádíme.« Hlas se odmlčel a já jsem se zahleděl na obrazovky.

V nezměrných dálavách vesmíru zářily chladné a vzdálené hvězdy. Strnule a křehce se třpytily ve více barvách, než jich má duha. Obraz se postupně zvětšoval, až se objevila planeta vyhlížející úplně jako oblačný míč.

Bičovala ji divoká mračna, která se honila sem a tam, provázená těmi nejstrašlivějšími blesky. Hlas znovu promluvil: »Nelze vykonat skutečně pravdivou analýzu odlehlého světa pomocí dálkově řízených sond. Kdysi jsme se domnívali, že ano, ale zkušenost nás poučila o omylu. Proto nyní už milióny let vysíláme expedice. Podívej se!«

Vesmír se odsunul pryč, jak když člověk odhrne ke straně záclonu. Znovu jsem uviděl planinu, která vypadala, že se táhne až někam do nekonečna. Budovy ovšem vypadaly jinak, tentokrát byly dlouhé a nízké. Rovněž i obrovská kosmická loď, která tam stála připravená vzlétnout, měla odlišný vzhled. Byla jakoby složená ze dvou mělkých mís, přičemž jen dolní polovina byla v poloze v jaké má mísa správně být, zatímco mísa vrchní spočívala na spodní, jenomže obráceně. Loď se leskla jako jasný měsíc v úplňku a kolem dokola — po celém obvodu měla rozmístěny stovky kulatých prosklených otvorů. Na samém vrchu spočívala kopulovitá průhledná místnost, která mohla měřit napříč tak přes patnáct metrů. Ve srovnání s obrovským obvodem té lodi, vypadaly zanedbatelně maličké stroje, které ji poháněly a které byly umístěny v její spodní části.

Ve skupinkách tam prodlévali muži a ženy oděni všichni do divných stejnokrojů, a obklopeni množstvím skříněk odložených na zemi u nohou. Jejich hovor zněl vesele a zdálo se, že mají dobrou náladu. Vyšňořenější jedinci si pyšně vykračovali s nepřístupným výrazem sem a tam, jakoby rozhodovali o osudu světa - což možná opravdu dělali. Na čísi náhlý povel se všichni rychle shýbli, chopili se svých skříněk a spěchali do čekající kosmické lodi. Kovové dveře ve tvaru oční duhovky se za nimi pevně zavřely.

Pomalu se ten ohromný kovový výtvor zdvihl do výšky několika set metrů. Na okamžik stanul ve vzduchu — a pak jednoduše zmizel, aniž by zanechal jakoukoliv stopu, na důkaz toho, že vůbec existoval. Hlas poznamenal: »Koráb cestuje rychlostí nepředstavitelně vyšší než světlo. Je to svět sám pro sebe, a kdo se na palubě takové lodi nalézá, na toho vnější podmínky nemají vliv. Nedochází na ní k vnímání rychlosti pohybu ani k průvodním pocitům pádu a to ani při těch nejprudších obratech. Vesmír,«

pokračoval hlas, »to NENÍ prázdný prostor, jak se vy pozemšťané domníváte, nýbrž oblast snížené hmotné hustoty. Existuje v něm atmosféra složená z molekul vodíku. Tyto jednotlivé molekuly mohou od sebe být vzdálené třeba i stovky kilometrů, ale při rychlosti, jíž naše kosmické lodi dosahují, se zdá být tato atmosféra téměř tak hustá jako jsou vody moře. Šelest molekul proudících kolem boků lodi je slyšet, a musíme činit zvláštní opatření, abychom vyřešili problém zahřívání, jež molekulární tření působí. Ale pohleď!«

Na sousední obrazovce bylo vidět, jak se plavidlo ve tvaru ploché mísy řítí strašlivou rychlostí a nechává za sebou téměř nepostřehnutelnou stopu namodralého světla. Rychlost byla tak vysoká, že - jak se záběr posouval, aby loď zůstávala stále v jeho středu — hvězdy se jevily jako celistvé světelné čáry. Hlas zamumlal: »Vynecháme záběry cesty, které jsou pro nás zbytečné, a soustředíme se na to, co nás skutečně zajímá. Podívej se na vedlejší obrazovku!« Udělal jsem to a uviděl loď, jak letí už mnohem pomaleji a krouží kolem Slunce. Našeho Slunce. Ale to Slunce bylo velice odlišné od toho, jak vypadá teď. Bylo větší, jasnější a z jeho povrchu šlehaly ohromné ohnivé jazyky. Loď kroužila kolem a oblétla nejdříve jednu planetu, a potom další.

Nakonec se přiblížila k planetě, o níž jsem jaksi věděl, že to je Země. Celá zahalená do mraků se otáčela pod kosmickou lodí, která kolem ní provedla několik obletů, načež ještě víc zpomalila. Obraz se změnil, a byl mi ukázán vnitřek lodi. Skupinka mužů a žen kráčela dlouhou kovovou chodbou, na jejímž konci v jakémsi ohrazeném prostoru čekaly malé repliky mateřské lodi. Muži a ženy vystoupili na rampu a vešli do jedné z těchto menších lodí. Všichni ostatní prostor opustili. Za průhlednou stěnou všechno sledoval muž s rukama spočívajícíma na zvláštních barevných knoflících a před ním blikala světla. Rozsvítila se zelená a muž stiskl několik knoflíků naráz.

Jeden úsek podlahy se stejnoměrně pod malou lodí rozestoupil a rozevřel se prostor, jako když se rozevírá panenka v oku. Loď propadla ven a ocitla se ve volném prostoru. Klouzavě klesala až se ztratila z dohledu v mracích, halících Zemi. Pak se obraz přede mnou změnil znovu, a já jsem viděl z pozice, jako kdybych sám byl na malém korábu. Mraky kolem něj vířily a nadýmaly se. Nejprve vypadaly jako neproniknutelné hradby, ale při styku s kosmickou lodí se rozpouštěly. Dlouho jsme klesali mnohakilometrovou vrstvou mraků, až jsme se nakonec vnořili do kalného a zasmušilého dne. Šedé moře se vlnilo a vzdouvalo, až se zdálo, že v dálce splývá se šedými oblaky, na nichž se zrcadlila rudohnědá zář pocházející z jakéhosi neznámého zdroje.

Kosmická loď přešla do vodorovného letu a nesla se prostorem mezi mraky a mořem nad dlouhými, nekonečnými kilometry vzdutého moře. Na obzoru se objevila tmavá masa, z níž chvílemi vyšlehovaly plamenné jazyky. Loď letěla dál. Brzy se pod námi začal nejasně rýsovat ohromný horský masiv. Obrovské sopky zdvihaly svoje ohyzdné hlavy do výšky k oblakům. Vyrážely z nich příšerné plameny a tekutá láva, která se valila po úbočích hor, a za ohlušujícího rachotu a sykotu padala do moře. Ačkoliv zdálky vypadala jako šedivá změť, zblízka byla velice temně rudá.

Loď pokračovala dál a několikrát obletěla dokola celý svět. Nebylo tu nic víc než obrovská hmota pevniny, obklopená burácejícím mořem, z něhož se při bližším pohledu valila pára. Nakonec se loď zvedla, vznesla se opět do vesmíru a vrátila se k mateřské lodi. Jakmile vyrazila na zpáteční cestu do světa své říše, obrazovka pohasla.

Hlas, jehož promluvám ve svém mozku jsem si už přivykl, poznamenal: »NE! Já nemluvím jenom k TOBĚ, ale k celému shromáždění účastnícímu se tohoto pokusu. Vzhledem k tomu, že jsi nyní tak vnímavý, zachycuješ celý můj komentář pomocí zpětné vazby, jak to nazýváme. A teď už zas pozor, a to se týká i tebe.«

»Druhá expedice se vrátila na - (pronesl jméno té planety, ale nedokážu ho prostě vyslovit, takže ji nazvu »naše říše«). Vědci vyhodnotili informace, které jim posádka předala, a přibližně vypočetli, za kolik staletí bude tento svět dostatečně ustálený, aby mohl být zalidněn živými bytostmi. Biologové a genetici se pak společně pustili do tvorby nejvhodnějších druhů bytostí. Když se provádí zalidnění nějakého nového světa, a je-li tento potomkem novy, pak je nejdříve zapotřebí ohromných těžkopádných zvířat a hrubé vegetace. Veškerá půda se totiž skládá z drobivých skal, ze sopečného prachu a určitých stopových prvků. Taková země dokáže poskytnout výživu jenom hrubému krmnému rostlinstvu. Později toto rostlinstvo i zvířena hynou, zetlí a smísí se s prachem skal. Během tisíciletí se tímto způsobem vytvoří půda. Jak se tato prsť stále víc přetváří z původní skály, dokáží se v ní uchytit a růst stále jemnější druhy rostlin. Jak plyne čas, na každé takové planetě půdy přibývá, a je složená z buněk uhynulých zvířat a jejich výkalů, jakož i z uhynulého rostlinstva za věky celých eonů.«

Měl jsem dojem, že ten, kdo ke mně promlouvá, se na okamžik odmlčel, aby přehlédl publikum. Pak pokračoval: »Atmosféra takové nové planety není pro lidské bytosti dýchatelná. Výpary sopek chrlících lávu obsahují síru a mnoho dalších škodlivých ba smrtelně jedovatých plynů. Tuto překážku pomůže vyřešit vhodná vegetace tím, že jedovaté látky pohlcuje a odevzdává je zpátky zemi v podobě neškodných minerálů. Tímto způsobem

rostlinstvo z prostředí odejme jedovaté výpary a přetvoří je na kyslík a dusík, které humanoidní bytosti potřebují. A tak vědci mnoha a mnoha oborů spolupracovali celá staletí na přípravě základní rasy. Tu potom umístili na jednu blízkou planetu obdobných podmínek, aby tam dozrála, a abychom měli záruku, že budou po všech stránkách vyhovující. V případě potřeby mohli být později pozměněni.

Nový planetární systém byl po celé věky ponechán svému osudu. Vichřice a vlny zatím obrušovaly ostrohy skaliska a bouře milióny let bušily do kamenného povrchu. Úlomky skal padaly z vysokých vrcholků hor a v náporech bouří se rozmělňovaly na kousky stále menší a menší. Obrovské vlny divoce narážely na pevninu, odlamovaly výběžky a srážely je dohromady, až se tříštily na drobnější a drobnější suť. Láva, bělavá žárem, stékala do vod, tvořila pěnu a kouř, a pak se postupně tříštila na milióny částeček a stávala se mořským pískem. Vlny vyhazovaly písek zpátky na pobřeží a toto neustálé obrušování hor postupně snížilo jejich původní nadmořskou výšku z celých kilometrů na útvary mnohem nižší.

Uběhlo nespočet staletí pozemského času. Planoucí slunce už nesvítilo tak prudce a nevymršťovalo žhnoucí chuchvalce, které až doposud pohlcovaly a zpopelňovaly blízká tělesa. Jeho svit se už poměrně ustálil, stejně tak jako oběžné dráhy okolních chladnoucích planet. Čas od času se sice ještě vyskytly skalnaté balvany, které se srážely s jinými útvary, než byly pohlceny Sluncem, jehož záření se tím dočasně zvýšilo. Celý systém nicméně směřoval k rovnováze. Svět zvaný Země spěl do stavu připravenosti, aby mohl přijmout svůj první život.

Na základně zmíněné kosmické říše se chystal obrovský koráb vydat na cestu k Zemi a jeho posádka prodělávala výcvik ve všem, co souviselo s nadcházejícím posláním. Muži a ženy byli vybíráni s ohledem na jejich vzájemnou způsobilost a odolnost proti neurózám. Každá taková loď je soběstačným světem, kde potřebný kyslík zajišťují rostliny a voda se získává z přebytečného vzduchu a vodíku - toho nejlacinějšího zdroje v celém vesmíru. Naložily se přístroje a veškeré zásoby. Živý materiál byl opatrně zmrazen, aby byl v příhodný čas opět oživen. Po dlouhém čase, vzhledem k tomu, že nebylo proč spěchat, byla třetí expedice připravena.

Sledoval jsem, jak koráb klouže domovským vesmírem, potom prolétá jiným a vstupuje do dalšího, na jehož vzdáleném konci se nachází Země. Kolem jasného Slunce obíhalo mnoho planet. Ty ale posádka nechala bez povšimnutí. Veškerá pozornost byla soustředěna výlučně na tuto planetu. Obrovský koráb zpomalil, vstoupil na oběžnou dráhu a zastavil se nad určitým místem Země. Na palubě mateřského korábu byla přichystána menší loď. Vstoupilo do ní šest mužů a žen a opět se pod nimi objevil otvor

v podlaze a průzkumná loď jím propadla. Znovu jsem pomocí obrazovky přihlížel, jak klesala hustými mraky a vynořila se z nich až několik kilometrů nad zemí. Pak pokračovala vodorovným letem, až záhy dospěla k místu, kde z vody vybíhala skalnatá pevnina.

Sopečné erupce, ač stále prudké, byly přece jen slabší než dřív. Spršky kamenných úlomků nebyly už tak hojné. Velice opatrně se malá loď snášela níž a níže. Pozorné oči hledaly nejvhodnější terén pro přistání, a když ho našly, loď konečně dosedla na zem. Když spočinula na tvrdém povrchu, vykonala posádka testy, které, jak se zdálo, pro ni byly běžné. Výsledky byly uspokojivé. Čtyři členové posádky se ustrojili do podivných obleků, které je zahalily od krku k patám. Na hlavu si každý z nich nasadil průhlednou kouli, napojující se nějakým způsobem na krční část obleku, v němž byli oblečeni.

Každý uchopil kufřík a vešel do malé místnůstky, jejíž dveře se za nimi pečlivě zavřely a byly utěsněny. Rozsvítilo se červené světlo naproti dalším dveřím. Na kulatém ciferníku se rozhýbala černá ručička, a když dospěla k nule, červené světlo se změnilo v zelené a vnější dveře se otevřely. Podivný kovový žebřík, nějakých pět metrů dlouhý, který vypadal skoro jako kdyby byl živý, zařinčel na podlaze, a pak se spustil dolů k zemi. Jeden muž po něm opatrně sestoupil, došlápl na zem, a udělal po ní prvních pár kroků. Z kufříku vytáhl dlouhou tyč a zarazil ji do země. Poté se sklonil a pečlivě zkoumal značky na povrchu té tyče, načež se vztyčil a kývl na ostatní, aby ho následovali.

Skupinka se pohybovala po okolí zdánlivě nazdařbůh a dělala věci, které jsem vůbec nechápal. Kdybych nevěděl, že to jsou inteligentní dospělí lidé, byl bych si jejich počínání vyložil jako šaškování hrajících si dětí. Někdo sbíral drobné kamínky a strkal je do brašny, zatímco jiní bušili do země kladivy nebo do ní zapichovali cosi jako kovové tyče. A další - všiml jsem si, že je to žena — pobíhala sem a tam a mávala malými proužky lepkavého skla a pak je spěšně ukládala do láhví. Veškeré jejich počínání mi bylo naprosto nesrozumitelné. Nakonec se zas vrátili na loď a vešli do prvního oddělení. Stáli tam jako dobytek na jarmarku, zatímco se rozsvěcovala pozoruhodná barevná světla a přecházela každému z nich postupně přes celý povrch těla. Poté se rozsvítilo světlo zelené a ta ostatní zhasla. Skupina ze sebe svlékla ochranné oděvy a vešla do hlavní části lodi.

Záhy propukl čilý pracovní ruch. Žena s těmi lepkavými proužky skla je spěchala uložit jeden po druhém do jakéhosi kovového přístroje. Pak k němu přiblížila tvář, takže se dívala do dvou trubic, točila knoflíky a přitom sdělovala své postřehy ostatním. Muž vsypal oblázky do stroje, který hlasitě zavrčel a vzápětí je vyvrhl ven rozdrcené na jemný písek. Byla

vykonána řada testů a proběhlo mnoho rozhovorů s hlavní mateřskou lodí.

Objevila se další malá plavidla, zatímco ono první se vrátilo na hlavní základnu. Nová plavidla obletěla celou zeměkouli a čas od času něco shodila na zem a něco poněkud jiného zase upustila do moře. Spokojené se svou prací se všechny malé lodě k sobě přiblížily, seřadily se za sebou a vznesly se do výše až za hranici zemské atmosféry. Jedna po druhé doletěly zpátky na mateřskou základnu, a když přistála i ta poslední, velká loď kvapem opustila oběžnou dráhu Země a vydala se k jiným světům tohoto systému. Posuzováno měřítkem pozemského času to trvalo mnoho a mnoho let.

Za dobu odpovídající několika pouhým týdnům cesty kosmické lodi vesmírem, uplynula na Zemi řada staletí. Oba časy se totiž od sebe liší způsobem těžko vysvětlitelným, ale JE to tak. Na Zemi tedy minulo mnoho a mnoho dalších staletí, a na povrchu i pod vodou rozkvetla divoká a statná vegetace. K nebi se tyčily ohromné kapradiny s velkými silnými listy, pohlcujícími jedovaté plyny. Za dne vydechovaly kyslík a v noci dusík. Konečně vesmírná archa sestoupila znovu mračny a přistála na písčitém pobřeží. Otevřely se veliké poklopy, a z lodi dlouhé více než kilometr, se hřmotně vyvalily přízračné obludy. Kráčely tak těžkopádně, že se zem chvěla pod jejich krokem. Příšerná stvoření se s těžkým pleskáním vznesla i do vzduchu, až jim přitom vrzala kůže na křídlech.

Ta velká archa - první z mnoha, které sem měly přiletět ještě během věků, se zvedla do výše a lehce se nesla nad oceány. V určitých předem stanovených oblastech se zastavila nad hladinou a do mořských hlubin nechala vypadnout podivné tvory. Pak se obrovský koráb vznesl a zmizel kdesi v nejodlehlejších oblastech vesmíru. Živočichové neuvěřitelných tvarů zatím na Zemi žili a bojovali mezi sebou, rodili se a umírali. Atmosféra se časem změnila. Rostlinstvo se poněkud vývojově změnilo a zvířena taktéž. Opět ubíhaly eony a z pozorovatelny mudrců, vzdálené několik vesmírů, byla Zem stále pod dohledem.

Země se vychýlila ze své osy; stupeň vychýlení překročil přípustnou mez. Z nitra říše proto vyrazil zvláštní koráb. Vědci rozhodli, že jeden jediný světadíl nestačí zabránit vzdouvání oceánu, které vyvádělo planetu z rovnováhy. Z velkého plavidla vznášejícího se mnoho kilometrů nad zemským povrchem byl vyzářen tenký paprsek světla. Pevnina Země vystavená účinku paprsku se otřásla a rozpadla na menší útvary. Rozpoutala se divoká zemětřesení, a když se naplnil čas, masy pevniny se stáhly a seskupily do valů, proti nimž oceán, nyní už rozdělený do moří, marně útočil. Země se ustálila na oběžné dráze. Milióny a milióny roků se vlekly - tedy milióny let času pozemského.

Z říše se vydala další expedice. Tentokrát přinášela na tuto planetu první humanoidy. Vylodila podivné bytosti nachové barvy. Ženy měly osm prsou a všichni lidé hlavu posazenou přímo na ramenou, takže když chtěli pohlédnout do strany, museli pootočit celým tělem. Měli krátké nohy a dlouhé paže sahající až pod kolena. Neznali oheň ani zbraně, a přesto byli neustále ve sporu. Žili v jeskyních a ve větvích mohutných stromů. Živili se bobulemi, trávou a hmyzem, který se hemžil po zemi. Ale strážci nebyli spokojeni, protože tyhle bytosti byly úplně bezduché, nedokázaly se o sebe postarat a nevykazovaly žádné vývojové pokroky.

Nyní už plavidla říše soustavně hlídkovala v oblasti vesmíru zahrnující tento sluneční systém. Vyvíjely se tu i některé další planety a jedna z nich činila pokroky mnohem rychleji nežli ta naše. Jedna hlídková loď byla proto na Zem odvelena a přistála tady. Bylo odchyceno a vyšetřeno několik nachových domorodců, a bylo rozhodnuto celou tu rasu vyhladit, podobně jako zahradník hubí plevel. Na Zemi dopadla morová nákaza a veškeré humanoidy vyhubila.« Ozval se hlas a poznamenal: »V budoucnosti tvoji vlastní druhové pozemšťané použijí tohoto způsobu hubení formou králičího moru, ale králíci budou umírat v agónii, zatímco MY to činíme bezbolestně.«

Z oblohy se snesla další archa přivážející odlišnou zvířenu a úplně jiné humanoidy. Byli vysazeni po celé Zemi. Byli odlišného typu i barvy zřejmě proto, že to lépe vyhovovalo podmínkám této oblasti. Země stále ještě burácela a duněla. Sopky chrlily ještě oheň a kouř a roztavená láva stékala z horských úbočí. Moře však vychládala a život v nich procházel změnami ve snaze přizpůsobit se novým podmínkám. Na obou pólech voda zchladla už natolik, že se na Zemi začínal utvářet první led.

Tak uplynuly další epochy a atmosféra Země se změnila znovu. Gigantické kapraďovité rostlinstvo ustoupilo skutečným stromům. Různé formy života se ustálily a rozkvetla mohutná civilizace. Zahradníci Země navštěvovali město za městem. Někteří z nich však vstoupili se svými lidskými svěřenci do vztahu příliš důvěrného, lépe řečeno se svěřenkyněmi. Jeden zlovolný kněz lidské rasy přesvědčil nádhernou ženu, aby jednoho ze Zahradníků svedla a přiměla ho prozradit zakázaná tajemství. Žena se potom zmocnila určitých zbraní, které měl tento muž na starost. Obratem je měl kněz u sebe.

Někteří zaprodaní členové kněžské kasty vyrobili atomové zbraně po vzoru oné ukradené. Bylo zosnováno spiknutí. Někteří Zahradníci byli pozváni do chrámu na oslavy díkůvzdání. Tady na posvátné půdě je ale otrávili a odcizili jim výstroj. Hromadně byli napadeni i ostatní Zahradníci. Za bitvy jeden kněz odpálil atomový pohon kosmické lodi, která právě

přistála. Zachvěl se celý svět a velký světadíl Atlantidy se propadl do vln. I v odlehlých koutech planety se pod náporem tornád rozestupovala horstva a zahynulo spoustu lidí. Z moře se na pevninu přelily strašlivé vlny a z planety vymizel téměř veškerý lidský život s výjimkou hrstky lidí, kterým se podařilo zalézt do nějaké odlehlé jeskyně, kde hrůzou drkotali zuby. Celé roky se Země v důsledku atomového výbuchu otřásala a chvěla. Dlouho se žádný Zahradník na obhlídce světa neukázal. Záření bylo silné a vyděšené zbytky lidstva od té doby plodily potomstvo poněkud odlišné. Zasažen byl i život rostlinstva a znehodnocen byl také vzduch. Slunce zůstávalo skryto za nízkými rudými mraky. Po velmi dlouhé době se mudrci rozhodli k Zemi přece jen vyslat další expedici, aby dopravila novou rasu do své zneuctěné zahrady. Ohromná archa plná lidí, zvířat a rostlin se vydala na cestu přes odlehlé oblasti vesmíru."

V tom okamžiku starý poustevník zalapal po dechu a zvrátil se nazad. Mladý mnich polekaně vyskočil a vrhl se ke zhroucenému starci. Lahvička s drahocennými kapkami byla naštěstí po ruce, a tak stařec už za chvíli ležel na boku a normálně oddychoval.

„Potřebuješ se najíst, ctihodný," zvolal mladík. „Položím ti vodu na dosah, a vyšplhám nahoru do poustevny Velebného rozjímání, aby mi dali čaj a ječmen. Pospíším si." Starý poustevník slabě pokýval hlavou a odpočíval dál. Mladý mnich před něj postavil misku s vodou a nádobu plnou vody mu ponechal opodál. „Půjdu cestou, okolo útesu," oznámil a vyrazil z jeskyně.

Rozběhl se po úpatí hory a pátral očima po sotva znatelné pěšince ústící vysoko nahoře do širší cesty. Přibližně o šest set metrů výše, ve vzdálenosti kolem deseti kilometrů, se nalézala poustevna obývaná mnoha mnichy. Tam bylo možno na požádání obdržet jídlo, ale dojít tam bylo svízelné a denní světlo už v tuto chvíli začínalo slábnout. Mladý mnich spěchal, jak to jen šlo. Pronikavým pohledem zkoumal skalní úbočí, až se mu konečně podařilo rozeznat slabé stopy v místech, kudy už jednou šplhal. U pokroucených zakrslých křovisek zahnul prudce doprava a okamžitě narazil na příšerné skály trčící jako napřažené nože. Mnoho cestovatelů už odradily a přiměly je vydat se cestou, která namísto deseti kilometrů představovala zacházku delší než třicet.

Pomalu se probojovával vpřed, hledaje úchyt pro ruce i tam, kde se zdálo, že vůbec žádný nemůže být. Stoupal krok za krokem. Slunce už zapadalo za vzdálený horský hřeben, a tak se na chvilku obkročmo posadil na balvan. Brzy první stříbřité paprsky vycházejícího měsíce nahlédly přes vrcholky hor a plochý útes, který měl nad sebou, se už natolik osvětlil, že bylo zase možno pokračovat v cestě. Vystupoval se vzhůru, zachycuje se

prsty rukou i nohou, a píď po pídi neohroženě šplhal po skalnaté stěně.

Údolí pod ním leželo v hlubokých tmách. S úlevným výdechem došplhal nahoru a rozběhl se po úzké stezičce vedoucí k poustevně. Sípavě oddechoval, když napůl v běhu a rozbolavělý po celém těle, zdolával několik zbývajících kilometrů.

Slabě vyzařujíc do dálky, svítila blikavá máslová lampička jako strážný oheň naděje pro opozdilého poutníka. Sotva popadaje dech, a z hladu na pokraji mdlob, doklopýtal mladý muž posledních pár metrů dělících ho od dveří poustevny. Zevnitř se ozýval mohutný chvalozpěv letitého muže, který se ale zjevně modlil úplně mechanicky. „Tady není žádný oddaný vyznavač Boha, kterého bych mohl vyrušit..." řekl si v duchu mladý mnich a nahlas zvolal: „Hlídači poustevníků, prosím o pomoc!" Hluboký opakující se mumlavý zpěv ustal. Ozvalo se vrzání starých kostí v rychlém pohybu, načež se dveře pomalu otevřely. Starý kněz, hlídač černě orámovaný protisvětlem osamělé máslové lampičky, která se v náhlém průvanu rozplápolala a rozprskala, se vysokým hlasem otázal: „Kdo je tam? Kdo jsi, že přicházíš v tuto noční hodinu?" Mladý mnich se pomalu pohnul, aby na něj bylo vidět. Při pohledu na červené roucho se správce uklidnil. „Pojď dovnitř!" vyzval ho.

Mladý muž váhavě pokročil. V tu chvíli na něj naráz dolehla veškerá únava a nemohl dál. „Bratře knězi," řekl, „ctihodný poustevník u něhož přebývám je chorý a došlo nám jídlo. Nejedli jsme nic včera ani dnes a nezavítal k nám žádný kupec. Zbývá nám už jenom jezerní voda. Můžeš nám poskytnout jídlo?"

Kněz správce se účastně pousmál. „Jídlo? Ale ovšemže, jídlo ti mohu dát. Ječmen — už pěkně namletý. A cihlu čaje. Máslo a cukr, ano, ale musíš tu zůstat do rána, teď v noci zpátky horskou stezkou jít nemůžeš!"

„Já musím, bratře knězi," namítl mladý mnich. „Ctihodný strádá hlady. Buddha mě ochrání."

„Tak se zdrž alespoň na chvíli. Trochu se najez a popij čaj — všechno je hotové. Pojez a napij se, a já ti zatím připravím balíček na záda. Mám zásob dost."

A tak se mladý mnich usadil do lotosové polohy a uklonil se na znamení díků za vřelé přijetí. Seděl, pojídal campu a upíjel silný čaj, zatímco starý hlídač brebentil. To bylo řečí a zpráv, jež se do dobře zásobené poustevny donesly. Nejvyšší je právě na cestách. Hlavní trépungský opat se vyjádřil znevažujícím způsobem o jiném opatovi. Sbor církevních hodnostářů vyslovil poděkování hlídací kočce, která odhalila nenapravitelného zloděje ve skupině jistých obchodníků. Byla nastražena léčka na jednoho Číňana v horském sedle, a on ve snaze uprchnout — jak se povídá - uklouzl po hraně

skály a zřítil se do hloubky nějakých šesti set metrů (tělo se úplně roztříštilo, a bylo tak přichystáno pro supy, aniž byl potřebný jakýkoliv lidský zásah).

Čas ale nestál. Mladý mnich nakonec přece jen váhavě vstal a vzal si nabízený vak s jídlem. Se slovy poděkování a rozloučení vyšel z poustevny a opatrně se vydal pěšinou. Měsíc už stál vysoko na obloze a zářil stříbřitě lesklým svitem. Na cestu bylo vidět, ale stíny byly tak hluboce temné, jak je znají jenom ti, kdo žijí ve výšinách. Brzy došel až k místu, kde bylo nutno sejít z bezpečnější cesty a sešplhat dolů po útesu. Opatrně a velice pomalu se začal soukat přes jeho hranu. S nekonečnou obezřetností a nákladem na zádech poněkud zatěžkaný, se sunul kupředu, píď po pídi, krok za krokem. Pozorně se držel rukama, a přitom hledal bezpečnou oporu pro nohy. Potom přenesl váhu těla z rukou do nohou a zase nazpátek. Konečně, když měsíc už pomalu zapadal, došel až na temnou údolní planinu. Dotýkal se jedné skály po druhé a zvolna postupoval dál, dokud nezahlédl rudou zář ohně žhnoucího před jeskyní. Hodil na oheň další větve, a pak se vpotácel dovnitř a svezl se k nohám starého poustevníka, jehož jen letmo zahlédl ve světle, které sem dopadalo od vchodu jeskyně.

10. KAPITOLA

Starý poustevník se po požití horkého čaje, hrudky másla a hojné porce cukru viditelně zotavil. Ječmen byl opravdu dobře namletý a správně upražený. Plameny ohně před jeskyní vesele probleskovaly vchodem až dovnitř. Stále však ještě trvala hodina mezi temnotou a jitrem, kdy ptáci na větvích spí a nic kromě nočních tvorů se nehýbe. Měsíc už přeplul oblohu a právě zapadal za nejvzdálenější hřeben. Čas od času zašelestil listím studený noční vítr a rozfoukl jiskry jasně plápolajícího ohně, až se rozlétly kolem.

Stařec se opatrně postavil na ztuhlé nohy a odbelhal se do vnitřní komory. Mladý mnich se převrátil na bok a snad ještě dřív než se mu hlava dotkla udusaného písku, tvrdě usnul. Nad celým okolním světem vládlo ticho. Noc ještě víc potemněla onou tmou, jež hlásí blízký příchod úsvitu. Jenom jediný osamocený kámen se uvolnil někde nahoře v horách a rachotivě se řítil dolů, tříštil se o balvany, které mu stály v cestě. Poté vše znovu utichlo.

Slunce už stálo vysoko na nebi, když se mladý mnich celý rozbolavělý vzbudil. Ztuhlé údy, znavené svalstvo a hlad!

Mumlaje si zakázaná slova, vstal, popadl prázdnou nádobu na vodu a kymácivým krokem vyrazil z jeskyně. Z ohýnku zbýval už jenom příjemný žár v rudém popelu. Bez meškání přihodil malé větvičky a navrch naložil větší větve. Žalostně přehlédl rychle se ztenčující zásobu dřeva. Chmurně zauvažoval, jakou mu to dá práci obstarat další z míst čím dál tím vzdálenějších. Vzhlédl nahoru ke skalnímu útesu a bezděčně se otřásl, když si přitom vzpomněl na svoje noční šplhání. Pak se hned rozběhl k jezeru pro vodu.

„Dnes si budeme muset povídat dlouho," poznamenal starý poustevník, když dojedl skrovnou snídani. „Cítím, že nebeské krajiny mě už netrpělivě volají. Existuje mez, kolik toho hmotné tělo dokáže vydržet, a já jsem už bohatě překročil délku života člověku vymezenou."

Mladý mnich posmutněl. Starce si hluboce oblíbil, ctil ho a měl za to, že v životě strádal až přespříliš. „Budu připraven, jakmile budeš ty, ctihodný," odpověděl. „Dovol mi jenom nabrat ti ještě vodu do misky." Vstal, misku vypláchl a naplnil ji čerstvou vodou.

Starý poustevník začal: „Na obrazovce přede mnou se objevila ohromná rozložitá archa. Byla tak veliká, že by byla mohla pohltit Potalu i s celou Lhasou včetně trépungské a serské lámaserie. Ve srovnání s její rozměrností vypadali lidé, kteří z ní proudili, jako úplně malincí

mravenečci, kteří žijí v písku. Vyloďovala se obrovská zvířata a davy nových lidí. Všichni se zdáli omámeni, jakoby v útlumu, zřejmě uvedeni do tohoto stavu, aby nekladli odpor. Lidé s čímsi podivným na zádech poletovali sem tam jako ptáci a shromažďovali lidi a zvířata do houfu pomocí kovové tyče.

Koráb oblétával svět a přistával na mnoha místech, kde vyloďoval zvířata a lidi různých druhů. Někteří lidé byli bílí, jiní černí a další žlutí. Jedni nízcí, druzí vysocí. Někteří měli vlasy černé, jiní zas bílé. A byla tam zvířata pruhovaná, zvířata s dlouhým krkem i jiná zas úplně bez krku. Nikdy bych nevěřil, že může existovat taková škála barev, rozměrů a druhů živých tvorů. Někteří z mořských živočichů byli tak neuvěřitelně velcí, že jsem chvíli nechápal, jak se vůbec dokáží pohybovat, a přesto v moři plavali tak lehce, jako ryby u nás v jezerech.

Vzduchem neustále prolétávala malá plavidla s posádkou, která na nové obyvatele Země dohlížela. Během těchto svých kontrolních letů mimozemšťané rozptylovali velká seskupení tak, aby bylo zajištěno, že zvířata i lidé budou rovnoměrně rozděleni po celé zeměkouli. Uplynula staletí a člověk stále ještě nebyl schopen rozdělat si oheň, ani zhotovit z kamene prosté nástroje. Mezi mudrci proběhla řada porad, až rozhodli, že rasu zušlechtí tak, že se k ní přidá určité množství humanoidů o něco inteligentnějších, kteří už umějí rozdělat oheň a zacházet s pazourkem. A tak opět plynula staletí, během nichž Zahradníci Země doplňovali lidstvo novými, silnými jedinci ve snaze lidskou rasu zkvalitnit. Pozemšťané nakonec pokročili od štěpení pazourků na úroveň schopnosti rozdělat oheň. Postupně se začínaly objevovat i domy a později města. Zahradníci se neustále pohybovali mezi lidmi a ti k nim vzhlíželi jako k bohům.

Do sledu obrazů se vložil hlas a pravil: »Nemělo by smysl podrobně sledovat nekonečné nesnáze pronásledující toto nové osídlení Země. Zaměřme se proto jen na hlavní rysy pro naše poučení. Jak budu mluvit, uvidíme před sebou odpovídajícím způsobem seřazené záběry nejdůležitějších událostí.

Říše byla mocná, ale nečekaně se objevili násilníci z jiného vesmíru, kteří se pokusili naše državy uchvátit. Byli humanoidního původu a na hlavě měli rohovité výrůstky vyčnívající z oblasti skrání. Měli i ocas. Tito lidé se vyznačovali neobyčejně konfliktní povahou a válčení jim bylo sportem i zaměstnáním. Vtrhli na černých lodích do tohoto vesmíru a plenili světy, které jsme krátce před tím oseli. V kosmu se rozpoutaly zkázonosné bitvy. Byly zpustošeny celé planety a jiné zas vybuchly v plamenech a kouři a jejich suť se toulá vesmírem dodnes jako pás asteroidů. Světy doposud úrodné přišly o atmosféru a všechno co tam žilo,

zahynulo. Jistá planeta vrazila do jiné a odhodila ji proti zeměkouli. Ta se otřásla, poskočila a byla vržena na novou oběžnou dráhu, která pozemský den prodloužila. Srážce předcházely gigantické elektrické výboje, které přeskakovaly mezi oběma planetami. Nebesa opět vzplála a mnoho pozemšťanů přišlo o život. Strašlivá povodeň se přelila přes pevniny a soucitní Zahradníci přispěchali se svými archami ve snaze nalodit lidi i zvířata a dopravit je do bezpečí vyšších oblastí. To později vedlo ke vzniku nepravdivých legend po celé zeměkouli. Hvězdnou válku jsme ale vyhráli. Síly říše zlovolné vetřelce porazily a mnoho jich zajaly.

Vladař nájezdníků — princ Satan, prosil o smilování a tvrdil, že může lid říše mnohému naučit, a že za všech okolností už bude usilovat jenom o dobro druhých. Jeho život i životy některých jeho pobočníků byly tedy ušetřeny. Po určitém období stráveném v zajetí vyjádřil dychtivou snahu spolupracovat na obnově planet slunečního systému, který tak zneuctil. Admirálové a generálové říše - jako bytosti dobré vůle — nepředpokládali u druhých proradnost a zlé úmysly. Na nabídku přistoupili a zadali princi Satanovi a jeho pobočníkům úkoly, které měl plnit pod dohledem lidí říše.

Obyvatelstvo na Zemi mezitím zešílelo z toho všeho, co prožilo. Lidé byli zdecimováni záplavami a plameny šlehajícími z oblaků. Byla sem proto dopravena nová rasa ze vzdálených planet, kde ještě žili nějací další lidé. Světadíly i moře nyní vypadaly jinak. V důsledku zásadní změny oběžné dráhy se proměnilo i podnebí. Vytvořil se horký rovníkový pás a došlo k silnému zalednění polárních oblastí. Od hlavní ledové masy se utrhly ohromné ledovce a vpluly do moří. V náhlém ochlazení vyhynula ohromná zvířata a v důsledku prudké změny životních podmínek došlo ke zničení lesů.

Jen velmi pozvolna se podmínky opět ustálily. Znovu začal člověk budovat jakousi civilizaci. Tentokrát se ale choval velmi bojovně a pronásledoval každého, kdo byl slabší. Dle zvyku Zahradníci přiváželi nové jedince, aby se základní rasa zušlechtila. Vývoj člověka pokračoval a pozvolna se začal vytvářet lepší druh lidských bytostí. Mimozemšťané však přesto nebyli spokojeni, a proto bylo rozhodnuto, že tuto planetu osídlí větší počet Zahradníků s rodinami. Jako nejpříhodnější pro základny se ukázaly být vrcholy hor či náhorní plošiny. V jisté východní zemi přistáli s kosmickou lodí žena a muž a zvolili si za základnu úpatí krásné hory. Izanagi a Izanami se tak stali zakladateli a ochránci japonské rasy« - vtom se hlas zabarvil smutkem a podrážděností zároveň — »a opět to vedlo ke vzniku nepravdivých legend. Jelikož tato dvojice přiletěla ze směru, kde právě stálo Slunce, domorodci usoudili, že to jsou bůh a bohyně Slunce, kteří přicházejí žít mezi nimi.«

Na obrazovce před sebou jsem spatřil krvavě rudé slunce naplno zářit na nebi, a jako by se z něj vynořila, objevila se lesklá loď zbarvená doruda odraženými paprsky západu. Koráb se snesl níž, chvilinku letěl dál, a pak začal pozvolna kroužit. Nakonec, když rudé paprsky podvečerního slunce spočinuly na zasněženém vrcholku hory, plavidlo přistálo na vysokém svahu horského úbočí. Poslední paprsky sluneční záře zalily muže a ženu, kteří vystoupili z lodi, aby se rozhlédli kolem a znovu se vrátili na palubu. Domorodci se žlutou pletí padli na kolena tváří k zemi před lodí, zastrašeni nádherou této scény. Vyčkali v uctivém tichu a teprve mnohem později se rozešli do noci.

Obraz se změnil, uviděl jsem další horu v nějaké jiné daleké zemi. Kde to je, jsem neměl tušení, ale vzápětí jsem se to měl dozvědět. Z oblohy sestoupily kosmické lodi, zakroužily kolem, a pak se začaly pozvolna snášet v pravidelném útvaru, dokud nespočinuly na horském svahu. »Olympští bohové!« poznamenal hlas sarkastickým tónem. »Takzvaní bohové, kteří tomuto mladému světu přivodili tolik těžkých zkoušek a strázní. Tito lidé, kteří mezi sebou měli již zmíněného prince Satana, se přistěhovali na Zem, ale střed říše byl daleko. Nuda a Satanovo našeptávání svedlo na scestí tyto mladé muže a ženy, kterým byla Zem svěřena, aby tu nabyli zkušeností.

Posádku tvořili Zeus, Apollo, Theseus, Afrodita, Kadmovy dcery a další. Posel Merkur cestoval po celém světě od jedné lodi ke druhé a šířil zprávy a skandály. Muže ovládla touha po cizích ženách, a ty zase samy začaly svádět muže, kteří jim padli do oka. Na nebi této planety se rozpoutaly bláznivé honičky řítících se kosmických plavidel; ženy honily muže, manželé pronásledovali ženy na jejich útěku s milenci. A nevědomí domorodci při pozorování těchto sexuálních hrátek domnělých bohů usoudili, že tohle je ten správný způsob jak žít. A tak začalo období prostopášnosti, které představovalo výsměch všem zásadám cudnosti.

Všelijací prohnaní domorodci, čipernější než ostatní, se prohlásili za kněze a začali se vydávat za »mluvčí bohů«. Ti však byli přespříliš zaujati svými orgiemi, než aby si toho vůbec všimli. Orgie ale vedly k dalším a dalším výstřelkům a později i k vraždám, a to tak četným, že nakonec se zprávy o tom, co se tu děje, přece jen donesly až do říše. Jenomže kněží z řad domorodců - ti, kdož se vydávali za mluvčí bohů, zapsali všechno v překroucené podobě, ve snaze posílit svou vlastní prestiž a moc. V dějinách světa je to pokaždé tak, vždy se najdou domorodci, kteří zaznamenají události nikoliv tak, jak proběhnou, ale tak, aby zvětšili svoji prestiž a moc. Většina legend nevystihuje ani zdaleka běh událostí, jak se skutečně staly.

Byl jsem posunut do další scény. Objevila se v ní skupina Zahradníků,

neboli »bohů«. Horus, Osiris, Anubis, Isis a mnoho jiných. I tady se děly orgie. I zde byl v akci bývalý Satanův pobočník a snažil se podrývat veškeré úsilí vytvářet dobro na této maličké planetě. I tady se nevyhnutelně vyskytovali kněží a spisovali své nekonečné a překroucené legendy. Některým se podařilo vetřít se do přízně »bohů« a získat tak pro jejich vlastní dobro vědění domorodcům jinak nedostupné. Tito domorodci ustavili tajné společenství s cílem zmocnit se co největšího množství zapovězených informací a posléze násilím svrhnout vládu Zahradníků.“ Hlas pokračoval ve výkladu: »S některými domorodci jsme měli mnoho potíží a museli jsme vůči nim uplatnit i represivní opatření. Někteří domorodí kněží, kteří Zahradníkům zcizili určité nástroje, nebyli posléze schopni s nimi zacházet, a rozpoutali po celé Zemi strašlivé pohromy, v jejichž důsledku zahynula spousta lidí a utrpěla tím i úroda.

Avšak někteří Zahradníci, které princ Satan ovládl, založili v Sodomě a Gomoře hlavní města hříchu. Jakýkoliv druh neřesti nebo zvrhlosti tam byl považován za ctnost. Pán říše Satana vážně varoval, aby v nepravostech ustal a odešel, ale ten se tomu jen usmíval. Někteří - ti nejušlechtilejší obyvatelé oněch měst byli proto upozorněni, aby se vzdálili; ve stanoveném čase proletěla nad městy hříchu osamocená loď a svrhla dolů malý balíček. Obě města zmizela v dýmu a plamenech. Ke chvějící se obloze začaly stoupat ohromné mraky hřibovitého tvaru, zatímco dole nezůstala než spoušť - kamenná suť, roztavené skály a nepředstavitelné trosky lidských příbytků. Celá oblast svítila do noci zlověstnou nachovou září. Vyhlazení unikl jenom málokdo.

V důsledku této »změny kurzu« bylo též rozhodnuto odvolat veškeré Zahradníky z této planety a navazovat s domorodci žádné kontakty - zabývat se jimi pouze na dálku jako pouhými vzorky. Hlídkové čluny se měly dál pohybovat v atmosféře a planeta i její obyvatelstvo zůstat pod dohledem, ale bez jakéhokoliv oficiálního kontaktu. Namísto toho bylo stanoveno opřít se o určité domorodce zvláštním způsobem připravené, které lze rozmístit tak, aby k nim vhodní lidé vždy našli cestu. Příkladem takovéhoto člověka je muž, který později vešel ve známost pod jménem Mojžíš. Ze Země byla odebrána vhodná domorodkyně a oplodněna semenem určitých rysů. Už před narozením bylo dítě podrobeno telepatickému výcviku a obdrželo značné — na domorodce — vědění. Bylo mu také telepaticky vnuknuto nic neprozrazovat, dokud nenastane ten pravý čas.

V příslušné době se dítě narodilo a byl mu poskytnut další výcvik a usměrňování. Později bylo děcko přeneseno a pod rouškou tmy bezpečně vloženo do rákosové ošatky, o níž se vědělo, že bude záhy nalezena. Když

Mojžíš dorůstal v muže, byl s námi často ve styku. Kdykoliv to bylo zapotřebí, přilétla jedna malá loď na horu zahalenou v mracích přírodního původu, ale občas i námi utvořených. Mojžíš tehdy vystupoval na tuto horu a vcházel na palubu, aby se odsud navrátil se silovou holí nebo s deskami úmluvy pro tento účel zvlášť sestavenými.

Ale to ještě pořád nestačilo. Bylo třeba podobně postupovat i na ostatních místech. V zemi dnes zvané Indie jsme zvláštním způsobem vedli a vycvičili syna jednoho velice mocného vladaře. Vycházeli jsme z toho, že jeho prestiž a moc spíše povedou domorodce k tomu, aby se jím nechali vést, a přijali zvláštní řád, který jsme sestavili k povznesení jejich duchovní úrovně. Gautama měl nicméně svoje představy, ale místo abychom ho odsunuli stranou, umožnili jsme mu vytvořit vlastní podobu duchovního učení. I tentokrát jsme posléze zjistili, že stoupenci - neboli kněží - překroutili ve svých spisech nauku většinou s ohledem na vlastní prospěch. To se na této planetě děje odjakživa, že se spřáhne skupina lidí či samozvaných kněží a rozšíří přepracované posvátné spisy za účelem zvětšení vlastního bohatství a moci.

Vyskytli se i jiní, kdo založili nové náboženské odnože, jako například Mohamed nebo Konfucius, ale takových jmen je příliš mnoho, než abychom je tu mohli uvádět. Všichni tito muži byli pod naším dohledem či námi školeni se základním záměrem vytvořit ve světě náboženskou víru, jejíž představitelé by vedli svoje stoupence k DOBRÉMU způsobu života. Šlo nám o to, aby se každý člověk choval k ostatním tak, jak by si přál, aby se ostatní chovali k němu. Pokusili jsme se nastolit řád všeobecného souladu, jaký existuje v naší vlastní říši, avšak toto nové lidstvo nebylo doposud natolik pokročilé, aby dokázalo odložit vlastní ego stranou a snažit se o dobro druhých.

Mudrci byli s tímto vývojem velice nespokojeni a po pečlivém zhodnocení stavu, byl vypracován nový postup. Jeden Mudrc poukázal na to, že všichni ti, kdo byli doposud na Zemi posláni, byli umístěni do bohatých rodin. Jak správně usoudil, mnoho lidí náležejících ke společenským třídám nižším, zásadně odmítá člověka pocházejícího z takovéto vyšší vrstvy. A tak se začalo pátrat po vhodné ženě, (včetně průzkumu akašických záznamů), která by mohla porodit syna. Šlo o to najít vhodnou ženu z příhodné rodiny nižší společenské třídy v zemi, kde se pro rozkvět nového náboženství nebo duchovní nauky zdály být vhodné předpoklady. Badatelé se s vervou pustili do tohoto úkolu a byl vzat v potaz značný počet možností. Na Zemi se tajně vylodili tři muži a tři ženy, aby prohloubili pátrání po nejvhodnější rodině.

Nakonec všeobecný souhlas upřednostnil mladou bezdětnou ženu

provdanou za muže, který se živil jedním z nejstarších řemesel - tesařstvím. Mudrci usoudili, že většina lidí patří právě do této společenské vrstvy, a že by tedy měli naslouchat ochotněji slovům člověka z vlastních řad. A tak tu ženu navštívil jeden z nás, jejž ona pokládala za anděla, a sdělil jí, že se jí dostane veliké cti, a narodí se jí syn, který založí nové náboženství. Když se naplnil čas, žena otěhotněla, avšak poté se přihodila věc na tomto světě tak častá: ona i její muž museli uprchnout, neboť je pronásledoval jeden místní král.

Postupně se dostali až na Střední východ, a tam v jednom městě žena zjistila, že chvíle porodu nadchází. Nebylo ale kam se uchýlit nežli do stáje jednoho hostince. A tam se to dítě narodilo. Jejich útěk jsme sledovali a byli připraveni zasáhnout. Tři členové posádky hlídkové lodi přistáli a šli se do stáje podívat. Ke své nevoli ale zjistili, že jejich loď byla spatřena a později označena za »hvězdu z východu«.

Děťátko vyrostlo v chlapce a díky zvláštnímu způsobu výuky, kterou dostával průběžně telepatickou cestou, se začínal projevovat velice nadějně. Jako mladík se ale často přel se staršími církevními hodnostáři a bohužel si znepřátelil místní duchovenstvo. V období rané dospělosti odešel z domova a procestoval řadu zemí Středního i Dálného východu. Nasměrovali jsme ho do Tibetu, takže překročil horské hřebeny a nějakou dobu pobýval ve Ihaské katedrále, kde jsou dodnes dochovány otisky jeho rukou. Zde se mu dostalo rady i podpory při sestavování vhodného náboženství pro obyvatele Západu.

Během pobytu ve Lhase prodělal zvláštní zásah, jímž z něj bylo uvolněno astrální tělo pozemšťana a převedeno na jinou rovinu bytí. Na místo v těle uvolněné bylo dosazeno astrální tělo jiného člověka, jehož jsme vybrali. Byla to osoba s hlubokou zkušeností duchovní oblasti - zkušeností mnohem větší než může kdokoliv v pozemských podmínkách získat. Tento způsob transmigrace občas používáme u zaostalých ras. Nakonec bylo vše vykonáno a on se zase vydal na zpáteční cestu do rodné země. Po návratu se mu podařilo navázat nebo obnovit kontakty s určitými lidmi, kteří mu mohli být nápomocni s šířením nového náboženství.

Předešlý držitel těla si však naneštěstí znepřátelil kněze natolik, že mu to nezapomněli a pečlivě zosnovali záminku, aby ho mohli dát zajmout. Vzhledem k tomu, že měli v moci soudce, který se případem zabýval, byl rozsudek předem jasný. Zvažovali jsme možnost zasáhnout a osvobodit ho, ale nakonec jsme dospěli k závěru, že celkový dopad takovéhoto zásahu by byl na škodu pro obyvatelstvo i pro nové náboženství.

Nový druh duchovního učení se šířil, ale i tentokrát se vyskytli takoví lidé, kteří ho zneužili ve vlastní prospěch. Zhruba šedesát let po jeho

založení se konal veliký koncil ve městě Středního východu zvaném Konstantinopolis. Sešlo se tady mnoho kněží, z nichž řada trpěla převráceným sexuálním zaměřením, a považovali heterosexuální styk za nečistý. V důsledku hlasování většiny bylo původní pravdivé učení pozměněno tak, aby ženy podle nového výkladu vypadaly jako nečisté. Navíc začali tito kněží učit - naprosto scestně —, že veškeré děti se rodí z hříchu, a rozhodli se uvést ve známost knihu o událostech, které se staly už před šedesáti lety.

Byli najati písaři, aby sestavili spisy v tomto duchu a s použitím co největšího množství legend, které se předávaly - včetně veškerých nepřesností -z osoby na osobu. Po dlouhá léta různé komise nechávaly vyškrtávat a pozměňovat pasáže, které se jim nezamlouvaly. Nakonec z toho vzešla kniha, která už nepřinášela ryzí víru, ale spíš reklamní materiál určený ke zvětšení moci duchovenstva. Během následujících staletí, kněží — kteří MĚLI rozvoji lidstva napomáhat - mu v tom naopak činorodě bránili. Rozšířily se falešné legendy a mnoho skutečností bylo překrouceno. Pokud obyvatelstvo této planety, zvláště pak zlovolní kněží, způsoby nezmění, my lidé říše budeme nuceni převzít tuto planetu do svých rukou. Do té doby však s výjimkou krajních případů, jako je tento, máme přikázáno nenavazovat s lidstvem žádný dialog ani nevcházet do styku s žádnou vládou.«

Hlas se odmlčel. Strnule jsem se vznášel před těmito stále se měnícími scénami na obrazovkách a sledoval záběry ukazující, co se v těch dávných dnech přihodilo. Zhlédl jsem i mnoho obrazů pravděpodobné budoucnosti, neboť ji LZE poměrně přesně předpovědět jak pro celý svět, tak i pro jednotlivé země. Spatřil jsem svou milovanou vlast, jak ji zabírají nenávidění Číňané. Viděl jsem vzestup a pád zlovolného politického režimu, který se jmenoval komunismus nebo tak nějak, nic mi to totiž neříkalo. Nakonec se mě už zmocnilo naprosté vyčerpání, cítil jsem, jak mi vypětím, kterému jsem byl vystaven, chřadne dokonce už i astrální tělo. Najednou obrazovky, až do této chvíle tak pestrobarevné, zešedly, vidění se mi zatemnilo a víc už nevím.

Ze spánku, lépe řečeno z bezvědomí, mě probral hrozný pohyb plný otřesů. Otevřel jsem oči, přestože jsem přece žádné neměl. Ačkoliv jsem se stále ještě nedokázal pohnout, byl jsem si jaksi vědom, že jsem zase ve hmotném těle. To otřásání pocházelo od stolu, na němž mě převáželi zpátky po chodbě kosmické lodi. Nevzrušený hlas bezbarvým tónem oznámil: »Je při vědomí.« Ozvalo se jakési chrochtavé přitakání, načež znovu zavládlo ticho, a bylo slyšet jen šoupání nohou a jemné zaskřípění kovu, které se ozvalo pokaždé, když můj stůl narazil do zdi.

Opuštěně jsem ležel v oné kovové místnosti. Ti lidé do ní vrátili můj stůl a tiše odešli. Ležel jsem a uvažoval o všech těch neuvěřitelných věcech, které mě potkaly, a přece jsem se stále ještě cítil trochu rozmrzelý. Pořád ty výpady proti kněžím! I já jsem přece kněz, a to se jim náramně hodilo využít mne navzdory mému nesouhlasu. Jak jsem tak ležel a rozmrzele o tom hloubal, zaslechl jsem kovovou desku, jak se odsouvá ke straně. Někdo vešel a dveře se za ním klouzavě zavřely.

»Tak, mnichu,« zvolal lékař, »zvládl jsi to a my jsme na tebe velice hrdí. Mezitím co jsi ležel v bezvědomí, znovu jsme ti vyšetřili mozek, a přístroje nám ukazují, že máš veškeré vědění skutečně uložené v mozkových buňkách. Hodně jsi toho naše mladé muže a ženy naučil. Brzy už budeš volný. Máš radost?«

»Radost, doktore?« zeptal jsem se. »Z čehopak mám mít radost? Zajali jste mě, odřízli mi vršek hlavy a násilím mi oddělili ducha od hmotného těla. Jako příslušníka kněžského stavu mě urážíte a teď - když jste mě takto zneužili, mě někde odložíte, jako se člověk ve smrti zbavuje obnošeného těla. Rád? Čemu mám vlastně být rád? Vrátíte mi snad zrak? Zajistíte mi živobytí?« Nakonec jsem na něj až skoro vrčel.

»Jeden z hlavních problémů tohoto světa spočívá, mnichu, v tom,« odvětil přemýšlivě lékař, »že většina vás - lidí je záporná. Tím nikdo nechce říct, že záporný jsi i ty. Prostě jen s rozhodností vyjadřuješ to, co chceš říct. Kdyby však lidé ZA VŠECH OKOLNOSTÍ uvažovali KLADNĚ, s tímto světem by nebyly žádné potíže. Záporný stav je totiž jenom přirozený důsledek záporného uvažování, ačkoliv chovat se záporně ve skutečnosti vyžaduje více úsilí než chovat se kladně.«

»Ale, doktore!« zvolal jsem. »Já se ptám, co se mnou míníte udělat! Jak budu žít? Co si počnu? To mám podržet všechno to vědění prostě v paměti, dokud se neobjeví někdo, kdo jednoduše prohlásí, že je TEN člověk, a pak mu to všechno mám vybreptat jako nějaká bába na jarmarku? A jak to, že jste přesvědčeni, že já ty svěřené úkoly skutečně splním, když máte o kněžích tak špatné mínění?«

»Mnichu,« odvětil lékař, »umístíme tě do pohodlné jeskyně s pěknou kamennou podlahou. Poteče tam tenounký pramínek, který tě dostatečně zásobí vodou. A co se jídla týče, kněžský stav ti zajistí, že lidé ti jídlo budou nosit. I v tomto případě platí, že existují kněží a kněží. Vy kněží tibetští jste převážně dobří a nejsou s vámi žádné potíže. Copak jsi neviděl, jak jsme se už v minulosti o tibetské kněze opřeli? Také se ptáš na toho, komu budeš smět předat svoje vědění. Pamatuj si, že až se ten dotyčný objeví, prostě to poznáš. Svoje znalosti odevzdáš pouze jemu a nikomu jinému.«

Tak jsem tam ležel zcela jim vydaný napospas. Po mnoha hodinách se lékař do mého pokoje vrátil a pravil: »Budeš moci se zase znovu pohybovat. Máme pro tebe nové roucho a novou misku.« Kolem mne se začaly hemžit ruce. Vytahovaly ze mne všelijaké divné věci. Pak ze mě stáhly přikrývku a oblékly mě do nového roucha - úplně nového — do prvního nového roucha, kterého se mi kdy dostalo. Pak se mi vrátila schopnost pohybu. Nějaký ošetřovatel mě uchopil za ramena a pomohl mi slézt se stolu. Poprvé — nemám ani tušení po kolika dnech jsem znovu stál na nohou.

Tu noc jsem spal o něco spokojeněji, zabalen do přikrývky, kterou mi také věnovali. Na druhý den ráno mě vzali, a jak už jsem ti řekl, vysadili mě do této jeskyně, kde jsem v osamocení prožil přes šedesát let. Ale teď, dřív než se uložíme na noc, napijme se trošky čaje, neboť můj úkol je u konce."

11. KAPITOLA

Mladý mnich se zprudka posadil, protože týlem mu proběhl záchvěv strachu. Cosi jako by se o něj otřelo. Něco mu ledovými prsty přejelo po těle. Několik dlouhých okamžiků vzpřímeně seděl a napínal uší pokoušeje se zachytit i ten nejjemnější náznak hluku. S očima široce rozevřenýma se marně pokoušel proniknout naprostou tmou, která ho obklopovala. Nic se nehýbalo. Ani stopa po jakémkoli zvuku se nedotkla jeho vědomí. Vchod do jeskyně vyplňovala tma pouze o něco světlejší než naprostá temnota jeskyně, v níž se nejasně rýsoval.

Mladík zadržel dech a naslouchal, až uslyšel bušení vlastního srdce a další sotva vnímatelné zvuky vycházející z jeho vnitřních orgánů. Nedoléhalo k němu ani šustění listí rušeného větrem. Neozývali se ani noční tvorové. Ticho. Byl to ten druh naprostého zmlknutí, který zná málokdo a už vůbec nikdo ze zalidněných oblastí. Vtom znovu ucítil jako kdyby mu po hlavě přejela tenounká stébélka. Z úst se mu vydral polekaný výkřik, a prudce se vymrštil, až se mu nohy daly samy do běhu, téměř se nedotýkající země.

Vyrazil z jeskyně zpocený strachy a chvatně se sklonil nad dobře zabezpečeným ohněm. Odsunul stranou hlínu a písek, které kolem něj tvořily ochranný val a dostal se až k rudě žhnoucím uhlíkům. Rychle přihodil dobře vyschlou větev a začal oharky rozfoukávat, až se zdálo, že mu vypětím prasknou žíly. Dřevo se konečně rozhořelo. Popadl větev do ruky, spěšně přihodil další a počkal, dokud se nevznítila. Potom se s planoucí větví v každé ruce opatrně vrátil do jeskyně. Plápolající plameny tančily, poskakovaly v rytmu jeho chůze a na obě strany jeskyně vrhaly ohromné groteskní stíny.

Neklidně se rozhlížel kolem. Úzkostně pátral, zda to nemohl být nějaký pavouk, který o něho zavadil pavučinou, ale nikde po ničem takovém nebylo stopy. Potom pomyslel na starého poustevníka a sám sobě vyčetl, že na něj nevzpomněl dřív. „Ctihodný!" zavolal rozechvělým hlasem, „jsi v pořádku?" Naslouchal s nastraženýma ušima, ale odpověď nepřicházela. Neozvalo se nic. Váhavě pokročil dopředu, pomaloučku a vystrašeně, a v rukou před sebou třímal planoucí větve. Na konci jeskyně zabočil doprava, kam dosud nikdy nevstoupil, a zhluboka vydechl úlevou, když spatřil starce sedět na odlehlém konci jeskynní komory v lotosové pozici. Už už se chtěl potichoučku zas vrátit, když vtom jeho pozornost upoutalo podivné opakované zablýsknutí. Ostražitě se rozhlížel kolem, až si všiml, že z jednoho skalního výčnělku kape voda. Mezitím se už mladý mnich

poněkud uklidnil. „Promiň mi, ctihodný, že ruším," promluvil, „ale bál jsem se, aby ti nebylo špatně. Už zase jdu." Odpověď ale nepřicházela. A stařec se ani nepohnul. Seděl dál jako kamenná socha. Ve zlé předtuše k němu mladý mnich přistoupil a chvíli pátravě zkoumal jeho nehybnou postavu. Nakonec bázlivě vztáhl ruku a dotkl se jeho ramene. — Duch už byl z těla pryč. V první chvíli oslněn plápolajícím ohněm nepomyslel na auru, ale teď viděl, že i ona se vytratila a zmizela.

Truchlivě se mladý mnich posadil se zkříženýma nohama před mrtvé tělo a odrecitoval starobylý obřad za zesnulé. Dal putujícímu duchu pokyny na cestu do nebeských krajin a upozornil na případná nebezpečí, která nastražují zlomyslné entity na zemřelé, pokud jsou zmateni. Když konečně své náboženské povinnosti splnil, vstal, zesnulému tělu se uklonil a potmě vytápal z jeskyně, protože obě pochodně mezitím dávno uhasly.

Právě se začínal zvedat vítr, jenž předchází úsvitu a strašidelně bědoval ve větvích. Ze skalní průrvy, kudy se prohánět, se ozvalo pronikavé zakvílení ve vysoké ponuré varhanní tónině. Pozvolna se na jitřní obloze objevily první paprsky světla, a už bylo možno také rozeznat obrys vzdáleného horského hřebenu. Mladý muž se nešťastně schoulil u ohně a uvažoval co dál, vědom si strašného úkolu, jenž na něj čeká. Čas jako by se zastavil. Konečně, když uplynula doba, která mu připadala jako celé věky, se objevilo slunce a nastal den. Mladý mnich přiložil do ohně větev, trpělivě počkal, až její konec vzplane, načež ji váhavě uchopil a na roztřesených nohou vklopýtal do jeskyně a odtud do vnitřní komory.

Tělo starého poustevníka tam sedělo, jako by byl dosud naživu. Se sebezapřením mladý mnich to staré tělo zvedl. Bez velkého úsilí si je naložil na ramena. Poněkud vrávoravým krokem vyšel z jeskyně a zamířil ke svahu hory, kde čekal veliký plochý kámen. A čekali už i supi. Mladík ze zchátralého těla pomalu svlékl roucho a při pohledu na tu vyzáblou kostřičku tak těsně potaženou kůží, ho zalila hluboká vlna soucitu. Když vrazil ostrohranný kámen do spodní části starcova břicha a táhl jím vzhůru, třásl se odporem. Praskající chrupavky a vláknité svalstvo vydávaly odporný zvuk, při kterém supi zpozorněli a začali přihopsávat blíž.

Když byla břišní dutina odloženého těla otevřena, zvedl mladý muž těžký balvan a pustil ho na lebku, až z ní mozek vystříkl. Slzy se mu kutálely po tvářích, když sbíral poustevníkovo roucho a misku a vlekl se zpátky k jeskyni zády k soupeřícím a hašteřícím se supům. Roucho i misku odhodil do ohně a díval se, jak rychle je stravují plameny.

Smutně se odvrátil a těžkým krokem se vydal pěšinou do dalšího úseku svého života. Slzy mu přitom kanuly na vyprahlou zem.